

czerwiec-lipiec 2014
nr 3/2014 (83)
ISSN 1642-6797

Gazeta UNIWERSYTECKA

pracowników i studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego

TEMAT
NUMERU >>

**ŚWIĘTO UNIWERSYTETU RZESZOWSKIEGO
W BLASKU OBCHODÓW 25-LECIA WOLNEJ POLSKI**

W NUMERZE:

Z ŻYCIA UCZELNI
SZTUKA I KULTURA
DO POCZYTANIA

**WYSTAWA „KAROL WOJTYŁA
NA TURYSTYCZNYM SZLAKU”
KULTURALIA 2014 - RZESZÓW
W RĘKACH STUDENTÓW
15-LÉCIE INSTYTUTU ARCHEOLOGII UR**

W ROCZNICĘ UTWORZENIA UNIwersYTETU RZESZOWSKIEGO

UR

HARMONOGRAM OBCHODÓW ŚWIĘTA UNIwersYTETU RZESZOWSKIEGO

4 CZERWCA
Jeździeckie Święto Wolności
Godz. 12.00 Sala Aulis, ul. Rejtana 16c - projekcje tematyczne
Godz. 13.00 Miejsceka akademickie, ul. Cicha - projekty jeździeckie
Godz. 15.00 Dla dzielnych okrytym szczytów (grupy tematyczne)
II Dniarty Turniej Par w Brydżu Sportowym a Puchar JM Rektora
Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dra hab. Aleksandra Bobka
Godz. 17.00 Sala Celsa, ul. Dąbrowskiego 30

5 CZERWCA
Konferencja naukowa „Jaki 1989 z perspektywy (wieloletnia)”
organizowana przez Podkarpacki Ogród Rybnicki
oraz Instytut Historii Uniwersytetu Rzeszowskiego
Godz. 10.00 Sala Aulis, budynek A0, ul. prof. S. Pigonia 1

8 CZERWCA
Muza (w. w. imion) Uniwersytetu Rzeszowskiego
Oprowa muzyczna, Wydział Muzyki
Godz. 20.00 Sala Akademicki pa. (w. Jedwigi Królowskiej, ul. Rejtana 16)

9 CZERWCA
Święta Uniwersytetu Rzeszowskiego
Otwarcie wystawy „Wybory 1989 - przyczyny i konsekwencje”
Godz. 10.30 Sala budynek A1, ul. Rejtana 16c
Promocja doktorska i habilitacyjna, wręczenie Medalu Walkiego UR,
wzgroenie wyróżnień i nagród Rektora UR
Godz. 11.00 Sala koncertowa Wydziału Muzyki UR, ul. Dąbrowskiego 83
Promocja książki Jakuba Czupka, Jarosława Kinała
„Alfabet nauki Uniwersytetu Rzeszowskiego”
Godz. 16.30 Sala konferencyjna Biblioteki Głównej UR, ul. prof. S. Pigonia 8

28.05-09.06
Wystawa akcesoriów
jeździeckich, budynek A0,
ul. prof. S. Pigonia 1

Nauka to wolność

Z ŻYCIA UCZELNI: W rocznicę utworzenia Uniwersytetu Rzeszowskiego 2 • Święto Uniwersytetu Rzeszowskiego w blasku obchodów 25-lecia wolnej Polski 5 • Wystąpienie JM Rektora podczas uroczystości w rocznicę powołania Uniwersytetu Rzeszowskiego 8 • Wyróżnienia dla prof. Romana Reszela 12 • Od Fulbrighta na Uniwersytet Rzeszowski 13 • Instytut Socjologii UR coraz wyżej w rankingu „Perspektyw” 13 • V forum innowacji – o innowacjach i turystyce na Uniwersytecie Rzeszowskim 14 • Wystawa „Karol Wojtyła na turystycznym szlaku” 16 • Nowy obiekt badawczo-dydaktyczny 17 • Obrona doktoratu na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym 18 • Pierwsza edycja szkolenia kwalifikacyjnego zakończona 19 • Konferencja naukowa „Społeczne i etyczne wymiary przemian. Biznes, media, nauka, polityka” 20 • VII Interdyscyplinarna Konferencja Naukowa z cyklu przestrzeń społeczna: „Estetyka w przestrzeni społecznej” 20 • Ogólnopolskie spotkanie dziekanów 21

SZTUKA I KULTURA: „Przeszłość w pamiątkach ukryta – cyfrowa prezentacja dziedzictwa kulturowego regionu z archiwów prywatnych” 22 • „A kwiaty gdzie?”. Spotkanie polonistów z Andrzejem Stasiukiem 23 • MO + artyści z kolekcji (Marka A. Olszyńskiego) 25 • Kynolog w rozterce zastąpi dwoistość 27 • Elżbieta Wittlin Lipton na Uniwersytecie Rzeszowskim 28 • „19” 29 • O, tak! 29 • Poeta o splocie życia i śmierci. O odkrywaniu praw tworzenia 30 • Kulturalia 2014 – Rzeszów w rękach studentów 32

DO POCZYTANIA: 15-lecie Instytutu Archeologii UR 34 • Od licencjatu do habilitacji 34 • Czy wiemy co jemy? 40 • Ojczyzna polszczyzna – profesor Miodek w Rzeszowie 42 • Profesor Kazimierz Braun uhonorowany nagrodą Uniwersytetu w Buffalo za książkę „Mój teatr Różewicza” 43 • Wydawnictwo UR poleca 44 • Narodowe czytanie 45 • Filozofia ponowoczesna z perspektywy poety 48

SPOTKANIA: Wizyta profesora Ahmeda Hassaneina 50 • Z Erasmusem na Politechnice w Walencji 51 • Plenery malarskie studentów Wydziału Sztuki UR (Kotań k. Krempnej, Beskid Niski) 52 • Doktoranci debatowali o uczuciach, wieloaspektowo 53 • Czy rodzą się nowe perspektywy dla nauk społecznych? 54 • Seminarium „Współczesny dramat rosyjski i ukraiński w przestrzeni intermedialnej XXI wieku” 55 • Festiwal kultury ukraińskiej 56 • Biotechnologiczne warsztaty dla szkół 57 • Tak artyści widzą Głogów 58 • W ogrodach Marka Pokrywki 59

WSPOMNIENIA: W 2. rocznicę śmierci Zbigniewa Wolfa 60 • Czesław Sołtys (17.07.1936–29.04.2014) 62

NAGRODY I OSIĄGNIĘCIA: Dzień po dniu Łukasz Miłosz Cywicki liderem Uniwersytetu Rzeszowskiego za osiągnięcia w pracy artystycznej 63

WYDARZENIA: Z inicjatywy Wydziału Wychowania Fizycznego UR zrealizowano projekt aktywny Przeworsk 60+ 67 • Festiwal Boss – rozwój, kariera, sukces 68 • Na spotkanie z kulturą jutra 69 • Profesor T. Chachulski gościem Instytutu Filologii Polskiej 71 • To była wystawa udanych malarskich obrazów 72 • 5th International Young Scientists Conference „human – nutrition – environment”, „biotechnology for sustainable development” 73 • Konkurs „Student ma Talent” – studenci wygrali 3000 zł i „chwałę Rektorów” 75 • Graduacja na Wydziale Ekonomii 76 • Laureatka programu Diamentowy Grant 77 • I miejsca na podium dla par z zespołu pieśni i tańca Uniwersytetu Rzeszowskiego „Resovia Saltans” 78 • Uniwersytet ma „superwykładowców” 79

STUDENCKI UNIWERSYTET: Studenci poznawali problemy niewidzących i słabowidzących 80 • Wyzwania i dylematy w pracy z dziećmi przewlekle chorymi 81 • 5. Urodziny SKN technologów żywności „Ferment” 82 • Obalmy stereotypy i zmieńmy stosunek do niepełnosprawnych intelektualnie 83 • Turystyka – szansa i zagrożenia dla współczesnego świata 84 • Zajęcia terenowe Bieszczady 2014 85

NA SPORTOWO: O XI konferencji i kongresie europejskiego stowarzyszenia socjologów sportu w Utrechcie 86 • I Uniwersytecki Rajd pieszy – Bieszczady 2014 87 • Medycy mają najlepszą drużynę siatkarską 88 • Kajakiem przez Bałtyk 90 • The twins – rowerowa gra miejska 90 • Brązowo-złoci piłkarze AZS Uniwersytetu Rzeszowskiego 91 • Nowości wydawnicze 92

ORZEŁ BIZNESU DLA UNIWERSYTETU RZESZOWSKIEGO

5 czerwca br. w Lublinie dr hab. inż. prof. UR Czesław Puchalski, prorektor ds. rozwoju odebrał MEDAL Lubelskiego Orła Biznesu dla Uniwersytetu Rzeszowskiego. Uniwersytet Rzeszowski wyróżniono jako młodą i prężnie rozwijającą się jednostkę naukowo-dydaktyczną, która skutecznie pozyskuje środki zewnętrzne, m.in. z funduszy unijnych na budowę i modernizację infrastruktury badawczej. Doceniono, że uczelnia współpracuje z podmiotami gospodarczymi w regionie, wspiera rozwój kadry oraz ukierunkowana jest na poprawę jakości kształcenia poprzez dostosowanie oferty do potrzeb rynku pracy.

Foto E. Wójcikiewicz

Wydaje Uniwersytet Rzeszowski za zgodą Rektora. Autorzy tekstów i współpracownicy nie otrzymują honorariów za publikacje. Zastrzegamy sobie prawo skracania, adiacji tekstów i zmiany tytułów. Wszelkie prawa zastrzeżone.

ISSN 1642-6797

Druk: MITEL, tel. 17 852 13 62

Adres Redakcji: 35-959 Rzeszów, ul. prof. S. Pigonia 8,

tel. 17 872 14 14, gazetaur@ur.edu.pl

Redakcja: inż. Ludwik Borowiec

Foto: Elżbieta Wójcikiewicz, Jadwiga Zakulec, autorzy tekstów, archiwum

Foto na okładce: Elżbieta Wójcikiewicz (s. 1 i 2)

Korekta: mgr Anna Szydło

nakład: 1200 szt.

Z OBRAD SENATU

Podczas posiedzenia w dniu 24 kwietnia Senat Uniwersytetu Rzeszowskiego – przez aklamację – podjął uchwały o przyznaniu Medalu Wielkiego Uniwersytetu Rzeszowskiego – ks. inf. Józefowi Sondejowi oraz panu Antoniemu Kopaczewskiemu.

Jednomyślnie poparta została inicjatywa powołania w UR Centrum Badań nad Polonią i Polakami na Świecie.

W kwestiach dydaktycznych, na wniosek Rady Wydziału Sztuki, podjęto uchwałę o zmianie nazwy kierunku studiów: edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych na sztuki wizualne.

Senat przychylnie zaopiniował również wnioski dotyczące zatrudnienia na stanowisku profesora nadzwyczajnego: dr hab. inż. Jadwigi Topczewskiej (Wydział Biologiczno-Rolniczy), dr hab. prof. UR Krystyny Barłóg i ks. dra hab. prof. UR Janusza Miąsy (Wydział Pedagogiczny), dra hab. Szczepana Kozaka (Wydział Socjologiczno-Historyczny), ks. dra hab. Piotra Steczkowskiego (Wydział Prawa i Administracji) oraz na stanowisku profesora wizytującego: dr Danuty Leszczyńskiej (Wydział Matematyczno-Przyrodniczy).

Zgodnie z porządkiem obrad majowego posiedzenia Senatu (29 maja) przyjęte zostały uchwały w sprawach:

- warunków i trybu rekrutacji dla poszczególnych kierunków studiów wyższych w roku akademickim 2015/2016,
- warunków i trybu przyjmowania na studia doktoranckie w roku akademickim 2014/2015,
- zmian w załączniku do Uchwały nr 124/05/2013 Senatu UR z 23 maja 2013 r. w sprawie warunków i trybu rekrutacji oraz form studiów na poszczególnych kierunkach w roku akademickim 2014/2015; przyjęto również ujednolicony tekst niniejszej uchwały,
- zakresu obowiązków nauczycieli akademickich oraz

zasad rozliczania godzin dydaktycznych w roku akademickim 2014/2015.

Ze sprawozdaniem z wykonania planu rzeczowo-finansowego za 2013 r. wystąpiła kwestor UR mgr Marzena Filipek, zaś ze sprawozdaniem na temat rocznej działalności Uniwersytetu JM Rektor prof. dr hab. Aleksander Bobko. Poprzez jednomyślne głosowanie podjęto w tych kwestiach stosowne uchwały.

Senat ponadto pozytywnie zaopiniował wnioski w sprawie nowych zatrudnień - na stanowisku profesora zwyczajnego: prof. dra hab. Jana Roga (Wydział Socjologiczno-Historyczny) oraz na stanowisku profesora nadzwyczajnego: dr hab. prof. UR Jolanty Pasternskiej (Wydział Filologiczny), dra hab. Serhiya Prokhorenki (Wydział Matematyczno-Przyrodniczy), dra hab. prof. UR Janusza Pokrywki i dra hab. prof. UR Kazimierza Świerczewskiego (Wydział Sztuki) oraz dra hab. prof. UR Wojciecha Łysiaka i dra hab. prof. UR Witolda Nowaka (Wydział Socjologiczno- Historyczny).

Przedwakacyjne posiedzenie Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego odbyło się w ostatni czwartek miesiąca, 26 czerwca.

Jedną z najistotniejszych kwestii, podjętych w jego trakcie, była sprawa uzyskiwania przez UR uprawnień akademickich – sprawozdanie z realizacji uchwały Senatu 168/09/2013 z 26 września 2013 r. o terminach złożenia wniosków przedstawili kolejno dziekani wydziałów.

Podczas obrad jednomyślnie zatwierdzono, rekomendowany przez senacką Komisję ds. Budżetu i Finansów, plan rzeczowo-finansowy Uniwersytetu Rzeszowskiego na 2014 r. Projekt uchwały w tej sprawie przedstawiła kwestor UR mgr Marzena Filipek.

Jednogłośnie poparcie uzyskał także wniosek Rady Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego w sprawie utworzenia studiów I stopnia, o profilu ogólnoakademickim, na kierunku *informatyka i ekonometria*.

Podjęto również uchwały o uruchomieniu następujących studiów podyplomowych: muzykoterapia (Wydział Muzyki); *diagnoza dziecka i jego rodziny*; *edukacja i rehabilitacja osób z autyzmem*; *mierzenie jakości pracy szkoły, ewaluacja i pomiar dydaktyczny*; *surdopedagogika - edukacja i rehabilitacja dzieci i młodzieży z wadą słuchu* (Wydział Pedagogiczny); *bezpieczeństwo i ochrona informacji* (Wydział Prawa i Administracji); *grafika komputerowa*; *scenografia* (Wydział Sztuki) i *trener klasy drugiej - piłka siatkowa* (Wydział Wychowania Fizycznego).

W sprawach osobowych podjęto decyzję o następujących zatrudnieniach; prof. dra hab. Georgija Czerewki, dr hab. inż. Teresy Miś i dr hab. Aliny Szewc-Rogalskiej (Wydział Ekonomii), dra hab. prof. UR Teodora Hrehovčika oraz dr Livii Körtvélyessy (Wydział Filologiczny), dra hab. prof. UR Rostysława Hryniva i dr hab. Małgorzaty Pociask-Biały (Wydział Matematyczno-Przyrodniczy),

prof. dr hab. n. med. Hayane Akopyan, prof. dr hab. n. med. Doroty Darmochwał-Kolarz, prof. dra hab. n. med. Jacka Szmidta, prof. dra hab. n. med. Stanisława Orkisz, dr hab. n. med. prof. UR Danuty Celińskiej-Cedro, dra hab. n. med. prof. UR Bogumiła Lewandowskiego, dra hab. n. med. prof. UR Macieja Machaczki, dra hab. n. med. Andrzeja Przybylskiego, dra hab. n. med. prof. UR Jacka Tabarkiewicza, prof. dra hab. n. med. Pawła Januszewicza (II etat), prof. dra hab. Zdzisława Chilmonczyka (II etat), dr hab. n. med. prof. UR Katarzyny Dzierżanowskiej-Fangrat (II etat) – Wydział Medyczny, dra hab. prof. UR Grzegorza Grzybka (Wydział Pedagogiczny), dra hab. prof. UR Kazimierza Śliwy i dra hab. Artura Łuszczynskiego (Wydział Prawa i Administracji) oraz dra hab. prof. UR Daniele Stasi (Wydział Socjologiczno-Historyczny).

M. Dworak

GRZEGORZ
KOLASIŃSKI

ŚWIĘTO UNIWERSYTETU RZESZOWSKIEGO W BLASKU OBCHODÓW 25-LECIA WOLNEJ POLSKI

W dniach 4-9 czerwca 2014 r. Uniwersytet Rzeszowski obchodził kolejną rocznicę powstania. Uroczystości Święta Uniwersytetu połączone były ze Świętem Wolności, upamiętniającym 25 rocznicę przemian demokratycznych w Polsce. Mogliśmy wziąć udział w kilku akademickich wydarzeniach:

- Jeździeckim Święcie Wolności,
- II otwartym turnieju par w brydżu sportowym o puchar JM Rektora UR, „Symultana Szachowa”,
- konferencji naukowej „Rok 1989 z perspektywy ćwierćwiecza”,
- uroczystościach Święta Uniwersytetu Rzeszowskiego - promocjach doktorskich i habilitacyjnych, nadaniu Medalu Wielkiego UR zasłużonym osobom,
- promocji książki Jakuba Czopka i Jarosława Kinała „Alfabet nauki Uniwersytetu Rzeszowskiego”.

Czerwcowe uroczystości na Uniwersytecie Rzeszowskim zainaugurowano JEŹDZIECKIM ŚWIĘTEM WOLNOŚCI, które było częścią ogólnopolskiej akcji „Cała Polska jeździ konno”. Rozpoczęto je wystawą poświęconą akcesoriom jeździeckim. W dalszej części odbyły się pokazy rekonstrukcyjne w wykonaniu Ułanów Króla Jana, jazdy maneżowej Stajni Tango, a także jeździectwa naturalnego. Pokazy różnych stylów jazdy konnej i hipoterapii propagowały zdrowy styl życia. Przedsięwzięcie zostało zorganizowane przez Sekcję Jeździecką Centrum Sportu i Rekreacji UR.

Sekcja Brydża Sportowego UR zorganizowała (wraz z CSiR UR, KU AZS UR i Podkarpackim Wojewódzkim Związkiem Brydża Sportowego) II OTWARTY TURNIEJ PAR W BRYDŻU SPORTOWYM O PUCHAR JM REKTORA UR prof. dr. hab. Aleksandra Bobko. Po czterech godzinach rywalizacji brydżowej i rozegraniu 10 rund, najlepsze zespoły uhonorowano okazałymi pucharami, statuetkami, dyplomami i nagrodami rzeczowymi od

fundatorów i sponsorów. W turnieju wzięło udział 38 par, w trzech kategoriach. Zorganizowano również po raz pierwszy symultanę szachową z udziałem arcymistrza Kacpra Pioruna, studenta Uniwersytetu Warszawskiego (R.FIDE2577). Przystąpiło do niej 27 uczestników.

5 czerwca 2014 r. odbyła się KONFERENCJA NAUKOWA „ROK 1989 Z PERSPEKTYWY ĆWIERĆWIECZA”. Ten kluczowy dla współczesnych dziejów Polski okres społeczność uniwersytecka uczciła w sposób znaczący i godny zarazem. W audytorium nowoczesnego kompleksu naukowego, wzniesionego przy znaczącym wsparciu Unii Europejskiej, odbyła się konferencja naukowa zorganizowana przez Instytut Historii UR i Podkarpacki Urząd Wojewódzki. W czasie sesji zaproszeni historycy relacjonowali najnowsze ustalenia badawcze w perspektywie środkowoeuropejskiej (prof. dr hab. **Jan Draus**), jak i krajowej (prof. UR dr hab. **Paweł Grata**; dr **Edyta Adamczyk-Pluta**, dr **Dominik Szczepański**, mgr **Beata Łuszczak**). Część druga konferencji odbyła się w sali posiedzeń Senatu. W obecności rektora prof. **Aleksandra Bobko** i wojewody podkarpackiego **Małgorzaty Chomycz-Śmigielskiej** uhonorowano zasłużonych trzech liderów rzeszowskiego środowiska opozycyjnego, tj. ks. infulata **Józefa Sondej**a, **Antoniego Kopaczewskiego** oraz zmarłego **Jana Kozłowskiego**. Uroczystość zakończyły wzruszające przemówienia bohaterów wydarzeń czerwcowych: stuletniego ks. J. Sondej a i A. Kopaczewskiego.

9 CZERWCA 2014 R. W SALI KONCERTOWEJ WYDZIAŁU MUZYKI ODBYŁY SIĘ GŁÓWNE UROCZYSTOŚCI UCZELNIANE. W ramach Święta Uniwersytetu zgodnie z tradycją akademicką potwierdzono uroczystym aktem promocji nadanie stopnia doktora i doktora habilitowanego. Od ostatniej promocji doktorskiej upłynęło pół roku.

W tym okresie 15 adeptów nauk humanistycznych i przyrodniczych na mocy uchwał odpowiednich rad wydziałów naszego Uniwersytetu uzyskało stopnie doktora, 2 osoby uzyskały stopień doktora habilitowanego. W okresie, jaki upłynął od poprzedniej promocji Rada Wydziału:

- Socjologiczno-Historycznego przyznała 2 osobom stopnie doktora habilitowanego (dr hab. **Elżbieta Kłosińska**, dr hab. **Marcin Wołoszyn**),
- Rada Wydziału Biologiczno-Rolniczego przyznała 1 osobie stopień naukowy doktora (dr **Barbara Gutkowska**),
- Rada Wydziału Filologicznego przyznała 9 osobom stopnie naukowe doktora (dr **Ewelina Radion**, dr **Domnika Partyńska-Salamaga**, dr **Monika Kołodziej**, dr **Barbara Trygar**, dr **Jerzy Węgrzynowski**, dr **Magdalena Woś**, dr **Monika Małopolska**, dr **Iwona Lenart**, dr **Magdalena Dudzik**),
- Rada Wydziału Medycznego 3 osobom (dr **Agnieszka Guzik**, dr **Krystyna Piasecka**, dr **Katarzyna Wardak**),
- Rada Wydziału Socjologiczno-Historycznego 2 osobom (dr **Rafał Pieja**, dr **Teresa Folga-Naidoo**).

Uroczyste ślubowanie w ramach promocji doktorskich i habilitacyjnych - w języku łacińskim - przeprowadził prof. dr hab. **Sylwester Czopek**, prorektor ds. nauki Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Podczas święta UR wręczono Nagrody Rektora i wyróżnienia Lider UR za rok 2013. Nagrody Rektora UR zostały przyznane:

- za uzyskane habilitacje (dr hab. **Artur Łuszczczyński**, dr hab. **Jarosław Sankowski**, dr hab. prof. UR **Daniele Stasi**, dr hab. **Marcin Wołoszyn**),
- za doktoraty wyróżnione i uzyskane przed 30 rokiem życia (dr **Justyna Gliška-Właż**, dr **Agnieszka Guzik**, dr **Renata Kielnar**, dr **Agata Rzeszutko-Polak**),

- za działalność naukową i artystyczną (prof. dr hab. **Sylwester Makarski**, prof. dr hab. **Antoni Szczurek**, dr hab. prof. UR **Janusz Pokrywka**),
- za działalność organizacyjną (dr hab. prof. UR **Józef Cebulski**, dr hab. prof. UR **Lucyna Leniowska**),
- nagrody zespołowe za osiągnięcia naukowe (dr hab. prof. UR **Mieczysław Król**, dr inż. **Collin Hales**, dr **Maria Sarama**).

Wyróżnienia Lider Uniwersytetu Rzeszowskiego za rok 2013 otrzymali:

- dr **Paweł Korzeniowski** (obszar nauk humanistycznych i społecznych),
- dr **Jacek Dziok** (obszar nauk ścisłych, przyrodniczych, technicznych i rolniczych),
- dr hab. prof. UR **Wojciech Cynarski** (obszar nauk medycznych, o zdrowiu i kulturze fizycznej),
- dr **Łukasz Cywicki**, (obszar nauk o sztuce).

Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dr hab. Aleksander Bobko, który przewodniczył całemu wydarzeniu wręczył również szczególne odznaczenie, Medal Wielki Uniwersytetu Rzeszowskiego, dwóm osobom – ks. inf. **Józefowi Sondejowi** za niezłomną postawę, poświęcenie oraz zaangażowanie w sprawy publiczne, którym jest oddany w trakcie blisko osiemdziesięciu lat pełnienia posługi kapłańskiej oraz w uznaniu zasług dla tworzenia i rozwoju duszpasterstwa akademickiego w Rzeszowie, a także panu **Antoniemu Kopaczewskiemu**, pierwszemu przewodniczącemu Zarządu Regionu Rzeszowskiego NSZZ „Solidarność”, współtwórcy porozu-

mień rzeszowsko-ustrzyckich i radnemu miasta Rzeszowa w latach 1994-2014, za bezinteresowne zaangażowanie w działania na rzecz wolności i tworzenia struktur demokratycznego państwa.

Oprawę muzyczną wydarzenia zapewnił chór Wydziału Muzyki UR pod dyrekcją dra hab., prof. UR **Grzegorza Oliwy**.

Tego samego dnia miała miejsce PROMOCJA KSIĄŻKI Jakuba Czopka i Jarosława Kinala „Alfabet nauki Uniwersytetu Rzeszowskiego” pod redakcją prof. dra hab. Sylwestra Czopka. Książka ta jest zbiorem wywiadów z profesorami tytularnymi, z których każdy reprezentuje inną dyscyplinę naukową, spełniając tym samym rolę jej „ikony”. Celem publikacji jest pokazanie ludzi nauki - profesorów, którzy na różnych etapach życia związali swe losy z Rzeszowem i naszą *Alma Mater*. W trakcie lektury poznajemy jednocześnie historię naszej uczelni. Ważny jest też obraz Rzeszowa, który pojawia się w wielu wypowiedziach, gdzieś w tle, ale jest niezbędnym odnośnikiem dla zrozumienia, jaką drogę przebył Uniwersytet Rzeszowski i jaką ma do spełnienia rolę dzisiaj. *Pomysł książki zrodził się jakiś czas temu właśnie w mojej głowie. Zasadniczym celem tej publikacji jest promocja uniwersyteckiej nauki. Ma ona zarazem rozbudzić zainteresowania nauką, tą prawdziwą, przez duże N* – podkreślił podczas promocji prof. dr hab. **Sylwester Czopek**, prorektor ds. nauki.

Foto J. Zakulec i E. Wójcikiewicz

WYSTĄPIENIE JM REKTORA PODCZAS UROCZYSTOŚCI W ROCZNICĘ POWOŁANIA UNIwersYTETU RZESZOWSKIEGO

(9 CZERWCA 2014 R.)

Dzisiejsze Święto Uniwersytetu ma szczególny charakter, w tych dniach przeżywamy także 25-lecie odzyskania przez Polskę wolności. Z tej okazji chcemy uhonorować Medalem Wielkim Uniwersytetu Rzeszowskiego 2 osoby z naszego regionu, które uczyniły bardzo wiele dla sprawy polskiej wolności. Proszę o wejście na scenę: legendarnego kapłana, księdza infułata **Józefa Sondeja** oraz pana **Antoniego Kopaczewskiego**, przewodniczącego Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność” w Rzeszowie w latach 1980-1981.

W takich sytuacjach zwykle przedstawia się dorobek życiowy laureatów – pozwolę sobie dzisiaj odejść od tego schematu. Usprawiedliwia to charakter honorowanych osób, ich życiorysy były też przedmiotem niedawnej konferencji naukowej „Rok 1989 z perspektywy ćwierćwiecza” zorganizowanej przez Instytut Historii UR i Podkarpacki Urząd Wojewódzki w dniu 5 czerwca 2014 r.

Upadek komunizmu i odzyskanie wolności było wielkim dziejowym procesem. W pamięci o takich wydarzeniach utrwalają się wielkie ikony, zacierają konkretni ludzie i wspólnoty. W polskiej walce o wolność, w latach 1944-89, ciężar działania i odpowiedzialności spoczywał na dwóch instytucjach - wspólnotach: Kościele katolickim i wielkim społecznym ruchu „Solidarność”, który w latach 1980-81 połączył wolnościowe dążenia robotników, rolników, inteligencji i młodzieży. W radosnym świętowaniu ostatnich dni – zwłaszcza w przekazie medialnym rola Kościoła i Solidarności zostały nieco zmarginalizowane.

Rolę Kościoła symbolizują osoby wielkich przywódców: św. Jana Pawła II i kardynała Stefana Wyszyńskiego. Dziś chcemy spojrzeć na rolę Kościoła także przez pryzmat szeregowych kapłanów, jak bł. Jerzy Popiełuszko (tylko przypadek sprawił, że ponura historia jego mordu wyszła na światło dzienne). Jeszcze w pamiętnym roku 1989 w niewyjaśnionych do dziś okolicznościach ginęli broniący słusznej sprawy kapłani: Stefan Niedzielak,

Stanisław Suchowole i Sylwester Zych. Ksiądz Infułat, który niezłomnie przeszedł przez te najtrudniejsze dla Polaków czasy i dożył stu lat, jest dla nas wielkim darem. Warto wspomnieć innych kapłanów tego pokolenia: Jana Stączka i Walentego Bala. Na Wasze ręce, Księżo Infułacie składamy podziękowania dla tych wszystkich duchownych, dzięki którym możemy się dzisiaj cieszyć wolnością.

Na temat roli „Solidarności” pada wiele bardzo różnych słów. Jest to temat wciąż żywy i powracający w rozmowach, dyskusjach i opracowaniach. Dzisiaj, dziękując Antoniemu Kopaczewskiemu, chcemy skupić się na zwykłych ludziach - szeregowych działaczach, którzy w latach PRL z wielką odwagą ponosili osobiste ryzyko, byli permanentnie inwigilowani, nie mogli realizować zawodowych ambicji. Wielu z nich za zaangażowanie w sprawę polskiej wolności płaciło przymusową emigracją, zdrowiem, a nawet życiem. Wielkim i smutnym paradoksem przemian po 1989 roku jest to, że wiele z tych osób na pozytywnych przemianach nie skorzystało – w III RP żyją często w biedzie. Nie ma nic złego w bogaceniu się, jednak brak solidarności z kombatanami walki o wolność w ostatnim 25-leciu pozostaje plamą na naszym narodowym sumieniu. Na ręce Antoniego Kopaczewskiego, którego życie było i jest bezinteresownym służeniem sprawie wolności, chcemy przekazać wyrazy wdzięczności i szacunku dla tych często anonimowych dzisiaj ludzi.

Społeczność akademicka Uniwersytetu Rzeszowskiego korzysta z wolności. Czujemy się odpowiedzialni za jej utrwalanie, bo o wolność trzeba nieustannie zabiegać. W dniu Święta Uniwersytetu, w czasie radosnych obchodów 25-lecia polskiej wolności mam zaszczyt w imieniu wspólnoty akademickiej podziękować tym, którzy tę wolność wywalczyli. Niech te Medale Uniwersytetu przekazane Księdzu Infułatowi i Panu Przewodniczącemu będą wyrazem naszej wdzięczności.

KRONIKA REKTORA

PROF. DRA HAB. ALEKSANDRA BOBKO

- 3 maja Prof. dr hab. Aleksander Bobko wziął udział w obchodach 223. rocznicy Konstytucji 3 maja. Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego złożył wieniec pod pomnikiem gen. Tadeusza Kościuszki w Rzeszowie.
- 7 maja Na zaproszenie prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Bronisława Komorowskiego rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego wziął udział w uroczystościach z okazji 10. rocznicy wstąpienia Polski do Unii Europejskiej. W Pałacu Prezydenckim zostały wręczone odznaczenia państwowe osobom zasłużonym dla budowania i umacniania integracji europejskiej.
- 8 maja Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego uczestniczył w barwnym korowodzie studenckim, który przeszedł ulicami miasta Rzeszowa, inaugurując II Podkarpacki Festiwal Kultury Studenckiej „KultURalia 2014” w ramach IV Juwenaliów Podkarpackich. Rektor wraz z władzami miasta Rzeszowa oraz regionu przywitał wszystkich studentów zgromadzonych na rzeszowskim Rynku. Klucze do miasta przekazał prezydent Tadeusz Ferenc.
- 8 maja Na Uniwersytecie Rzeszowskim otwarto Podkarpackie Centrum Innowacyjno-Badawcze Środowiska (Rzeszów-Zalesie). Podczas uroczystości rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dr hab. Aleksander Bobko dokonał przecięcia wstęgi oraz otwarcia nowego obiektu, po czym biskup rzeszowski Jan Wątroba poświęcił obiekt. Zasadniczym celem Centrum jest zwiększenie potencjału dydaktycznego i naukowo-badawczego w zakresie nauk przyrodniczych Wydziału Biologiczno-Rolniczego. W ramach projektu Uniwersytet Rzeszowski będzie współpracował z podmiotami gospodarczymi.
- 14 maja Na Wydziale Muzyki Uniwersytetu Rzeszowskiego odbyła się gala finałowa konkursu „Student ma Talent”. Wystąpiło 15 wykonawców wyłonionych ze 100 zgłoszeń, m.in. zespoły muzyczne, soliści, tancerze, akrobaci. Jury zachwycił występ duetu żonglującego piłkami w rytm muzyki: Tomasza Nowaka i Artura Twardego z Ballwizards, którzy zwyciężyli w konkursie. Podczas wydarzenia prof. dr hab. Aleksander Bobko, rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego pogratulował wszystkim uczestnikom wysokiego poziomu występów, a na ręce zwycięzców przekazał czek wartości 3000 zł.
- 20 maja Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego gościł ministra pracy i polityki społecznej Władysława Kosiniaka-Kamysza. Podczas spotkania prof. Aleksander Bobko przedstawił plany rozwoju uczelni na najbliższe lata, zwracając uwagę na starania związane z uruchomieniem kierunku lekarskiego na Uniwersytecie Rzeszowskim.
- 24 maja Prof. dr hab. Aleksander Bobko wziął udział w IV Rzeszowskim Świątce Transplantacji, w ramach którego odbyła się IV interdyscyplinarna konferencja „Przeszczep szansą na drugie życie” oraz piknik edukacyjny. Głównym przesłaniem spotkania środowiska akademickiego, lekarskiego oraz mieszkańców Rzeszowa było propagowanie tematyki przeszczepiania narządów. Podczas wydarzenia rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego wygłosił wykład nt. „Transplantacja w Polsce w perspektywie etycznej”.

- 27-28 maja | Na Uniwersytecie Rzeszowskim odbyło się V FORUM INNOWACJI W RZESZOWIE, I FORUM TURYSTYCZNEGO PAŃSTW KARPACKICH (FTPK), które wraz z innymi organizatorami otworzył prof. Aleksander Bobko, rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego. Obrady Forum rozpoczęły się sesją plenarną, poświęconą źródłom i barierom innowacyjności w turystyce. W drugim dniu Forum na Uniwersytecie Rzeszowskim przebywał znany podróżnik, polarnik i zdobywca dwóch biegunów, Marek Kamiński.
- 9 czerwca | Uroczystości związane z rocznicą powstania Uniwersytetu połączone z upamiętnieniem 25. rocznicy przełomowych wydarzeń 1989 roku oraz promocjami doktorskimi i habilitacyjnymi. Zostały wręczone Nagrody Rektora i wyróżnienia *Lider UR* za rok 2013. Rektor prof. dr hab. Aleksander Bobko, który przewodniczył całemu wydarzeniu wręczył Medal Wielki Uniwersytetu Rzeszowskiego ks. inf. Józefowi Sondejowi i Antoniemu Kopaczewskiemu

Grzegorz Kolasiński

KRONIKA PROREKTORA DS. NAUKI PROF. DRA HAB. SYLWESTRA CZOPKA

- 9 kwietnia | Prof. Sylwester Czopek uczestniczył w posiedzeniu Rady Programowej NCN-u, w trakcie Dni Otwartych NCN, zorganizowanych na UMCS w Lublinie.
- 10 kwietnia | Prorektor uczestniczył w posiedzeniu senackiej Komisji ds. Nauki Uniwersytetu Rzeszowskiego.
- 11 kwietnia | Na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu Rzeszowskiego odbyło się uroczyste wręczenie dyplomów na kierunku *inżynieria materiałowa oraz mechatronika*, w ramach projektu unijnego pt. „UR – nowoczesność i przyszłość regionu” (NIPR). Gościem spotkania był prorektor prof. dr hab. Sylwester Czopek.
- 14 kwietnia | Prof. dr hab. Sylwester Czopek brał udział w seminarium „Nauki humanistyczne i społeczne w Polsce: analiza, diagnoza, prognoza,” które zostało zorganizowane przez Konferencję Rektorów Uniwersytetów Polskich na Uniwersytecie Warszawskim.
- 14 maja | Prorektor ds. nauki, w imieniu Uniwersytetu Rzeszowskiego, podpisał umowę o współpracy pomiędzy Uniwersytetem Rzeszowskim i Instytutem Transformacji Społeczeństwa z Kijowa.
- 15 maja | Prorektor ds. nauki zorganizował seminarium poświęcone polityce grantowej UR, w którym brali udział dziekani i inni przedstawiciele wydziałów uczelni.
- 21 maja | Z udziałem prorektora ds. nauki odbyło się posiedzenie Komisji Nauki UR.
- 22 maja | Prorektor prof. Sylwester Czopek brał udział w konferencji zorganizowanej przez MNiSW poświęconej polityce grantowej – HORYZONT 2020.

Wioletta Wrona

KRONIKA PROREKTORA DS. ROZWOJU DRA HAB. INŻ. PROF. UR CZESŁAWA PUCHALSKIEGO

- 10-12 kwietnia | Prorektor uczestniczył w posiedzeniu Uniwersyteckiej Komisji Finansowej, która odbyła się na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. Głównym tematem spotkania, podczas którego wystąpił wiceminister nauki i szkolnictwa wyższego prof. Marek Ratajczak była sytuacja finansowa polskich uczelni oraz podział dotacji podstawowej i statutowej w br.
- 15 kwietnia | Dr hab. prof. UR Czesław Puchalski przyjął delegację z Uniwersytetu Preszowskiego (Słowacja), w skład której wchodził: prof. René Matlovič – rektor, doc. Ing. Peter Adamišin - prorektor ds. rozwoju, oraz prof. Róbert Štefko – dziekan Wydziału Zarządzania. Podczas spotkania omawiano plan współpracy pomiędzy uczelniami, możliwości wspólnego ubiegania się o środki unijne, oraz uruchomienie na UR interdyscyplinarnego makrokierunku *Zarządzanie środowiskiem*, na bazie doświadczeń Uniwersytetu w Preszowie.
- 27 kwietnia | Prorektor ds. rozwoju wraz z delegacją pracowników UR wziął udział w uroczystości kanonizacji pierwszego doktora *honoris causa* Uniwersytetu Rzeszowskiego - Jana Pawła II.
- 8 maja | Prorektor uczestniczył w VI Podkarpackiej Konferencji Ewaluacyjnej, która odbyła się w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Podkarpackiego. Dr hab. prof. UR Czesław Puchalski wziął udział w panelu dyskusyjnym „Perspektywy wykorzystania infrastruktury publicznej w latach 2014-2020 na przykładzie edukacji”.

- 15 maja | Dr hab., prof. UR Czesław Puchalski podpisał umowę o dofinansowanie projektu badawczego pt. *Genetyczna charakterystyka wybranych szczepów drożdżowych Saccharomyces cerevisiae pod względem ich niestabilności genetycznej ze szczególnym zwróceniem uwagi na zjawisko zaburzeń chromosomowych* o wartości ok. 800 tys. zł. Projekt jest realizowany przez Pozawydziałowy Zamiejskowy Instytut Biotechnologii Stosowanej i Nauk Podstawowych.
- 16 maja | Na Wydziale Biologiczno-Rolniczym dr hab. prof. UR Czesław Puchalski spotkał się z przedstawicielami firmy energetycznej TAURON Wytwarzanie S.A. Celem spotkania było wypracowanie form współpracy w zakresie pozyskiwania biomasy oraz realizacji wspólnych projektów badawczych. Współpraca obejmować będzie wspólne badania, a także finansowanie przewodów doktorskich z zakresu energetyki i OZE, organizację praktyk i wymian studenckich.
- 3 czerwca | W dniu 3 czerwca prorektor ds. rozwoju podpisał umowę o dofinansowanie projektu badawczego pt. *Rola interakcji międzypierwiastkowych w ograniczeniu biodostępności metali ciężkich w łańcuchu pokarmowym człowieka*. Projekt uzyskał dofinansowanie o wartości ponad 1,4 mln zł i jest realizowany przez Wydział Biologiczno-Rolniczy.
- 5 czerwca | W dniu 5 czerwca br. na uroczystej gali w Lublinie dr hab. inż. prof. UR Czesław Puchalski, prorektor ds. rozwoju odebrał MEDAL Lubelskiego Orła Biznesu dla Uniwersytetu Rzeszowskiego z okazji 11 edycji współzawodnictwa. Konkurs ma na celu prezentację i wszechstronną promocję najlepszych, najbardziej dynamicznych firm, instytucji oraz osobowości działających w regionie, a także stymulowanie pozytywnego współzawodnictwa w doskonaleniu produkcji, wprowadzaniu innowacji, podnoszeniu jakości świadczonych usług oraz w działalności na rzecz regionu.
Gabriela Pawłowska
- 15 maja | z poszczególnych ekip (1 miejsce dla Wydziału Medycznego). Całe przedsięwzięcie oraz finałowe, integracyjne spotkanie w studenckim klubie „Pod Palmą” odbyło się w myśl hasła: *Siatkówka – sport co łączy, a nie dzieli*.
- 8 maja | Wraz z JM Rektorem UR prorektor uczestniczył w inaugurującym tegoroczne KultURalia studenckim korowodzie. Klucz do bram miasta, tradycyjnie przekazany został studentom przez prezydenta Rzeszowa na miejskim Rynku. Studenckie święto, obfitujące w wiele muzycznych i kulturowych atrakcji trwało ponad tydzień, od 8 do 16 maja.
- 14 maja | Prorektor zainaugurował spotkanie z obywatelami z Ukrainy – na którym omówiono formy pomocy i wsparcia dla wschodnich sąsiadów oraz zasady odbywania przez nich studiów w UR
- 16 maja | Dr hab. prof. UR Wojciech Walat uczestniczył w podpisaniu porozumienia z Podkarpackim Bankiem Spółdzielczym. Główne założenia umowy, to: podejmowania wspólnej realizacji projektów i prac naukowo-badawczych; współdziałanie w zakresie monitorowania karier zawodowych absolwentów UR; współdziałanie w zakresie tworzenia nowych oraz doskonalenia prowadzonych przez Uniwersytet programów kształcenia; organizacja oraz sprawowanie opieki nad praktykami nieobjętymi programem studiów, etc.
- 20 maja | Prorektor wziął udział w uroczystej konferencji z okazji Jubileuszu 30-lecia Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Rzeszowie. Wydarzenie to, z udziałem wielu znamienitych gości, przedstawicieli władz regionalnych i krajowych oraz zarządów UTW z całej Polski odbyło się w Instytucie Muzyki i oprócz prezentacji rzeszowskiego ośrodka akademickiego połączone zostało z wystawami malarstwa i rękodzieła, występami tanecznymi i wokalnymi oraz nadaniem tytułu Honorowego Słuchacza UTW.
- 5 czerwca | Dr hab. prof. UR Wojciech Walat zainaugurował Międzynarodową Konferencję Naukową Partnerstwo w sektorze publicznym (inicjatywa Katedry Politologii).
- 16 czerwca | W obrębie kompleksu uniwersyteckiego przy al. T. Rejtana zaczęła funkcjonować nowa Przychodnia Akademicka Centrum Medycznego „Medyk”. Wraz z dyrekcją przychodni prorektor UR dokonał uroczystego otwarcia tej placówki.
Małgorzata Dworak
- 23 kwietnia | Na zakończenie VI Mistrzostw Międzywydziałowych Uniwersytetu Rzeszowskiego w Siatkówce Mieszanej prorektor ds. studenckich i kształcenia wręczył puchary, medale, dyplomy oraz nagrody rzeczowe zwycięskim zespołom i wyróżnionym zawodnikom

KRONIKA PROREKTORA DS. STUDENCKICH I KSZTAŁCENIA DRA HAB. PROF. UR WOJCIECHA WALATA

WYRÓŻNIENIA DLA PROF. ROMANA RESZELA

Rzadko zdarza się tak, aby władze sąsiedniego województwa wyróżniły naszego nauczyciela akademickiego za działalność na rzecz swojego regionu. Taką sytuację odnotowały lubelskie media, relacjonując obchody 40-lecia Roztoczańskiego Parku Narodowego. Realizując uchwałę zarządu województwa, marszałek Krzysztof Hetman przyznał prof. dr. hab. **Romanowi Reszelowi** z Wydziału Biologiczno-Rolniczego UR medal pamiątkowy za szczególne zasługi na rzecz upowszechniania wartości przyrodniczych i kulturowych Lubelszczyzny. Wyróżnień dla Profesora było więcej. Władze Parku uhonorowały R. Reszela - za szczególny wkład w ochronę dziedzictwa narodowego - pamiątkową Laską Służby Roztoczańskiego Parku Narodowego (12. w historii Parku). Władze lubelskiego oddziału NBP nagrodziły naszego nauczyciela akademickiego 20-złotową monetą o szczególnej wartości kolekcjonerskiej (srebro, na awersie konik polski).

Konik polski został sprowadzony na Roztocze w 1982 r. i zajął tereny dawnych dzikich koni – tarpanów. Obecnie żyje tu ponad 250 sztuk. Wcześniej, w 1979 r. reintrodukowano tu bobry, które świetnie się czują

w dolinie rzeki Wieprz. Z ptaków żyją tu orliki krzykliwe, trzmielojady, bociany czarne i liczne dzięcioły. Odnotowano występowanie 190 gatunków ptaków. Na Roztoczu bogata jest fauna bezkręgowców. Obecnie ochrona obejmuje powierzchnię 8483 ha powierzchni.

O różnych problemach Parku systematycznie dyskutuje się podczas posiedzeń jego rady naukowej, której przez ostatnie 2 kadencje przewodniczył prof. R. Reszel. **Zdzisław Strupieniu**k, dyrektor Parku uważa,

że to kolegialne ciało ludzi z wyboru skutecznie wspiera pracę administracji jednostki (w Parku pracuje 81 osób). *Naukowe autorytety są szczególnie ważne w kontaktach z różnymi podmiotami zewnętrznymi, dla których niejednokrotnie wyniki ekonomiczne są ważniejsze od szczytnych haseł i zasad ochrony polskiego krajobrazu* – mówił dyr. Strupieniu.

Z Roztoczańskim Parkiem Narodowym ma swoje związki również Uniwersytet Rzeszowski, jesteśmy uczelnią, która w 2008 roku wsparła projekt utworzenia centrum naukowo-dydaktycznego, w miejscu dawnego ośrodka transportu leśnego. W gronie 6 uczelni jesteśmy jedynym reprezentantem Podkarpacia. W gruntownie zmienionych obiektach działa Stacja Bazowa Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego, pełniąc funkcje naukowe i dydaktyczne. Uczestniczący w jubileuszowych uroczystościach - jako reprezentant władz UR - dr hab. prof. UR **Zbigniew Czerniakowski**, dziekan Wydziału Biologiczno-Rolniczego uważa, że już niebawem częściej z tej placówki będą korzystać studenci naszego Uniwersytetu.

/L.B./

Foto: P. Marczakowski

OD FULBRIGHTA NA UNIwersYTET RZESZOWSKI

W czerwcu br. zakończyła pobyt w Uniwersytecie Rzeszowskim **Monika Zaleska**, stypendystka Polsko-Amerykańskiej Komisji Fulbrighta, w ramach Fulbright English Teaching Assistant.

Absolwentka Swarthmore College, Philadelphia, wybrała Polskę z racji pochodzenia rodziców. W USA ukończyła literaturę angielską i pedagogikę, kursy z dziennikarstwa, poezji oraz „fiction writing”. Oprócz zajęć dydaktycznych często pisze artykuły i wiersze.

Podczas 9-miesięcznego pobytu w Uniwersytecie Rzeszowskim prowadziła zajęcia z języka angielskiego w biznesie na Wydziale Ekonomii, przybliżając studentom zagadnienia z zakresu amerykańskiej ekonomii i języka angielskiego w biznesie. Z racji wielu swoich zainteresowań pełniła rolę mediatora między dwoma kulturami.

/M.R./

JANUSZ
HALIK

INSTYTUT SOCJOLOGII CORAZ WYŻEJ W RANKINGU „PERSPEKTYW”

W maju br. Fundacja Edukacyjna „Perspektywy” po raz piętnasty opublikowała prestiżowy „Ranking szkół wyższych”. Rezultatem prac niezależnych ekspertów jest lista rankingowa uczelni i kierunków, która służy głównie kandydatom na studia przy wyborze dalszej drogi kształcenia. Kierunek *socjologia*, prowadzony na Wydziale Socjologiczno-Historycznym Uniwersytetu Rzeszowskiego poprawił swoje miejsce aż o 7 pozycji w porównaniu do roku 2013. Autorzy rankingu wzięli pod uwagę pięć podstawowych kryteriów: preferencje pracodawców, ocenę przez zewnętrzną kadrę akademicką, liczbę publikacji pracowników naukowo-dydaktycznych, cytowania oraz tzw. indeks Hirscha (H-index). Zajęcie 11 miejsca w kraju (na 35 uczelni kształcących socjologów) świadczy o dostrzeżeniu potencjału naukowego i dydaktycznego kierunku socjologia UR.

Aktualna pozycja Instytutu Socjologii UR w rankingu to rezultat wspólnej, wieloletniej pracy na rzecz rozwoju kierunku socjologia, wykonywanej przez dyrekcję i pracowników Instytutu oraz studentów. Według dyrektora ks. dra hab. prof. UR Witolda Jedynaka – Instytut Socjologii

stara się modernizować pracownie, a także modyfikować i unowocześniać kształcenie na kierunku socjologia, dostosowując je nie tylko do aktualnych potrzeb badawczo-naukowych i dydaktycznych, ale przede wszystkim do tego, by absolwenci kończący socjologię rzeszowską byli poszukiwani i konkurencyjni na rynku pracy. W tym celu utworzono specjalistyczne pracownie do prowadzenia badań ilościowych (pracownia CATI) oraz badań jakościowych (pracownia FGI). Należy podkreślić, że Instytut Socjologii UR jako jedna z nielicznych jednostek w kraju zapewnia możliwość realizacji badań społecznych oraz kursów praktycznych z zakresu socjologii przy wykorzystaniu profesjonalnego sprzętu i oprogramowania używanego w firmach badawczych.

Modernizacja infrastruktury technicznej, modyfikacja programów kształcenia oraz utworzenie nowych specjalności to działania, które zostały przeprowadzone zgodnie z oczekiwaniami pracodawców zatrudniających socjologów, którzy uczestniczą w cyklicznych debatach organizowanych w Instytucie Socjologii od 2011 roku.

Tematyka tegorocznego Forum Innowacji wiązała się z szeroko pojętą turystyką jako innowacyjnym sektorem gospodarki. Temat ten szczególnie dotyczy naszego województwa, gdyż to tutaj spotykamy się ze względnie czystą, nieskażoną przyrodą, dlatego jest to świetne miejsce do rozmowy o tym, jak rozwijać innowacyjny sektor turystyki w Polsce.

GRZEGORZ
KOLASIŃSKI

V FORUM INNOWACJI – o innowacjach i turystyce na Uniwersytecie Rzeszowskim

W dniach 27–28 maja 2014 r. w obiektach Uniwersytetu Rzeszowskiego – Centrum Mikroelektroniki i Nanotechnologii, Centrum Innowacji i Transferu Wiedzy Techniczno-Przyrodniczej (ul. Pigoń 1 w Rzeszowie) odbyło się V Forum Innowacji oraz Forum Turystyczne Państw Karpaccich.

Forum Innowacji w Rzeszowie jest corocznym wydarzeniem o uznanej renomie w kraju i za granicą. Każda edycja jest poświęcona innowacjom w innym sektorze gospodarki. Ubiegłoroczne Forum zgromadziło ponad 600 gości, wśród nich ministrów, posłów, władze samorządowe, prezesów i dyrektorów spółek, przedsiębiorców, ekspertów branżowych, naukowców i dziennikarzy. W tym roku zarejestrowano 1000 osób.

W oficjalnym otwarciu V Forum Innowacji wzięli udział: **Jan Bury**, poseł na Sejm RP, przewodniczący Rady Programowej Forum Innowacji; **Katarzyna Sobierajska**, podsekretarz stanu w Ministerstwie Sportu i Turystyki; **Tadeusz Ferenc**, prezydent miasta Rzeszowa; prof. dr hab. **Aleksander Bobko**, rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz **Zygmunt Berdychowski**, przewodniczący Rady Programowej Forum Ekonomicznego; dr **Zoltan Somogyi**, dyrektor wykonawczy Światowej Organizacji Turystyki; **Herald Egerer**, szef tymczasowego Sekretariatu Konwencji Karpacciej oraz **Michael Meyer** – koordynator projektu Strategia Zrównoważonego Rozwoju Turystyki w Karpatach.

Tematyka tegorocznego Forum Innowacji wiązała się z szeroko pojętą turystyką jako innowacyjnym sektorem gospodarki. Temat ten szczególnie dotyczy naszego województwa, gdyż to tutaj spotykamy się ze względnie czystą, nieskażoną przyrodą, dlatego jest to świetne miejsce do rozmowy o tym, jak rozwijać innowacyjny sektor turystyki w Polsce. Należy nadmienić, że przemysł turystyczny uznawany jest za jeden z największych przemysłów na świecie – zapewnia 255 mln miejsc pracy oraz generuje 9 proc. PKB rocznie. W Unii Europejskiej turystyka stanowi trzeci pod względem znaczenia obszar działalności społeczno-gospodarczej, ustępując miejsca

jedynie sektorowi handlu i dystrybucji oraz budownictwu. Nie inaczej jest w Polsce, gdzie w przedsiębiorstwach turystycznych jest już zatrudnionych około 300 tys. osób.

Obrady rozpoczęły się sesją plenarną, poświęconą źródłom i barierom innowacyjności w turystyce. W dalszej części obrad odbywała się wymiana poglądów i doświadczeń w równoległych panelach dyskusyjnych, które obejmowały szerokie spektrum tematów, m.in. innowacje w administracji publicznej, innowacje w hotelarstwie, turystyce uzdrowiskowej, zielone innowacje, znaczenie sektorów kreatywnych dla turystyki, turystykę biznesową i kongresową, wykorzystanie nowych technologii w turystyce. Drugi dzień obrad Forum uświetnił swoją obecnością **Marek Kamiński** – znany podróżnik, polarnik, zdobywca dwóch biegunów.

W drugim dniu w ramach V Forum Innowacji odbyło się I Forum Turystyczne Państw Karpaccich (FTPK). Celem FTPK jest stworzenie wspólnej platformy współpracy i wymiany informacji dla sektora turystyki w oparciu o zapisy Konwencji Karpacciej dotyczące zrównoważonej turystyki i Protokołu o zrównoważonej turystyce do Ramowej Konwencji o ochronie i zrównoważonym rozwoju Karpat. W ramach tej inicjatywy miałyby być prowadzona wymiana doświadczeń pomiędzy krajami karpaccimi w sferach produktu i marketingu, a także podejmowane ustalenia dotyczące realizacji wspólnych projektów karpaccich.

Jak zawsze Forum Innowacji towarzyszyło Miasteczko Innowacji, które cieszyło się ogromnym zainteresowaniem. W tym roku dla wszystkich zainteresowanych innowacjami w turystyce zostały udostępnione dwie lokalizacje. W budynku UR poszczególne regionalne ośrodki turystyczne z całej Polski zaprezentowały swoje nietuzinkowe podejście i sposoby promocji własnych regionów. Prawdziwą furorę zrobiła kapsuła 5D, która promowała woj. świętokrzyskie (w przyczepie mogliśmy obejrzeć siedmiominutowy film promujący region) oraz laboratorium energii PGE. Dzięki interaktywnym prezentacjom prowadzonym przez pracowników Politechniki

Foto: E. Wójcikiewicz

Warszawskiej, mogliśmy zobaczyć z bliska, jak wygląda przemiana energii wodnej, wiatrowej, węglowej i jądrowej w prąd elektryczny. Natomiast na placu eventowym Millennium Hall każdy odwiedzający mógł nie tylko aktywnie spędzić czas, ale przede wszystkim osobiście dowiedzieć się jak można ciekawie i aktywnie wypoczywać w gronie przyjaciół i rodziny, a co najważniejsze, jakie możliwości daje nam turystyka poznawcza i zdrowotna.

– *Forum Innowacji to spotkanie ludzi kreatywnych, pełnych pasji i zaangażowania w tworzenie nowych, lepszych warunków życia, mających odwagę sięgania po to, co wydaje się nierealne i niemożliwe* – mówił podczas wydarzenia rektor UR prof. dr hab. Aleksander Bobko. Przedsięwzięcie to okazało się sukcesem m.in. dzięki zaangażowaniu pracowników i studentów Wydziału Wychowania Fizycznego UR, którzy dbali o jego stronę zarówno merytoryczną, jak i organizacyjną. Dzięki ich wiedzy, doświadczeniu oraz poświęconemu czasowi zostało ono zorganizowane w profesjonalny sposób.

W poszczególnych panelach dyskusyjnych wzięli udział nauczyciele akademicy UR: prof. dr hab. **Sylwester Czopek**, prof. dr hab. **Stanisław Zaborniak**, dr hab. prof. UR **Wojciech Czarny**, dr hab. prof. UR **Wojciech Cynarski** i dr **Paweł Rut**.

– *Było dla nas prawdziwą przyjemnością gościć uczestników V Forum Innowacji w murach naszej Uczelni, zwłaszcza że wydarzenie to trwale wpisało się w kalendarz najważniejszych międzynarodowych imprez gospodarczych Rzeszowa, Podkarpacia i Polski* – podsumował rektor UR na oficjalnym zakończeniu.

Tradycyjnie już, na zakończenie Forum Innowacji, organizatorzy poinformowali, jaka będzie tematyka następnej edycji imprezy. **Marta Półtorak**, prezes firmy Marma Polskie Folie, poinformowała, że dyskusja dotyczyć będzie tworzyw sztucznych i ich udziału w gospodarce. Być może za rok Uniwersytet Rzeszowski stanie się ponownie miejscem, gdzie spotkają się przedstawiciele największych koncernów światowych zajmujących się nie tylko produkcją tworzyw sztucznych.

Organizatorami V Forum Innowacji było Ministerstwo Sportu i Turystyki, Uniwersytet Rzeszowski, Miasto Rzeszów, Fundacja Innopolis, Polska Organizacja Turystyczna, TVP S.A. oddział Rzeszów, Fundacja Instytutu Studiów Wschodnich.

JERZY
HORWAT

WYSTAWA „KAROL WOJTYŁA NA TURYSTYCZNYM SZLAKU”

16 kwietnia 2014 r. w holu Uniwersytetu Rzeszowskiego odbył się wernisaż wystawy „Karol Wojtyła na turystycznym szlaku”. Wystawa związana jest z kanonizacją Jana Pawła II, pierwszego doktora honoris causa Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Wystawę przygotowali pracownicy Muzeum Uniwersytetu Rzeszowskiego wraz z panią Urszulą Własiuk, prezesem Fundacji Szlaki Papieskie, Kurią Metropolitalną w Krakowie oraz Kurią Diecezjalną w Ełku. Patronami honorowymi wystawy byli: JE ks. kard. Stanisław Dziwisz, metropolita krakowski, JE ks. bp Jerzy Mazur, biskup diecezjalny ełcki, JE ks. bp Jan Wątroba, biskup diecezjalny rzeszowski, JE ks. bp Kazimierz Górny, biskup senior diecezji rzeszowskiej, Władysław Ortyl, marszałek województwa podkarpackiego, Małgorzata Chomycz-Śmigielska, wojewoda podkarpacki oraz Tadeusz Ferenc, prezydent miasta Rzeszowa. Wydatnie do powstania tej ekspozycji przyczynił się ks. bp Kazimierz Górny.

Wystawa nawiązuje do szczególnego okresu w życiu ks. Karola Wojtyły, który przemierzając turystyczne szlaki, miał, jak sam mówił, „jakby lepszy kontakt z Panem Bogiem”. W pięknie przyrody widział przyszły papież moc Stwórcy. Prezentowane są fotografie z wypraw górskich, spływów kajakowych z lat 50., 60., 70. ubiegłego stulecia i innych turystycznych zdarzeń.

W wernisażu udział wzięli m.in.: władze Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz JE biskup senior diecezji rzeszowskiej Kazimierz Górny, prezes Fundacji Szlaki Papieskie Urszula Własiuk, ks. prałat dr Stefan Misiniec, duchowy opiekun Fundacji Szlaki Papieskie, a także uczestnik wycieczek z Wojtyłą – Jerzy Rygier. Licznie udział brała także młodzież z III Liceum Ogólnokształcącego w Rzeszowie.

Do końca maja wystawa prezentowana była w Rzeszowie, obecnie można ją oglądać w Centrum Kultury w Krynicy-Zdroju, następnie w Limanowej, Nowym Sączu, potem w bazylice konkatedralnej w Stalowej Woli, następnie w Chrzanowie oraz w katedrze oliwskiej w Gdańsku. Przygotowana jest w dwóch wersjach językowych: polskiej i włoskiej, ponieważ prezentowana będzie także we Włoszech. Obecnie teksty tłumaczone są także na język ukraiński, gdyż arcybiskup metropolita lwowski Mieczysław Mokrzycki będzie eksponował ją m.in. we Lwowie.

Do wystawy przygotowany jest także katalog, którego wydanie sfinansował JE ks. bp Jerzy Mazur, biskup diecezjalny ełcki. Diecezja ełcka posiada też drugi egzemplarz wystawy, która na stałe będzie eksponowana w tamtejszym Centrum Oświatowo-Dydaktycznym. Wernisaż ekspozycji w Ełku odbył się 7 czerwca 2014 r. Tego dnia ogłoszono dekret ustanawiający św. Jana Pawła II patronem miast Ełk.

Foto: E. Wójcikiewicz

JADWIGA
STANEK

NOWY OBIEKT BADAWCZO-DYDAKTYCZNY

8 maja na uniwersyteckim kampusie w Zalesiu uroczystie otwarto Podkarpackie Centrum Innowacyjno-Badawcze Środowiska. Prowadzone tu będą badania związane z ochroną i kształtowaniem środowiska, identyfikacją, określaniem problemów i ich rozwiązywaniem. W nowym obiekcie będą wykonywane analizy, w ramach prac naukowo-badawczych i dydaktycznych, prowadzonych na Wydziale Biologiczno-Rolniczym UR. Podejmowana tematyka będzie ukierunkowana na realizację szczególnie ważnych dla Podkarpacia zadań.

Inwestycja kosztowała 34 mln zł. Budowa obiektu o powierzchni użytkowej ok. 4 tys. m kwadr. trwała 18 miesięcy. Powstały nowe sale wykładowe, ćwiczeniowe i laboratoria (fizyki środowiska, chemii środowiska, biologii środowiska oraz mikrobiologii). Za aparaturę badawczą dla tej placówki zapłacono 12 mln zł. Projekt jest ważnym etapem zamykającym cykl inwestycyjny w Rzeszowie-Zalesiu, mówił podczas konferencji prasowej prorektor ds. rozwoju Uniwersytetu Rzeszowskiego dr hab. inż. prof. UR **Czesław Puchalski**. Posiadanie unikatowej i innowacyjnej aparatury badawczej pozwoli na praktyczne wdrażanie europejskich standardów monitorowania środowiska, wejście UR w naukowe programy

międzynarodowe oraz prowadzenie ciągłych badań jakości środowiska. W wyniku tych badań przygotowywane będą projekty rozwiązań niekorzystnych zmian, zachodzących w środowisku pod wpływem antropopresji. W założeniach do zrealizowanego projektu odnotowano także efekty związane z kształceniem na Wydziale Biologiczno-Rolniczym; zwiększenie liczby studentów oraz łatwy dostęp do nowoczesnych narzędzi badawczych. Posiadana kadra oraz nowoczesna aparatura zapewnią wyrównanie standardów nauczania do poziomu uczelni z krajów UE.

OBRONA DOKTORATU NA WYDZIALE MATEMATYCZNO- -PRZYRODNICZYM

Tatyana Sizyuk pochodzi z miejscowości Łyntupy w zachodniej części Białorusi, tuż przy granicy z Litwą. Ze strony matki ma polskie korzenie. Uzyskała stopień mgra w dziedzinie matematyki stosowanej w grudniu 1988 roku na Uniwersytecie Białoruskim w Mińsku. Przez szereg lat pracowała w kilku instytucjach badawczych jako programista oraz administrator systemowy sieci komputerowych. W 2003 roku wraz z rodziną przeniosła się do Stanów Zjednoczonych. Jej pierwszym miejscem pracy w USA było Argonne National Laboratory, jeden z najbardziej znanych w Stanach i na świecie ośrodków badawczych. Pracę naukową rozpoczęła pod kierunkiem prof. Ahmeda Hassaneina w Argonne, kontynuując w Purdue University, gdzie profesor Hassanein przeniósł się wraz z całą swoją grupą w roku 2007.

Profesor Hassanein jest światowej sławy badaczem w dziedzinie fizyki jądrowej, fizyki plazmy oraz inżynierii materiałów. Jest jednym z czołowych specjalistów w modelowaniu komputerowym oraz badań wpływu różnego rodzaju promieniowania i strumieni jonów na właściwości materiałów, wykorzystywanych do budowy reaktorów jądrowych oraz tokamaków, (urządzeń do zatrzymywania gorącej plazmy w polu magnetycznym).

Tematem rozprawy doktorskiej mgr Tatyany Sizyuk są zjawiska laserowego generowania plazmy w celu jej wykorzystania jako źródeł promieniowania w zakresie nadfioletu (w granicach długości fal 10–15 nm). Używanie promieniowania w tym przedziale, nazywanym także ekstremalnym nadfioletem, jest teraz uważane za najskuteczniejszą metodą stosowaną do celów litografii mikrochipów półprzewodnikowych, ponieważ metoda ta pozwala na produkowanie układów półprzewodnikowych o rozmiarach nanoskopowych.

Praca doktorska mgr Tatyany Sizyuk jest oryginalnym rozwiązaniem kilku zagadnień naukowych, stanowiących istotny wkład do obszaru wiedzy, który można określić

jako ilościową i jakościową analizę specyficznej plazmy laserowej w jej zastosowaniu do celów litografii, w zakresie nadfioletu.

Dotychczasowy dorobek naukowy dr Sizyuk jest znaczący, jest ona autorką (bądź współautorką) 30 prac publikowanych w najlepszych czasopismach o światowym zasięgu. Praca doktorska opiera się o dokonania przedstawione w 7 tytułach, artykułach opublikowanych w tak prestiżowych czasopismach jak *Journal of Applied Physics*, *Physics of Plasmas* i *IEEE Transaction on Plasma Science*.

Foto: E. Wójcikiewicz

5 maja bieżącego roku odbyła się na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu Rzeszowskiego obrona dysertacji doktorskiej Tatyany Sizyuk pt. *Modeling and simulation of laser produced plasma sources for EUV photons generation (Modelowanie i symulacja komputerowa źródeł plazmy laserowej do celów generacji fotonów w zakresie ekstremalnego nadfioletu)*, przygotowanej pod kierunkiem profesora Ahmeda Hassaneina z USA. Recenzentami byli: prof. dr hab. Piotr Bożek z Instytutu Fizyki Jądrowej PAN w Krakowie oraz dr hab. prof. PRz Vitalii Dugaev, Katedra Fizyki Politechniki Rzeszowskiej.

LUDWIK
BOROWIEC

PIERWSZA EDYCJA SZKOLENIA KWALIFIKACYJNEGO ZAKOŃCZONA

Foto: J. Zakulec i L. Borowiec

29 kwietnia br. w Instytucie Socjologii spotkali się słuchacze pierwszej edycji kursu – szkolenia z zakresu organizacji pomocy społecznej, aby odebrać dokumenty potwierdzające udział w rocznych zajęciach. Ukończenie tego szkolenia w Uniwersytecie Rzeszowskim jest równoznaczne z uzyskaniem uprawnień do kierowania jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, zgodnie z przepisami MPiPS.

Instytut Socjologii ma wieloletnie doświadczenie w prowadzeniu podyplomowych studiów specjalizacyjnych dla szeroko pojętej pomocy społecznej. Pierwsze zajęcia prowadzono w 1998 roku, w Wyższej Szkole Pedagogicznej, a później były one kontynuowane w Uniwersytecie Rzeszowskim. W 2012 roku Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej wprowadziło nową podstawę programową uzyskiwania kwalifikacji i zamieniło studia podyplomowe na szkolenia. Uniwersytet Rzeszowski spełnia nowe wymagania i kurs prowadzony przez Instytut Socjologii daje słuchaczom odpowiednie kwalifikacje.

W pierwszym kursie – szkoleniu z organizacji pomocy społecznej uczestniczyło 27 osób, program zajęć obejmował 265 godzin wykładów, ćwiczeń i zajęć warsztatowych. Odbyły się też hospitacje w rzeszowskich placówkach pomocy społecznej.

Od marca br. realizowana jest druga edycja kursu kwalifikacyjnego dla osób związanych z placówkami pomocy społecznej.

JAROSŁAW
KINAL

KONFERENCJA NAUKOWA „SPOŁECZNE I ETYCZNE WYMIARY PRZEMIAN. BIZNES, MEDIA, NAUKA, POLITYKA”

8 maja br. Instytut Socjologii zorganizował konferencję pt. *Społeczne i etyczne wymiary przemian. Biznes, media, nauka, polityka*. W sesjach: plenarnej, panelowej oraz wirtualnej wzięło udział 28 prelegentów reprezentujących 9 polskich jednostek naukowych.

Konferencję zainaugurował prof. dr hab. **Aleksander Bobko**, JM Rektor UR, który wskazał na potrzebę prowadzenia dyskusji na tematy etyczne. Panel główny otworzył prof. dr hab. **Marian Malikowski**, który zaprezentował deformacje występujące obecnie w naukach społecznych. Problematykę kulturowych uwarunkowań sposobów zarządzania poruszył w swoim wystąpieniu prof. dr hab. **Jan Róg**. Z żywą dyskusją spotkało się wystąpienie dra hab. prof. UR **Macieja Gitlinga**, który zaprezentował referat pt. *Społeczna odpowiedzialność biznesu*. Pierwszą część sesji głównej zakończyło wystąpienie ks. dra hab.

prof. UR **Witolda Jedynaka**, dotyczące etycznych dylematów pracy socjologa. W dalszej części sesji plenarnej wystąpili: dr **Karolina Cynk**, dr **Arkadiusz Tuziak**, dr **Adam Kulczycki**, dr **Hubert Kotarski**, mgr **Magdalena Skiba** i mgr **Małgorzata Nowastowska**. Wygłoszonym referatom towarzyszyła ożywiona dyskusja.

W sesji panelowej wystąpiło 12 referentów, młodych naukowców, doktorantów, magistrantów oraz studentów, prezentując 13 referatów, dotyczących nowych dziedzin socjologii. W sesji wirtualnej zaprezentowano wystąpienia 6 osób, w formie nagrania wideo, prezentacji multimedialnej oraz referatu wyłożonego.

Organizatorzy konferencji planują przygotowanie wydawnictwa monograficznego, którego publikacja planowana jest w przyszłym roku akademickim.

JAROSŁAW
KINAL

VII INTERDYSCYPLINARNA KONFERENCJA NAUKOWA Z CYKLU PRZESTRZEŃ SPOŁECZNA: „ESTETYKA W PRZESTRZENI SPOŁECZNEJ”

W dniach 12–13 maja 2014 roku w sali konferencyjnej Biblioteki Głównej Uniwersytetu Rzeszowskiego odbyła się interdyscyplinarna konferencja naukowa pt. *Estetyka w przestrzeni społecznej*, zorganizowana przez Zakład Socjologii Zbiorowości Terytorialnych i Wirtualnych Instytutu Socjologii Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz Stowarzyszenie Naukowe Przestrzeń Społeczna i Środowisko. Patronat medialny nad wydarzeniem objęła redakcja międzynarodowego czasopisma naukowego *Przestrzeń Społeczna (Social Space)*.

W trakcie dwudniowej konferencji w dziesięciu sesjach tematycznych 36 prelegentów, reprezentujących 20 wiodących jednostek naukowych, w tym trzy prestiżowe uczelnie zagraniczne z Czech, Słowacji oraz Włoch (Uniwersytet Karola w Pradze, Uniwersytet Kome-

nusa w Bratysławie, Uniwersytet w Padwie), wygłosiło 34 referaty.

Konferencję zainaugurowali: prof. dr hab. Sylwester Czopek, prorektor Uniwersytetu Rzeszowskiego ds. nauki oraz dr Krzysztof Piróg, wicedyrektor Instytutu Socjologii oraz w imieniu Stowarzyszenia Naukowego Przestrzeń Społeczna i Środowisko dr Jerzy Michno. W pierwszym dniu trwania obrad wygłoszono 18 referatów, w drugim dniu konferencji wygłoszono 14 referatów.

Organizatorzy planują podsumowanie konferencji w postaci publikacji monograficznej, której wydanie zostało zaplanowane na rok akademicki 2014/2015, wybrane artykuły zostaną opublikowane w międzynarodowym czasopiśmie naukowym *Przestrzeń Społeczna (Social Space)*.

KRZYSZTOF
KUBALA

OGÓLNOPOLSKIE SPOTKANIE DZIEKANÓW

W dniach 25–27 kwietnia 2014 w Uniwersytecie Rzeszowskim odbył się Konwent Dziekanów Wydziałów Wychowania Fizycznego z całej Polski. W wydarzeniu tym wzięli udział dziekani i prodziekani ds. nauki z wszystkich jednostek naukowo-dydaktycznych o tym profilu.

W trakcie spotkania poruszane i omawiane były problemy dotyczące procedur awansu naukowego nauczycieli akademickich (przewody: doktorski, habilitacyjny, postępowanie nadania tytułu profesora), przygotowanie wniosków i kryteria w przyznaniu i uznaniu wniosków w procedurze starania się o uprawnienia akademickie poszczególnych jednostek naukowych. Dyskutowano też o uprawnieniach instruktorskich i trenerskich w sporcie oraz opłatach za przewody, postępowanie i czynności administracyjne.

Podczas Konwentu, w obecności rektora UR prof. dra hab. Aleksandra Bobko i prorektora ds. rozwoju dra hab. prof. UR Czesława Puchalskiego podpisano porozumienie partnerskie o współpracy naukowo-dydaktycznej pomiędzy Wydziałem Wychowania Fizycznego UR i Wydziałem Wychowania Fizycznego AWF Warszawa.

Foto: E. Wójcikiewicz

Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Rzeszowie zaprasza mieszkańców Rzeszowa i województwa podkarpackiego do udziału w projekcie

„Przeszłość w pamiątkach ukryta – cyfrowa prezentacja dziedzictwa kulturowego regionu z archiwów prywatnych”

Założeniem projektu jest utworzenie strony internetowej prezentującej zeskanowane pamiątki pochodzące z archiwów rodzinnych mieszkańców Rzeszowa i województwa podkarpackiego, a także ze zbiorów stowarzyszeń i organizacji. Interaktywna galeria pamiątek będzie prezentowana online w Internecie.

Na potrzeby projektu biblioteka gromadzi zdjęcia, archiwalia, wspomnienia, dyplomy, świadectwa, medale i odznaczenia, pocztówki oraz inne materiały będące dokumentacją losów rodzin i pojedynczych osób, dziejów zabytków, historii miejskiej architektury, regionalnych tradycji i obrzędów ludowych oraz wydarzeń, jakie miały miejsce w XIX i XX wieku w miastach i miejscowościach naszego województwa. Szczególnie cennymi materiałami, na które liczymy będą pamiątki rodzin, których losy związane były z Kresami Wschodnimi Rzeczypospolitej.

Ważnym elementem projektu będzie odpowiednie opisanie materiałów, które zamierzamy umieścić na utworzonej stronie internetowej. W tym celu pracownicy Biblioteki współpracować będą z właścicielami pamiątek.

Materiały można składać w bibliotekach publicznych Rzeszowa.

Prosimy o zabezpieczenie przekazywanych dokumentów przez umieszczenie w papierowej teczce, kopercie lub innym opakowaniu.

W przypadku wysyłki pocztowej prosimy kierować ją listem poleconym pod adres: Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Rzeszowie, ul. Sokoła 13, 35-010 Rzeszów, z dopiskiem: Projekt „dziedzictwo”.

W korespondencji prosimy podać swoje imię i nazwisko oraz kontakt: adres oraz numer telefonu lub e-mail.

Po zeskanowaniu i opracowaniu wszystkie udostępnione materiały zostaną zwrócone ich właścicielom.

Do cyfryzacji przekazywanych dokumentów WiMBP w Rzeszowie wykorzysta profesjonalne skanery, które są bezpieczne dla digitalizowanych materiałów. Cyfryzacja pamiątek i ich opracowanie odbywać się będzie w nowoczesnie wyposażonej Pracowni Digitalizacji WiMBP w Rzeszowie.

Zapraszamy i zachęcamy Państwa do udziału w ciekawym projekcie utrwalającym pamięć o losach ludzi i miejsc, historii i kulturze regionu.

Zapytania w sprawie projektu kierować można na adres: biblioteka@wimbp.rzeszow.pl lub telefonicznie: (17) 8669-441. Osobą do kontaktu w tych sprawach jest **Bożena Janda**.

DAMIAN
NIEZGODA

MATYLDA
ZATORSKA

„A KWIATY GDZIE?” SPOTKANIE POLONISTÓW Z ANDRZEJEM STASIUKIEM

24 kwietnia 2014 w małej auli Uniwersytetu Rzeszowskiego odbyło się sympozjum naukowe „Miejsca, ludzie, opowieści. Twórczość Andrzeja Stasiuka”, którego gościem był pisarz. Składało się z dwóch części – pierwsza, przedpołudniowa, miała charakter naukowy, zaś o godzinie 16. w tym samym miejscu odbyło się spotkanie z autorem, które poprowadzili: dr Jan Wolski oraz Damian Niezgoda i Matylda Zatorska. Organizatorami sympozjum byli członkowie Sekcji Literaturoznawców Koła Naukowego Polonistów działającego w Instytucie Filologii Polskiej i redakcja kwartalnika literacko-artystycznego „Fraza”.

Część naukową sympozjum poprzedziło słowo wstępne dyrektora Instytutu Filologii Polskiej dra hab. prof. UR **Janusza Pasterskiego** oraz prowadzącej obrady dr hab. prof. UR **Magdaleny Rabizo-Birek**. Podkreślili oni istotność spotkań z żyjącymi, wybitnymi pisarzami dla filologów, mogących w ten sposób skonfrontować medialny obraz osoby z nią, jako gościem UR. Referenci wskazali na wybitne walory artystyczne twórczości A. Stasiuka, docenione w Polsce i na świecie. Postać ta jest szczególnie bliska mieszkańcom Podkarpacia, bowiem autor wielu bestsellerów od blisko trzydziestu lat mieszka i tworzy w Beskidzie Niskim, nieopodal Gorlic. Profesor J. Pasterski z nutą wzruszenia w głosie mówił o tym, że twórczość Andrzeja Stasiuka w szczególny sposób wyraża i towarzyszy doświadczeniom Polaków urodzonym na przełomie lat 50. i 60., do której to generacji należy nie tylko cała redakcja „Frazy”, ale i bardzo wielu pracowników naukowych naszej uczelni. Pisarz podkreślił, że wizyta w murach naszego Uniwersytetu jest dla niego czymś wyjątkowym i niełatwym. Mogliśmy zauważyć, że uważne słuchanie naukowych wystąpień na temat własnej twórczości wywoływało żywe i spontaniczne reakcje gościa: uśmiech, wyrazy aprobaty, zdziwienie, niekiedy wręcz niedowierzanie, wyrażane głośnymi komentarzami.

Uczestnicy sympozjum wysłuchali sześciu wystąpień pracowników naukowych, doktorantów oraz studentów filologii polskiej rzeszowskiej uczelni. Sympozjum otworzył referat dra hab. prof. UR **Marka Nalepy** „Trzeba wciąż gdzieś jechać, wyruszać, przemierzać...” Andrzej Stasiuk

i jego niekończąca się opowieść, które ze swadą przeczytał dr Grzegorz Trościński. W napisanym piękną i obrazową polszczyzną, bardzo osobistym szkicu towarzyszący od lat twórczości Stasiuka autor przedstawił jego dotychczasowy dorobek jako „mozaikę fragmentów komponującą niedokończoną książkę”. Studentka II roku studiów magisterskich **Justyna Kwolek**, która przygotowuje pracę magisterską o bohaterach prozy A. Stasiuka, mówiła o roli, jaką wieś i jej mieszkańcy pełnią w jego życiu i twórczości. **Jacek Lech**, przygotowujący doktorat o twórczości pisarza, swoje wystąpienie poświęcił książce *Jak zostałem pisarzem (próba autobiografii intelektualnej)*.

Autor zastanawiał się m.in. nad gatunkowym usytuowaniem tego niekonwencjonalnego utworu, będącego nie tylko autobiografią, ale także powieścią inicjacyjną, portretem pokolenia i dokumentem czasów późnego PRL-u.

Po krótkiej przerwie głos zabrała **Matylda Zatorska**, reprezentująca studencką Sekcję Literaturoznawców. W szkicu zatytułowanym *Brud i wolność zawsze się splatają. Motyw brzydoty w prozie Andrzeja Stasiuka* poruszyła kwestię swoistej antyestetyki, pojawiającej się na kartach wielu książek pisarza. Dr **Jan Wolski**, na przykładzie opublikowanej przez Andrzeja Stasiuka wspólnie z Jurijem Andruchowyczem książki *Inna Europa. Dwa eseje o Europie zwanej Środkową*, przedstawił ich odmienne sposoby widzenia i opisania środkowoeuropejskiego doświadczenia, oscylujące między ekspozowaniem odrębności historii a podkreśleniem wspólnoty ogólnoludzkich przeżyć. Sympozjum zakończyło wystąpienie **Damiana Niezgody** z Sekcji Literaturoznawców, który podjął temat pokrewieństw i związków łączących pisarstwo Andrzeja Stasiuka i Bohumila Hrabala.

Obrady podsumowała krótka dyskusja, w trakcie której pisarz podzielił się z audytorium refleksjami dotyczącymi wysłuchanych referatów. Dowcipnie mówił, że ze słuchania naukowych wypowiedzi o własnym pisarstwie można się, o dziwo, sporo o nim dowiedzieć, dodając jednak, że momentami czuł się słuchaczem opowieści o „kompletnej fikcji” i „tekstach zupełnie mu nieznanymi”. Ze strony wyraźnie zaintrygowanych osobą gościa słuchacze padły pytania, między innymi o jego plany pisarskie. Przyznał, że pracuje nad kolejną książką podróżniczą, która będzie wzbogacona o narrację dotyczącą samochodów – przyjemności, przygód i kłopotów, które za ich sprawą przeżywał. Wybiera się w długą podróż do środkowej Azji (do Tadżykistanu w góry Pamiru) i w tym celu remontuje swój stary terenowy samochód. Możemy spodziewać się reminiscencji tej podróży w innej książce, nad którą pisarz obecnie pracuje. Będzie nosić tytuł *Wschód* i opowiadać o jego podróżach do Rosji i Azji.

Na popołudniowym spotkaniu autorskim pisarz przyznał, że niezmiernie mu miło kolejny raz gościć w Rzeszowie.

Wspominał, że niedawno spotkał się z więźniami Zakładu Karnego w Załężu, w którym w latach 80. XX wieku odbywał wyrok za dezercję z wojska. Studenci pytali jak zmienił się więzienny świat od czasu, kiedy pisarz poznał go od środka. Stasiuk stwierdził, że więziennictwo w Polsce w dużym stopniu złagodniało, między innymi dlatego, że w służbie więziennej pracuje wiele kobiet. Przyczyniło się to do znormalnienia więziennej rzeczywistości i osadzeni nie czują tak ogromnej izolacji od świata zewnętrznego jak kiedyś. Mówił również, że istniejące dawniej subkultury więzienne dziś praktycznie zanikły. „Nie jest to już to więzienie, co kiedyś” – podsumował z mieszaniną nostalgii i ironii.

Kolejne pytania dotyczyły jego twórczości. Zapytano go na przykład o ubogą postać kobiecych w jego utworach, na co zareplikował wyliczeniem wielu bohaterek, które wykreował w swoich książkach. Słuchacze interesowała

także opinia gościa na temat innych współczesnych pisarzy. Dobrą, ciekawą prozą ostatnich lat są, według niego, książki Doroty Masłowskiej i Włodzimierza Odojewskiego, a także utwory autorów, których publikuje w prowadzonym z żoną Wydawnictwie Czarne. Jako swoich literackich mistrzów wskazał Rosjanina Andrieja Płatonowa i emigranta Zygmunta Haupta. Opublikował między innymi dwa wydania debiutu książkowego Haupta – zbioru opowiadań *Pierścień z papieru*. Zapytany o to, komu postawiłby piwo w knajpie, w której przebywałiby wszyscy pisarze świata, odpowiedział żartobliwie, że nie wszedłby, gdyby siedziało tam choćby tylko trzech kolegów po fachu.

Pytano również o źródła tytułów utworów pisarza, motywację pisania przez niego dramatów oraz plany pisarskie. Stasiuk odpowiadał mniej lub bardziej szczegółowo i z humorem, zachęcając zgromadzonych do dyskusji. Można było dowiedzieć się, że intrygujący tytuł jego ostatniej książki *Nie ma ekspresów przy żółtych drogach* nie dotyczy, jakby się wydawało, pośpiesznych autobusów czy pociągów, a braku ekspresów do kawy na stacjach benzynowych przy drogach krajowych (oznaczonych żółtymi tablicami). Pytany o znaczenie tytułu *Murów Hebronu*, powiedział, że „chciał mieć cytat z Biblii”. Tytuł powieści *Dziewięć* podpowiedział mu kolega i mieściła się w nim podwójna aluzja – do liczby wydanych przez pisarza utworów (powieść była jego dziewiątą książką) oraz roku jej wydania (1999). Wyznał, że pracuje nad kolejną powieścią, w której powraca do czasów swego dzieciństwa.

Prowadzący spotkanie dr Jan Wolski zamknął spotkanie przytoczeniem fragmentu wiersza Jurija Andruchowycza, będącego lirycznym portretem pisarza, a zakończonego parafrazą słynnego wiersza o róży Gertrudy Stein: „Stasiuk jest Stasiukiem, jest Stasiukiem, jest Stasiukiem”, podkreślając osobliwość zarówno osoby, jak i twórczości autora. Swobodny styl rozmowy z publicznością, jaki przybrało spotkanie w końcowej fazie, przypadł pisarzowi wyraźnie do gustu. Żartował sobie z ceremoniału oficjalnych „spotkań z pisarzami”, zadając na końcu dziękującym mu organizatorom retoryczne pytanie: „A kwiaty gdzie?”

Foto: E. Wójcikiewicz

MAREK A.
OLSZYŃSKI

MO + ARTYŚCI Z KOLEKCJI (MARKA A. OLSZYŃSKIEGO)

Podstawową wartością tego skromnego zbioru prac, pochodzących głównie od twórców rodem z dawnej Galicji – aktualnie – z terenu Małopolski i Podkarpacia, którzy w większości tworzą dzieła z obszaru sztuki tradycyjnej, jest według mnie jego bardzo subiektywny wybór, do tego niekoniecznie artystów znanych i „sprzedajnych” – jak najbardziej w złym tego słowa znaczeniu...

Moja prywatna kolekcja liczy łącznie sześćdziesiąt prac plastycznych i reprezentuje wszystkie klasyczne dyscypliny z zakresu sztuk pięknych. Obejmuje ona przede wszystkim prace z malarstwa, grafiki i rysunku, a także rzeźby, plakatu, ceramiki oraz fotografii. Droga pozyskiwania tych zbiorów była zróżnicowana; od popularnych w moim środowisku „przyjacielskich wymianek” – niektórych jeszcze w trakcie studiów na krakowskiej ASP, lub też bezinteresownych darowizn i prezentów okolicznościowych, aż po nieliczne, „symboliczne” zakupy od artystów, których prace ceniłem, a nie wypadało mi – ze względu na nasze zawodowe lub artystyczne relacje – zaproponować wspomnianej przeze mnie wcześniej wymiany „barterowej”...

Na wystawie w **Magistrackiej Galerii Sztuki**, w piwnicach przeworskiego ratusza, pokazałem 40 wybranych dzieł z tej kolekcji; przede wszystkim prace przyjaciół i studentów, których dorobek artystyczny bardzo sobie cenię, a znajomość z nimi jest, lub też była dla mnie bardzo ważna i znacząca... Oryginalne zbiory „z kolekcji MO” prezentują więc sprawdzonych przyjaciół, znajomych i... rodzinę! Pozwoliłem sobie na trochę „prywatny”, w ramach której przedstawiam także wczesne obrazy mojej żony (jeszcze z czasów studiów artystycznych w Krakowie) – **Eli Olszyńskiej**. Są one dla mnie tym bardziej cenne, że Ela już od dłuższego czasu nie maluje. Z podobnego też powodu bardzo sobie cenię „studencki” obraz **Wojciecha Chmury**, który jest obecnie cenionym – nie tylko na Podkarpaciu – projektantem wnętrz. Na uwagę zasługują również prace moich nieżyjących już nauczycieli: z czasów jarosławskiego „Plastyka” – obraz olejny **Edwarda Kieferlinga** oraz dwie oryginalne grafiki ulubionego profesora z krakowskiej ASP – **Włodzimierza Kotkowskiego**, pedagoga i promotora pracy doktorskiej, a potem też długoletniego wspaniałego mentora i kolegi. To głównie dzięki Włódkowi miałem możliwość rozwijać po studiach swoje umiejętności dydaktyczne.

Ważne i bardzo cenne dla mnie prace należą do mojego nieżyjącego już od dwóch lat, serdecznego **PRZYJACIELA** – artysty plastyka i rzeźbiarza – **Krzysztofa Woźniaka**, wspaniałego pedagoga i bardzo lubianego „Człowieka Renesansu”, o rozległych, twórczych pasjach i umiejętnościach. Bardzo cenię sobie również w tej kolekcji podarowane mi obrazy przez tragicznie zmarłego, rzeszowskiego artystę malarza, **Staszka Jachyma**...

Niektóre prace z mojego zestawu są też pamiątką po wspaniałych artystach i istotnych dla mnie przyjaciół – z twórcami, którzy wybrali trudny i ryzykowny „chleb emigranta”. Należą do nich prace **Małgorzaty Pasek-Woźniak**, **Iwony Bieniek**, **Jurka Piątkowskiego** i **Jacka Woźniaka** (brata Krzyska), moich sprawdzonych i oddanych – także na wspomnianej już „obczyźnie” – Prawdziwych Przyjaciół. Istnym „rodzynkiem” jest w tym „emigracyjnym zestawie” praca **Joanny Marii Wężyk**, rodowitej krakowianki, a obecnie wziętego wykładowcy przedmiotów artystycznych na uczelniach w USA. Inne „emigranckie rarytasy” z tej kolekcji to praca **Tomasza Ruta**, świetnego artysty – grafika i malarza, a prywatnie... wnuka znanej wszystkim w przeworskim grodzie Pani Fotograf – o tym samym nazwisku. W tej „emigracyjnej”

kategorię artystów mieści się także oszczędna, minimalistyczna wręcz grafika byłej studentki WS UR – także przeworszczanki – **Moniki Zbijewskiej**.

Długoletnie, „krakowskie” przyjaźnie artystyczne reprezentuje dwójka artystów, obecnie cenionych profesorów na tamtejszych uczelniach. W zbiorach posiadam ekspresyjny szkic malarski **Piotra Jargusza** – profesora Akademii Pedagogicznej, zrealizowany jeszcze podczas naszego spotkania w nieistniejącej już – od kilku lat – mojej pracowni na ul. Browarnej oraz „świeżutki”, jeszcze nie do końca przeschnięty, bardzo fakturalny obraz profesora nadzwyczajnego krakowskiej ASP – **Łukasza Konieczko**, byłego prorektora tej zacnej Akademii.

Niewątpliwym okazem jest również praca znanego w Polsce i na świecie, barda „nizowego” – **Mirosława Czyżykiewicza**, którego grafikę w technice akwaforty mam jeszcze z czasów jego studiów w krakowskiej ASP.

W kolekcji tej jest też spora grupa artystów-pedagogów, a także twórców z naszej rzeszowskiej grupy artystycznej „**Na Drabinie**”. Trzon tej grupy stanowią moi koledzy z prowadzonej wspólnie **Pracowni malarskiej (nr IV)** na Wydziale Sztuki UR: **Antoni Nikiel** i **Marek Pokrywka**. W grupie tej wystawiali też inni uznani podkarpacki artyści z mojej kolekcji – **Bogusław Bartuś** oraz **Mariusz Kościuk**, wspaniali, chociaż mało znani miłośnikom sztuki (przez swoją – bardzo rzadką w naszym środowisku – skromność) malarze... W grupie tej miałem też przyjemność wystawić z wyśmienitym artystą **Janem Ferencem**, obecnie profesorem w Zakładzie Malarstwa i Rysunku – UMCS w Lublinie. W tej kolekcji mam też obraz Janka.

Z moich obecnie uczelnianych, ale też – po części – związkowych kontaktów (Okręg Rzeszowski ZPAP) mam też w zbiorach oryginalne prace byłych studentów lub też dyplomantów; między innymi: **Grzegorza Frydryka**, **Łukasza Gila** oraz młodych artystek-pasjonatek i „związkowo-branżowych” koleżanek – **Kamili Bednarskiej** i **Magdaleny Uchman** (ta ostatnia była też moją „wychowanicą” w jarosławskim Liceum Sztuk Plastycznych).

Do grona cenionych przeze mnie artystek – również byłych studentek oraz w większości aktualnych koleżanek z Wydziału Sztuki UR lub rzeszowskiego oddziału Związku Polskich Artystów Plastyków zaliczam też – подарowane mi przez same autorki – prace **Basi Szal-Porczyńskiej**, **Izki Tabor** i **Renaty Szyszlak**. Z tego kręgu artystów mam także wyśmienitą pracę **Rafała Węglarza**, wytrawnego artysty-grafika oraz kameralne obrazy **Piotra Woronia**

Juniora, jednego z bardziej aktywnych i uznanych twórców ze słynnego już na Podkarpaciu pokolenia „**Dzieci-Śmieci**”, nazwanych tak okrutnie przeze mnie ze względu na najbardziej popularną w ich środowisku, upodlającą ludzką godność formę umowy o pracę.

Do tego zespołu artystów z kolekcji – jeszcze z czasów jarosławskiego Plastyka, a potem także z „**prieKrasnego Instytutu Sztuk Pięknych**” – należy też ciekawa praca **Marcina „Oki” Oczkowskiego** (w bardzo... wyrazistej, autorskiej ramie), który jest nie tylko wyrazistym artystą, ale także wziętym projektantem „wizualnych form wszelakich”, w tym także wykonawcą logotypu do przeworskiej **Galerii Magistrackiej**, którego również i ja byłem autorem projektu wstępnego. Z sympatycznego i zdolnego zespołu aktualnych studentek, mam jeszcze „wymiankowe” obrazy i grafiki **Pauliny Dębosz**, **Marty Ożóg** oraz **Olimpii Kościółek**, których imponujący już i bardzo dojrzały dorobek twórczy można było zobaczyć na naszej „pracownianej” wystawie malarstwa, pod dachem przeworskiego ratusza.

Z kręgu Wydziału Sztuki UR bardzo cenię sobie również twórczość oraz przyjaźń z moimi „branżowymi koleżankami” – z profesor UR **Marleną Makiel-Hędrzak** oraz dr **Krystyną Gawron**, bardzo zdolnymi i bardzo wrażliwymi artystkami, które przywracają mi wiarę nie tylko w siłę poezji i sztuki... Moją koleżanką o podobnej wrażliwości, także tej plastycznej, jest bardzo wyrazista malarka z Sanoka – **Anna Maria Pilszak**, wspaniała twórcza i pedagog. Cennym i unikalnym nabytkiem w mojej kolekcji są dwa miniwitraże autorstwa **Jacka Nowaka**, aktualnego prezesa rzeszowskiego **Towarzystwa Zachęty Sztuk Pięknych**.

Przeworskiej wystawie dzieł z tej właśnie kolekcji towarzyszy jeszcze minipokaz, najistotniejszych przykładów moich prac z zakresu malarstwa, grafiki i rysunku oraz obiektów plastycznych z ponad trzydziestu lat twórczej aktywności; od „**Martwej natury**” namalowanego jeszcze podczas studiów na krakowskiej ASP – w połowie lat osiemdziesiątych (w pracowni prof. Stanisława Batrucha), aż po ostatnie, zazwyczaj ażurowe” i... prowizoryczne „obrazo-rysunki”.

LUDWIK
BOROWIEC

„KYNOLOG W ROZTERCE” ZASTĄPI „DWOISTOŚĆ”

W połowie czerwca br. **Teatr Uniwersytecki – Scena Propozycji** zakończył upowszechnianie widowiska pt. „DWOISTOŚĆ”, opartego na tekstach wywiadów Jerzego Nowosielskiego – wybitnego, polskiego malarza XX wieku. W spektaklu tym występowali (czasem zamieniając się) zarówno studenci Uniwersytetu Rzeszowskiego jak i Politechniki Rzeszowskiej, a także młodzież pracująca zawodowo: **Kaja Dziok, Justyna Gajda, Agata Migut, Natalia Ostrówka, Małgorzata Ożóg, Karolina Plizga, Magdalena Tłałka, Sylwia Wiśniowska, Anna Wójcik, Joanna Sitarz, Paulina Zając i Mateusz Surówka**. Z tym nietypowym przedstawieniem – a raczej teatralizowanym wykładem, do którego wstęp każdorazowo wygłaszał dr hab. prof. UR **Artur Mordka** – teatr szesnastokrotnie wystąpił między innymi w Rzeszowie, Dębicy, Krośnie, Chełmie, Wielopolu Skrzyńskim, Stropkovie (Słowacja) oraz Partyni koło Mielca.

Autorski teatr reżysera i scenografa **Janusza Pokrywki** (dr hab. prof. UR – Wydział Sztuki) w roku akademickim 2013/2014 ponadto współtworzyli: **Artur Mordka** (dr hab. prof. UR – filozofia) oraz **Piotr Ziemia** (mgr – matematyka).

W „Dwoistości” ważną rolę odgrywają dwa anioły: **Anioł Czarny** (Joanna Sitarz) oraz **Anioł Biały** (Natalia Ostrówka)

Od października br. Scena Propozycji rozpocznie próby i przygotowania techniczno-organizacyjne do kolejnej premiery (grudzień 2014), którą będzie „Kynolog w rozterce”, sztuka Sławomira Mrożka.

Zespół przed spektaklem • Foto: ze zbiorów M. Pokrywki

EWA
WIELGOSZ
WERONIKA
KIWAŁA

ELŻBIETA WITTLIN LIPTON NA UNIWERSYTECIE RZESZOWSKIM

W dniach od 20 do 24 maja 2014 r. gościliśmy w Rzeszowie córkę Józefa Wittlina, **Elżbietę Wittlin Lipton**, która przyjechała do Polski na zaproszenie Instytutu Cervantesa w Warszawie. 21 maja dokonała oficjalnego otwarcia cyfrowego Archiwum Józefa Wittlina, włączono dzięki Jej życzliwości do zbiorów Pracowni Badań i Dokumentacji Kultury Literackiej Instytutu Filologii Polskiej Uniwersytetu Rzeszowskiego, i funkcjonującego w Pracowni Zbiorów Specjalnych Biblioteki UR od lipca ubiegłego roku.

Gościa powitała dyrektor BUR, dr **Bożena Jaskowska** oraz kierownik Pracowni Badań i Dokumentacji Kultury Literackiej IFP dr hab. prof. UR **Jolanta Pasterska**. Otwarcie Archiwum towarzyszyła wystawa pt. *Archiwum Józefa Wittlina w Bibliotece Uniwersytetu Rzeszowskiego* przygotowana przez pracowników Biblioteki – mgra **Grzegorza Dolatę** i mgr **Joannę Lewicką** oraz mgr **Ewę Wielgosz**, która pozyskała i opracowała zbiory (wystawę wzbogaciły książki z Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Rzeszowie).

Tego samego dnia odbyło się spotkanie promujące książkę Elżbiety Wittlin Lipton *Z dnia na dzień. Reportaż z modą w tle z czasów zawieruchy*, wydaną w 2012 roku w Toruniu (pierwodruk w języku angielskim pt. *From one day to Another. A fashion reportage in a period of conflict* ukazał się rok wcześniej nakładem madryckiego wydawnictwa „Facta”). To wydarzenie było okazją do bliższego poznania córki autora *Soli ziemi* – projektantki i dekoratorki wnętrz, scenografa i autorki kostiumów teatralnych, adepta poezji, sztuki i architektury hiszpańskiej, a ostatnimi czasy również ilustratorki książki swojej przyjaciółki, Alice Coleman Schelling *Alicja po drugiej stronie drzwi*.

Rozmowę z Elżbietą Wittlin Lipton poprowadziła mgr Ewa Wielgosz. Pytania dotyczyły domu rodzinnego, życia w przedwojennej Warszawie, okoliczności rozłąki Wittlina z rodziną w przededniu wojny, dramatycznej drogi Haliny Wittlin z kilkuletnią córeczką z kraju, poza strefę

okupowaną, ucieczki Wittlinów wraz z polskimi przyjaciółmi-uchodźcami z Europy do Ameryki, życia na emigracji w Nowym Jorku. Córka pisarza chętnie ujawniała publiczności ciekawe, nieznanne fakty i anegdoty na temat własnego ojca, Skamandrytów oraz innych polskich artystów. Częścią dyskusji stały się odczytane przez Autorkę i studenta polonistyki, Krzysztofa Sochę fragmenty Jej wspomnień. Tłem dla nich był pokaz slajdów – zaprezentowano fotografie oraz ilustracje z książki *Z dnia na dzień*, projekty teatralne i wywiady prasowe z córką Wittlina. Uczestnicy spotkania w uniwersyteckiej bibliotece obejrzeliby anglo- i polskojęzyczną wersję wspomnień Elżbiety Wittlin Lipton, książkę przez nią ilustrowaną oraz kilkadziesiąt kopii projektów teatralnych – dar Autorki dla Instytutu Filologii Polskiej UR. Pytania od publiczności dotyczyły Józefa Wittlina (jego hiszpańskich podróży i kontaktów), przyjaciół odwiedzających Wittlinów (Jana Lechonia, Kazimierza Wierzyńskiego, Brunona Schulza, Marii Dąbrowskiej), a także opinii Elżbiety Wittlin Lipton o zapamiętanej przez nią z czasu ostatniej podróży i dzisiejszej Polsce.

Na zakończenie spotkania dr hab. prof. UR Jolanta Pasterska podziękowała pani Elżbiecie Wittlin Lipton za przyjazd do Rzeszowa, udostępnienie archiwum ojca, przekazanie pamiętek i za dyskusję. Kwiaty i owacje na stojąco były wyrazem szczególnej wdzięczności.

Otwarcie wystawy • Foto: E. Wójcikiewicz

19

W ramach VII Tygodnia Polonistów w Galerii „Na Pięterku”, w Instytucie Filologii Polskiej prezentowano wystawę prac studentów i absolwentów Wydziału Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego z Pracowni Rysunku prof. zw. Stanisława Góreckiego i prof. UR Marleny Makiel-Hędrzak. Inspiracją dla tego cyklu rysunków była poezja Janusza Szubera. Podczas wernisażu wystawy studenci filologii polskiej recytowali wiersze poety oraz przeprowadzili analizę i interpretację tomu poetyckiego „19 wierszy”.

MAGDALENA
RABIZO-BIREK

O, tak!

Janusz Szuber jest poetą obdarzonym wyjątkową wrażliwością wizualną, prawdziwie nadzwyczajnym. Od zawsze fascynowały go sztuki piękne. W młodości marzył, że zostanie artystą, jedną ze swoich lirycznych person uczynił grafika Davida Artura Coyrreno i w cyklu wierszy opisał wymyślone przez siebie jego dzieła. Jest autorem wielu liryków dedykowanych artystom, szczególnie tym, którzy byli (lub są) związani z Sanokiem i jego najbliższymi okolicami. Lubi formę albumu, w którym jego utworom literackim towarzyszy bogata warstwa ilustracyjna. Wszystkie jego książki zdobią dobrane z wyjątkową wrażliwością reprodukcje obrazów, rysunki, grafiki i fotografie. Dlatego nie dziwi, że jego utwory inspirują artystów sztuk wizualnych. Wystawa *19*, prezentująca prace rysunkowe studentów i absolwentów Wydziału Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego, zainspirowane wydanym w 2000 roku w Lesku tomikiem poety *19 wierszy*, jest kolejną, interesującą próbą zmierzenia się z misternymi frazami sanockiego Mistrza. Marlena Makiel-Hędrzak, inicjatorka wystawy podkreśla, że nie są to klasyczne ilustracje, choć uważne wpatrzenie się w rysunki pozwala dostrzec rozmaite formy, znaki i symbole, które są wywiedzione

z wierszy. Przedsięwzięcie młodych artystów kojarzy mi się z muzycznym jam session. Oglądamy plastyczne improwizacje, w których znaczenia, obrazy i konstelacje słów są wyrażone poprzez wrażliwość, umiejętności rysunkowe, indywidualny styl każdego z twórców. Istnieje ogólny temat, przewijający się przez *19 wierszy*, który można nazwać medytacją o sprawach fundamentalnych i ostatecznych: miłości, przemijaniu i śmierci. Są to sprawy niezwykle poważne, choć wyrażone i opowiedziane z charakterystycznym dla sanockiego poety dystansem i poczuciem humoru. Skądinąd liryki z tomu *19 wierszy* są bardzo muzyczne, regularne, rymowane i czekają na kompozytora i wykonawcę, który zmieni je w pieśni i piosenki. Słowo, obraz, muzyka... Artyści wszystkich sztuk próbują zamknąć w formę to, co się jej wymyka: niejasne emocje, myśli, wrażenia i przeczucia. Łowią tajemnice i je tworzą. Stale też, zwłaszcza współcześnie, przekraczają umowne granice, które oddzielają od siebie dziedziny duchowej aktywności. Zatem zapraszam do obejrzenia wyjątkowej, wieloczęściowej kompozycji plastycznej do słów *19 wierszy* Janusza Szubera. *O, tak!*

JANUSZ
PASTERSKI

Poeta o splocie życia i śmierci

19 wierszy to jeden z najbardziej niezwykłych zbiorów w dorobku poetyckim Janusza Szubera. Niewielkich rozmiarów, jawnie kontemplacyjny, osadzony głęboko w tradycji barokowej eschatologii, rozważający sprawy najważniejsze, ale również autoironiczny i osobisty. Jego zasadniczym tematem jest nierozzerwalny spłot życia i śmierci. Eros i Thanatos dzierżą ukryte władztwo nad człowiekiem i nad światem. Siłą Erosa są zmysły, którym tak wiele jest dane, lecz Thanatos ostatecznie odbiera

im umocowanie w nietrwałej cielesności, zamieniając ją w garść „postnych kości”. Ekwiwalentem rozpadu ciała jest tu wyjście poza jednostkowe „ja”, próba potraktowania siebie jako innej osoby. W tych poetyckich rekolekcjach patronuje poecie myśl Koheleta o marności doczesnego świata. Zarazem jednak ten ułomny świat jest jedynym, jaki znamy i choćby dlatego zasługuje również na wdzięczność i hymn.

MARLENA
MAKIEL-HĘDRZAK

O odkrywaniu praw tworzenia

„Kim byłem – pozostaję / Wkraczając w podziemne kraje” – pamiętam jak kilka lat temu Janusz Szuber wypowiadał te słowa na tle okna sanockiego zamku, za którym odwieczny pejzaż z błękitnym lustrem Sanu potwierdzał jego deklarację. Owe poetyckie „rekolekcje” z barokową nutą sprawiały, że eschatologiczny lęk stawał się mniej straszny, jednocześnie odsłaniając obecny w każdym z nas niepokój „rozdziła duszy z ciałem”, by przywołać słowa ks. Józefa Baki. Ideą wystawy *19*, oprócz próby odniesienia się do poruszającej poezji Janusza Szubera, jest – właściwe dla dyscypliny rysunku – odkrywanie i sublimacja samej istoty refleksji, rodzaju predefinicji obecnej w sytuacji tworzenia. Prezentowane prace studentów Wydziału Sztuki UR są świadectwem niezwyklej wrażliwości Autorów na materię słowa, lecz także próbą podjęcia i zobrazowania własnych doświadczeń egzystencjalnych związanych ze sferą czasu i przemijania. Radością napawa fakt, że podjęty został wysiłek otwarcia tego szczególnego dyskursu, bo prócz liter i linii widzialnych cielesnie, poezja i sztuka mają wspólną przestrzeń, którą jest, jak określali to starożytni Grecy – wzrok duchowy.

Paweł Pawlikowski, „Unosząc się nad chmurami”, technika własna, 2014

Małgorzata Ożóg, „Wiersz pokutny”, technika mieszana, 2014.

Fotografie rysunków
Marlena Makiel-Hędrzak
oraz autorzy prac

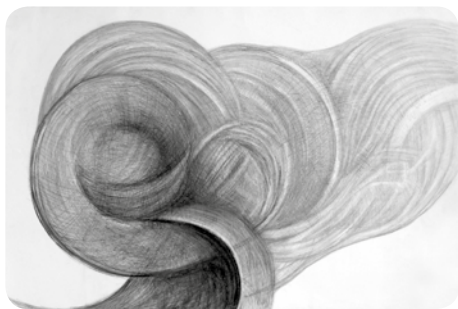
Marcin Pecka, „Źródło”,
technika mieszana, 2014

Oskar Dziędzic, „Unosząc się
nad chmurami”, technika
mieszana, 2014

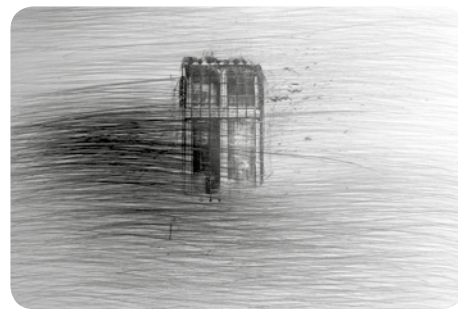
Wiktor Steciński, bez tytułu,
ołówek na papierze, 2014

Agata Starczak, bez tytułu,
ołówki na papierze, 2014

Agnieszka Dorosz, „Samotność”,
technika mieszana

Agnieszka Pawlikowska, „Zdany wyłącznie
na głos wewnętrzny”, technika własna

Agnieszka Błat, „Sam”,
technika mieszana, 2014

Agnieszka Mazur, „Oktostych
wtóry”, ołówki na papierze

Agnieszka Szczygieł, bez
tytułu, ołówki na papierze

Aneta Wilk, bez tytułu,
technika mieszana, 2014

Anna Pytlarz, „Sobie do sztambucha...”, cz I,
technika własna, 2014

Elżbieta Brynecka, „Sam II”,
technika mieszana, 2013

Małgorzata Górńska, bez tytułu,
technika mieszana, 2014

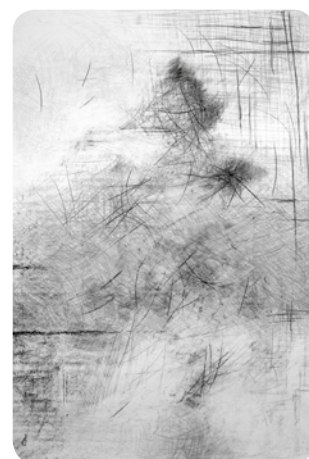
Beata Klimkowska, rysunek
inspirowany Wierszem
relekiyjnym, ołówki
na papierze, 2014

Kamila Rzeszutek, „Osobny,
a nie osobny”, technika
mieszana, 2014

Grzegorz Porada, „Okno”,
ołówki na papierze, 2014

Tomasz Sz wajka, bez tytułu,
ołówki na papierze, 2014

GRZEGORZ
KOLASIŃSKI

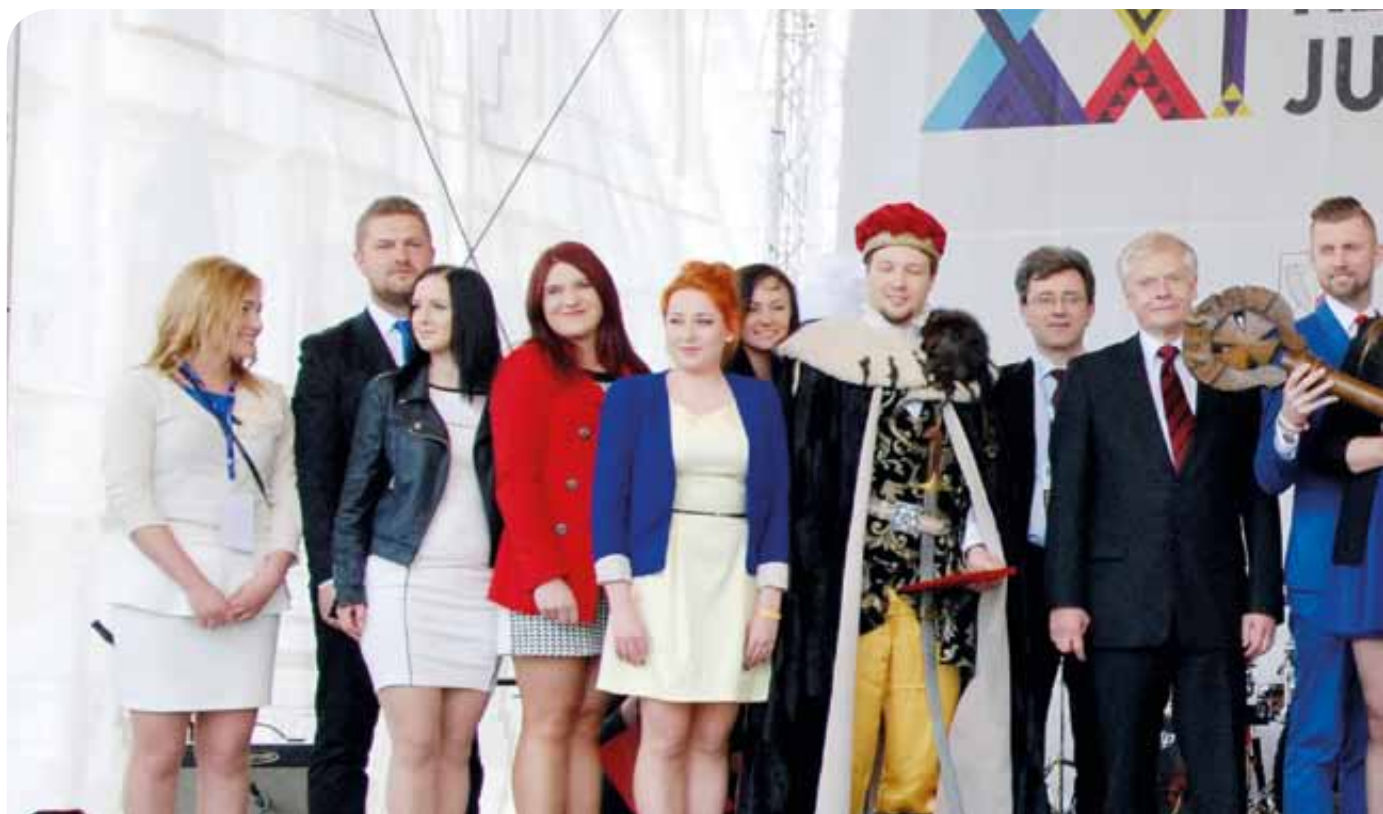
KULTURALIA 2014 – RZESZÓW W RĘKACH STUDENTÓW

W maju się działo! Samorząd Studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego po raz kolejny przygotował nie trzy dni, a ponad tydzień zabawy podczas II Podkarpackiego Festiwalu Uniwersytetu Rzeszowskiego „KultURalia 2014”, który odbywał się w ramach IV Juwenaliów Podkarpackich.

Inauguracją festiwalu był tradycyjny, barwny korowód, który przeszedł ulicami miasta. Na Rynku prezydent miasta Rzeszowa **Tadeusz Ferenc** przekazał studentom klucz do bram Rzeszowa – w tym właśnie momencie miasto przeszło we władanie żaków. Po uroczystym otwarciu uczestnicy zabawy ruszyli w kierunku miasteczka akademickiego przy ul. Cichej, gdzie z wielką pompą rozpoczęła się część koncertowa KultURaliów.

W tym roku przez 3 dni studenci bawili się przy muzyce kilku zespołów: Strachy na Lachy, Kamil Bed-

narek, Luxtorpeda oraz O.S.T.R. Tegoroczną niespodzianką był symfoniczny koncert HIP-HOP z chórem i orkiestrą zatytułowany „*TAJNE KOMPLETY – BURZA 2014*”. Odbył się on w ostatni dzień części koncertowej Festiwalu. Po raz pierwszy podczas KultURaliowych koncertów dostaliśmy wspaniałą lekcję historii. Na scenie w towarzystwie ponad pięćdziesięciu muzyków „Orkiestry Passionart”, czterdziestu chórzystów „Chóru Passionart”, gitary basowej i solistów zaprezentowali się: **Tadeusz „Tadek” Polkowski, Bosski, Peja, Lukasy, PiH, Wilku (Hemp Gru), Bilon (Hemp Gru)** oraz **Sobota**. Rymowane wersy opowiadały o Polskim Państwie Podziemnym i żołnierzach Armii Krajowej, którzy po zakończeniu II wojny światowej walczyli o niepodległość. Muzyka patriotyczna przeplatała się z autorskimi

utworami artystów hip-hopowych. Zespół stworzony na potrzeby programu wykonał, pod dyrekcją Janusza Wierzgacza, utwory z płyty NIEWYGODNA PRAWDA zaaranżowane na potrzeby tych wykonawców przez Marka Pawełka. Muzyka klasyczna spotkała się z młodzieżową formą ekspresji i historią, by mówić, śpiewać i grać o bohaterstwie i wytrwałości Niezłomnych. Był to pełen pozytywnej energii koncert dający niesamowite wrażenia artystyczne.

Festiwal studencki „KultURalia 2014” to nie tylko muzyka. Fani sportu też mogli znaleźć coś dla siebie. Czekały na nich zawody sportowe (szachy, siatkówka, koszykówka, tenis, kajaki nad zalewem, test Coopera), warsztaty tańca z ogniem, pokazy sztuk walki, szkolenia z zakresu udzielania pierwszej pomocy i wiele innych atrakcji wykraczających poza ramy sportu, jak np. warsztaty wizażu czy pobudka ze śniadaniem na trawie.

Na tym jednak zabawa się nie kończyła. Przez cały tydzień odbywały się KultURaliowe imprezy – Indeks Kulturalny (zwiedzanie rzeszowskich muzeów), Dni Smakosza (promocje i zniżki w rzeszowskich barach), Oczyma Niewidomych (happening na Uniwersytecie), Global Village (akcja studentów z wymiany ERASMUS), Wieczór KultUROżerców (seans w kinie), Spotkania z Teatrem oraz Uniwersyteckie Dyktando i wieczory muzyczne w rzeszowskich pubach, klubach i „Pod Palmą”.

II Podkarpacki Festiwal Uniwersytetu Rzeszowskiego odbywał się w dniach 8–16 maja 2014 r. Ideą stworzenia KultURaliów było wykreowanie festiwalu kultury studenckiej, gdzie rozrywkę dają nie tylko koncerty plenerowe, a także różne inne wydarzenia artystyczne angażujące studentów – podkreślał na posumowaniu imprezy dr hab. prof. UR **Wojciech Walat**, prorektor ds. studenckich i kształcenia Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Foto: J. Zakulec

15-lecie Instytutu Archeologii UR OD LICENCJATU DO HABILITACJI

W roku 2014 Instytut Archeologii UR obchodzi 15-lecie swojego istnienia. Od momentu utworzenia przeszedł wiele zmian, zarówno o charakterze strukturalnym (choćby zmiany w dyrekcji Instytutu czy wśród kadry naukowo-dydaktycznej, związane głównie z nowymi zatrudnieniami), jak i „technicznym” (np. zmiana siedziby Instytutu). Znacznie powiększono zasoby biblioteki i czytelni instytutowej (obecnie ponad 14 tys. woluminów, w tym książek i czasopism), gabinety, sale wykładowe oraz czytelnię wyposażono w nowoczesny sprzęt komputerowy, sukcesywnie przeprowadzane są drobne prace remontowe. W ciągu tych 15 lat, w Instytucie wypromowano 163 magistrów i 6 doktorów archeologii, zaś 3 osobom Rada Wydziału Socjologiczno-Historycznego nadała stopień doktora habilitowanego w zakresie archeologii. Te ważne – z punktu widzenia funkcjonowania i działalności każdej jednostki naukowej wydarzenia – każą optymistycznie patrzeć w przyszłość i dają nadzieję na dalszy, prężny rozwój młodego, w gruncie rzeczy, Instytutu.

15-lecie nie jest z pewnością imponującym (pod względem stażu) jubileuszem, ale wydaje się, że uprawnia jednak do dokonania swego rodzaju podsumowania. Spróbujmy zatem sięgnąć wstecz i przypomnieć niektóre najważniejsze wydarzenia w 15-letniej historii Instytutu Archeologii.

1999

- na mocy Zarządzenia Rektora nr 14/99 z dnia 9 lipca 1999 roku, na podstawie uchwały Senatu z 8 lipca 1999 r. w strukturach Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie powstaje Instytut Archeologii z siedzibą w Krasnem; pierwszym dyrektorem Instytutu zostaje prof. dr hab. Sylwester Czopek
- pierwsza rekrutacja na 3-letnie studia licencjackie zakończona przyjęciem 29 kandydatów oraz pierwsze studenckie praktyki wykopaliskowe w Wołodzi (gm. Nozdrzec) i Grodzisku Dolnym (badania prowadzone pod kierunkiem prof. dr hab. S. Czopka)

- wydanie pierwszej „własnej” publikacji – S. Czopek, „Pradzieje Polski południowo-wschodniej” – od której rozpoczęto prowadzenie wymiany międzybibliotecznej

W 1996 roku powstał Instytut Archeologii. Twórcą tej akademickiej jednostki przyświecał jasny cel – uruchomienie, w południowo-wschodniej Polsce, placówki, która będzie integrowała badania nad środkowoeuropejskim i bałkańsko-czarnomorskim pograniczem kulturowym oraz kształciła archeologów.

- organizacja pierwszej międzynarodowej i interdyscyplinarnej konferencji „Wieża w architekturze średniowiecza i nowożytności”, przy współudziale Uniwersyteckiego Centrum Archeologii Średniowiecza i Nowożytności przy Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu
- rozwija się studencki ruch naukowy w ramach utworzonego w strukturze Instytutu Koła Naukowego Studentów Archeologii

2000

- Biblioteka Instytutu Archeologii systematycznie powiększa księgozbiór o książki i czasopisma o tematyce archeologicznej. W okresie pierwszego roku działalności udało się zgromadzić 1177 woluminów, a także nawiązano współpracę z innymi instytutami oraz muzeami, co zaowocowało dużym „spływem” najnowszej literatury
- realizacja pierwszego grantu KBN, prowadzonego w latach 2000–2001 (projekt badawczy pn. „Cmentarzysko ciałopalne w Pysznicy, pow. Stalowa Wola na tle osadnictwa późnej epoki brązu i wczesnej epoki żelaza”, kierownik prof. dr hab. Sylwester Czopek)
- Instytut po raz pierwszy współorganizuje (wspólnie z Muzeum Okręgowym w Rzeszowie) archeologiczną konferencję naukową (od 2000 r. konferencje pn. „Badania archeologiczne prowadzone na terenie południowo-wschodniej Polski, zachodniej Ukrainy i północnej Słowacji” odbywa się corocznie)

2001

- podpisanie umowy z Muzeum Okręgowym w Rzeszowie w zakresie ochrony archeologicznego dziedzictwa kulturowego, ze szczególnym uwzględnieniem badań terenowych, wydawnictw oraz popularyzacji osiągnięć naukowych
- dalszy rozwój kadrowy Instytutu (kolejne zatrudnienia pracowników naukowych)
- pierwszy gościnny wykład dla studentów i pracowników Instytutu, wygłoszony przez prof. dr. hab. Bogdana Balcera, z zakresu krzemieniarstwa neolitycznego

2002

- podpisanie umowy o międzynarodowej współpracy z Instytutem Ukrainoznawstwa NAN Ukrainy, w ramach której realizowano grant KBN (kierownik projektu: prof. dr hab. S. Czopek) pn. „Międzyrzecze Sanu i Dniestru jako strefa kontaktów kulturowych i etnicznych w pradziejach i wczesnym średniowieczu – etap I badania terenowe”
- pierwsze obrony prac licencjackich w Instytucie Archeologii UR oraz rekrutacja kandydatów na 2-letnie studia magisterskie
- pierwsze wystąpienia studentów archeologii podczas konferencji naukowych wraz z publikacjami artykułów (Katarzyna Trybała, „Z badań nad interpretacją cmentarzysk ciałopalnych z epoki brązu i wczesnej epoki żelaza w południowo-wschodniej Polsce, Krosno – „Epoka brązu i wczesna epoka żelaza w Karpatach Polskich”)
- Biblioteka Instytutu zakupiła 340 egzemplarzy książek będących spuścizną po prof. dr hab. Marii Cabalskiej

2003

- pierwszy archeolog z Instytutu Archeologii UR otrzymuje tytuł profesora (prof. dr hab. Sylwester Czopek)
- Instytut zmienia siedzibę i zostaje przeniesiony z Krasnego do jednego z obiektów uniwersyteckich w Rzeszowie, przy ul. Hoffmanowej 8. Uroczystość otwarcia i poświęcenia nowej siedziby Instytutu odbyła

się w obecności rektora prof. dr. hab. Włodzimierza Bonusiaka oraz ks. biskupa Kazimierza Górnego

- Instytut Archeologii UR organizuje posiedzenie naukowe Komisji Epoki Brązu i Wczesnej Epoki Żelaza Komitetu Nauk Pra- i Protohistorycznych PAN
- w Instytucie realizowany jest grant, przyznany przez MNiSW na lata 2003–2006, pod kierunkiem prof. dr. hab. S. Czopka: „Międzyrzecze Sanu i Dniestru jako strefa kontaktów kulturowych i etnicznych w pradziejach i wczesnym średniowieczu – etap I badania terenowe”
- Instytut staje się współwydawcą uznanego czasopisma „Materiały i Sprawozdania Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego” (i jest współwydawcą nadal)
- zakupiono księgozbiór prof. dr. hab. Tadeusza Malinowskiego, dzięki czemu liczba książek powiększyła się o ponad 3 tysiące egzemplarzy. W tym samym roku czytelnikom zostały oddane do dyspozycji 2 stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu

2004

- Instytut Archeologii organizuje konferencję naukową „Problemy metodyczne interpretacji dat radiowęglowych”
- pierwsze obrony prac magisterskich i podjęcie działalności zawodowej (Uniwersytet Rzeszowski, Muzeum Okręgowe w Rzeszowie, prywatne firmy archeologiczne) przez pierwszych absolwentów rzeszowskiej archeologii (pierwszą wypromowaną magistrantką była Anna Okoniewska)
- powołanie Fundacji Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego i podpisanie umowy z Instytutem o wspólnej realizacji zadań związanych z prowadzeniem badań archeologicznych, publikacji naukowych, konferencji i sympozjów oraz popularyzacji archeologii

Otwarcie nowej siedziby Instytutu Archeologii przy ul. Hoffmanowej 8 (2003 r.)

Dni Archeologa (11.05.2008)

- nagroda indywidualna Ministra Edukacji i Sportu dla dr. Andrzeja Pelisiaka za publikację naukową „Osadnictwo. Gospodarka. Społeczeństwo. Studia nad kulturą pucharów lejkowatych na Niżu polskim”
- wydano pierwszy (i jedyny – od 2005 roku, w miejsce to powstaje seria „Analecta Archaeologica Ressoiviensia”) tom Zeszytów Naukowych Uniwersytetu Rzeszowskiego, Seria Socjologiczno-Historyczna, Archeologia 1, w zamyśle mający być rocznikiem prezentującym zagadnienia archeologii prahistorycznej i epok młodszych, włącznie z okresem staropolskim oraz innych dziedzin nauk współpracujących z archeologią

2005

- podpisano umowę o współpracy naukowej z Archeologicznym Centrum w Ołomuńcu (wspólne prowadzenie badań archeologicznych, wymiana wydawnicza, wymiana pracowników naukowych)
- organizacja i współorganizacja kolejnych konferencji naukowych („Problemy kultury wysockiej”, „The Magdalenian in Central Europe. New finds and concepts”, „Kultura trypolska – wybrane problemy”, „Archeologia Kotliny Sandomierskiej”)
- dr Andrzej Pelisiak związany z Instytutem Archeologii UR od 2001 r. otrzymuje stopień doktora habilitowanego
- Instytut otrzymał prawa doktoryzowania w zakresie archeologii
- rozpoczęcie szerokopłaszczyznowych badań archeologicznych związanych z wielkimi inwestycjami drogowymi w południowo-wschodniej Polsce (budowa autostrady A4)
- nagroda indywidualna Ministra Edukacji Narodowej i Sportu dla dr. Macieja Karwowskiego za publikację naukową *Latènezeitlicher Glasringschmuck aus Ostösterreich*, *Mitteilungen der Prähistorischen Kommission* 55, Wien 2004

2006

- w ramach Wydziału Socjologiczno-Historycznego uruchomiono studia III stopnia w dyscyplinie archeologii i przeprowadzono pierwszą rekrutację kandydatów na studia doktoranckie
- Instytut (przy współudziale FROA) wydaje pierwszy tom serii wydawniczej „Collectio Archaeologica Ressoiviensis” – Tadeusz Malinowski „Komorowo, stanowisko 1: grodzisko kultury łużyckiej – faktoria na szlaku bursztynowym” (dotąd wydano już 25 tomów serii) oraz pierwszy tom czasopisma „Analecta Archaeologica Ressoiviensia”
- Instytut otrzymuje certyfikat jakości kształcenia nadany na lata 2006–2011 przez Konferencję Rektorów Uniwersytetów Polskich (nadany po wizytacji Uniwersyteckiej Komisji Akredytacyjnej)

2007

- związana z Instytutem Archeologii UR dr Małgorzata Rybicka otrzymuje stopień doktora habilitowanego
- Instytut organizuje i współorganizuje konferencje naukowe: „Byzantine Coins in Central Europe between the 5th and 10th Century”, „Aktualne problemy tarnobrzeskiej kultury łużyckiej”
- nagroda zbiorowa MNiSW dla dr. Marcina Wołoszyna, dr. Mirosława P. Kruka i dr Aleksandry Sulikowskiej-Gąski za redakcję publikacji naukowej „*Sacralia Ruthenica – Early Ruthenian and Related Metal and Stone Items in the National Museum in Cracow and National Museum in Warsaw*”
- realizacja grantu przyznanego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego na lata 2007–2008 – grant prof. dr. hab. S. Czopka – „Zróźnicowanie kulturowe w młodszej epoce brązu i wczesnej epoce żelaza w Karpatach polskich, cz. 1 – opracowanie materiałów ze stanowiska nr 17 w Warzycach, pow. Jasło”

Konferencja z okazji dziesięciolecia Instytutu Archeologii (23.06.2009 r.)

2008

- nadanie tytułu Doktora Honoris Causa UR dla wybitnego archeologa związanego z krakowskim ośrodkiem naukowym – prof. dr. hab. Marka Gedla
- zmiana na stanowisku dyrektora w Instytucie Archeologii – w latach 2008–2009 funkcję tę pełnił prof. dr hab. Sławomir Kadrow
- pierwsza obrona doktoratu w Instytucie Archeologii UR (mgr Joanna Podgórska-Czopek)
- popisanie umowy o współpracy naukowej z Niemcami – GWZO Lipsk (Geisteswissenschaftliches Zentrum Geschichte und Kultur Ostmitteleuropas e.V. an der Universität Leipzig)
- organizacja i współorganizacja kolejnych międzynarodowych i interdyscyplinarnych konferencji: „Powiązania i kontakty w świecie barbarzyńskim” – Protohistoryczna konferencja z serii „Keltské, germánské a časné slovanské osídlení“, „In silvis, campis... et urbe. Średniowieczny obrządek pogrzebowy na pograniczu polsko-ruskim”
- W Instytucie Archeologii UR zainaugurowano cykl spotkań interdyscyplinarnych pn. „Seminaria Socjologiczno-Historyczne” (odbywających się nieprzerwanie do dziś)
- wizytacja Instytutu przez Państwową Komisję Akredytacyjną (nadanie certyfikatu jakości kształcenia na lata 2008–2013)

2009

- obchody Jubileuszu 80-lecia urodzin wybitnego archeologa prof. dr. hab. Jana Machnika związanego z Instytutem Archeologii od początku jego funkcjonowania oraz wydanie (wspólnie z FROA) Księgi Pamiątkowej dedykowanej Jubilatowi
- zmiana na stanowisku dyrektora Instytutu Archeologii – w latach 2009–2010 funkcję tę pełnił dr hab. prof. UR Zbigniew Pianowski

- podpisanie umowy o współpracy naukowej z Rumunią – Instytutul de Cercetări Eco-Muzeale Tulcea (ICEMTL), Muzeul Brăilei (MBR), Asociația de Studii pentru Arheologie Funerară (ASAF), SC Digital Domain SRL București (DD)
- organizacja ogólnopolskiej konferencji naukowej doktorantów „Secundum Doctorandum Archaeologiae Symposium „Obraz struktury społecznej w świetle źródeł archeologicznych w pradziejach i średniowieczu
- Instytut Archeologii obchodzi jubileusz 10-lecia istnienia w ramach konferencji naukowo-sprawozdawczej „10-lecie Instytutu Archeologii UR w Rzeszowie”
- nagrody Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego dla dr Renaty Zych za publikację naukową „Kultura pucharów lejkowatych w Polsce południowo-wschodniej” i dla dr. Aleksandra Dzbyńskiego za publikację naukową „Rytuał i porozumienie. Racjonalne postawy komunikacji i wymiany w pradziejach Europy”
- Biblioteka Instytutu wzbogaciła się o kolejne pozycje (1100 egz.) przekazane z księgozbioru prof. dr. hab. Lesława Morawieckiego

2010

- współorganizacja międzynarodowej konferencji naukowej „Rome, Constantinople and younger Europe: archaeological and historical evidence”
- zmiana na stanowisku dyrektora Instytutu – w latach 2010–2012 funkcję tę pełnił dr hab. prof. UR Andrzej Pelisiak
- nagroda Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego za książkę pod redakcją dr. Marcina Wołoszyna „Byzantine Coins in Central Europe between the 5th and 10th Century, Moravia Magna. Seria Polona 3”
- realizacja grantu przyznanego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego na lata 2010–2011 – projekt realizowany przez dr. hab. prof. UR Andrzeja Pelisiaka

– „Dorzecze górnego Dniestru w pradziejach jako pomost między centrami kulturowymi środkowoeuropejskim i bałkańsko-nadczarnomorskim”

2011

- obrona doktoratu pierwszego absolwenta Instytutu Archeologii UR (mgr Katarzyna Trybała-Zawiślak)
- powołanie TODA (Towarzystwo Ochrony Dziedzictwa Archeologicznego) i podpisanie umowy o współpracy z Instytutem Archeologii UR na rzecz wspólnego działania w celu ochrony archeologicznego dziedzictwa kulturowego
- I edycja ogólnopolskiego konkursu na najlepszą pracę magisterską z archeologii, obronioną w Polsce (współorganizowanego z FROA), nagradzającego laureatów publikacją monografii w prestiżowej serii „Collectio Archaeologica Ressoviensis” oraz nagrodą finansową (dotychczas ukazały się 2 takie monografie, a kolejne są w przygotowaniu do druku)
- Rada Wydziału Socjologiczno-Historycznego otrzymała uprawnienia do nadawania stopnia doktora habilitowanego w zakresie archeologii

Jubileusz 80-lecia prof. Jana Machnika (16.12.2010 r.)

- zakończenie szerokopłaszczyznowych prac archeologicznych w ramach budowy autostrady A4 – Instytut Archeologii był współorganizatorem konferencji naukowej i współwydawcą katalogu wystawy poświęconej badaniom autostradowym

Fragment wystawy archeologicznej „Autostradą w przeszłość” (6.10.2011)

Foto: Archiwum IAUR i E. Wójcikiewicz

2012

- pierwsza habilitacja w zakresie archeologii na Wydziale Socjologiczno-Historycznym UR (dr Anna Zakościelna – UMCS w Lublinie)
- zmiana na stanowisku dyrektora Instytutu – od 2012 r. (i nadal) funkcję tę pełni dr hab. prof. UR Małgorzata Rybicka
- współorganizacja konferencji międzynarodowej „Waffen-Gewalt-Krieg” w ramach prac AG Eisenzeit
- zainaugurowano cykl interdyscyplinarnych spotkań pn. „Rzeszowskie Seminaria Funeralne”, poświęconych problematyce szeroko pojmowanego obrządku pogrzebowego, zrzeszających grono specjalistów z różnych dziedzin i dyscyplin nauki
- nagroda dla dr. Marcina Wołoszyna nadana przez Institute de France Académie des Inscriptions et Belles-Lettres za książkę „Byzantine Coins in Central Europe between the 5th and 10th Century”
- mgr Dariusz Bobak, doktorant Instytutu Archeologii UR otrzymuje Stypendium MNiSW za wybitne osiągnięcia dla doktorantów na rok akademicki 2012/2013
- organizacja (wraz z Kołem Naukowym Studentów Archeologii UR) IV Międzyuczelnianych Warsztatów Archeologicznych Wrocław–Rzeszów, Dni Otwartych Instytutu Archeologii UR, III Interaktywnego Pikniku Wiedzy

2013

- I edycja konkursu dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych „Moje spotkania z archeologią”, z atrakcyjnymi nagrodami rzeczowymi, książkowymi oraz nagrodą główną – udziałem w zagranicznej ekspedycji wykopaliskowej (stanowisko Bibracte we Francji)
- mgr Dariusz Bobak, doktorant Instytutu Archeologii UR otrzymuje grant, przyznany przez Narodowe Centrum Nauki, na lata 2013–2016: „Przełom paleolitu środkowego i górnego na przedpolu Bramy Morawskiej. Multidyscyplinarne badania stanowiska kultury szaleckiej Lubotyń 11 w południowej części Płaskowyżu Głubczyckiego”

2014

- Instytut Archeologii UR uzyskał uprawnienia do kształcenia studentów na kierunku o profilu praktycznym pod nazwą muzeologia (studia I i II stopnia) oraz uroczyste, podczas konferencji prasowej (w obecności JM Rektora prof. dr. hab. Aleksandra Bobko) podpisano porozumienia o współpracy z kilkoma wiodącymi instytucjami muzealnymi w regionie
- realizacja grantu przyznanego przez NCN na lata 2014–2017 – projekt realizowany przez prof. dr. hab. S. Czopka: „Przemiany kulturowo-osadnicze w dorzeczu rzeki Wiszni, w epoce brązu i we wczesnej epoce żelaza, w kontekście zmian prahistorycznej i wczesnośredniowiecznej ekumeny”

- Wydział Socjologiczno-Historyczny UR nadał kolejne stopnie doktora habilitowanego w zakresie archeologii (dr Elżbieta Małgorzata Kłosińska – UMCS w Lublinie, dr Marcin Wołoszyn – Instytut Archeologii UR)
- nagroda Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego II stopnia dla dr. Marcina Wołoszyna za przygotowanie publikacji naukowej: Maciej Salomon, Marcin Wołoszyn, Alexandr Musin, Perica Špehar, Matthias Hardt, Mirosław P. Kruk, Aleksandra Sulikowska-Gąska (red.) Rome, Constantinople and Newly-Converted Europe: Archaeological and Historical Evidence U ŹRÓDEŁ EUROPY ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ/FRÜHZEIT OSTMITTELEUROPAS 1,1 Kraków–Leipzig–Rzeszów–Warszawa 2012, tom I i II
- NCN przyznało grant dla dra Marcina Wołoszyna – projekt „Sfinks słowiańskiej sfragistyki – plomby typu drohiczyńskiego z Czerzna na wschodnioeuropejskim tle porównawczym”
- realizacja projektu polsko-ukraińskiego przez prof. UR dr hab. Małgorzatę Rybicką – Problemy synchronizacji relacji kultury trypolskiej i kultury pucharów lejkowatych
- doktoranci Instytutu Archeologii UR rozpoczynają realizację kolejnych grantów NCN: Joanna Adamik „Ekumena ludności kultury trzcinieckiej w Polsce południowo-wschodniej. Studium osadniczo-kulturowe” (okres realizacji 2014–2017); Marcin Burghardt „Stratyfikacja społeczna ludności Lasostepu Nadczarnomorskiego okresu scytyjskiego” (okres realizacji 2014–2016)

Archeologia – nauka, której celem jest odtwarzanie społeczno-kulturowej przeszłości człowieka na podstawie znajdujących się w ziemi, na ziemi, lub w wodzie źródeł archeologicznych, czyli materialnych pozostałości działań ludzkich.

- realizowane są również inne granty, np. przez dr. Leszka Gardełę „Zła śmierć we wczesnym średniowieczu. Pochówki atypowe z ziem polskich w perspektywie porównawczej”, który wybrał Instytut Archeologii UR na miejsce realizacji swojego projektu (lata 2014–2017 i równocześnie podjął w Instytucie pracę w ramach etatu naukowego
- Instytut Archeologii UR obchodzi 15-lecie istnienia – w ramach Jubileuszu organizowane są liczne wykłady gościnne archeologów spoza rzeszowskiego ośrodka archeologicznego, odczyty, prelekcje i seminaria, spotkania otwarte z uczniami szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, obchody Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków oraz prowadzone są prace nad organizacją jubileuszowej konferencji poświęconej historii archeologii i perspektyw jej rozwoju w różnych ośrodkach akademickich, zarówno na terenie naszego kraju, jak i poza granicami Polski

Opracowano w Instytucie Archeologii UR

W tym roku akademickim na Wydziale Biologiczno-Rolniczym, z inicjatywy władz Podkarpackiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Technologów Żywności odbywały się otwarte wykłady.

Każdy z nich dotyczył odrębnego zagadnienia. Wykład (niejako inauguracyjny cykl) dr hab. inż. prof. UR

• metale całkowicie zbędne do prawidłowego funkcjonowania organizmów, wręcz zaburzające procesy życiowe.

Wśród tych ostatnich czołowe miejsce zajmują tzw. metale śmierci, do których zalicza się kadm (Cd), rtęć (Hg) i ołów (Pb). O ile właściwości toksyczne rtęci i ołowiu są znane już od czasów starożytnych, o tyle kadm, odkryty

dr hab. inż. prof. UR
Małgorzata Dżugan

Żywność wyprodukowana na skażonym terenie zawiera podwyższony poziom metali ciężkich, i pod tym względem Podkarpacie, jako teren czysty ekologicznie, stanowi dobre zaplecze do produkcji żywności. Jednakże i na takim terenie można pozyskać żywność zanieczyszczoną, np. niewiadomego pochodzenia, nie podlegającą kontroli.

Agaty Znamirskiej z Zakładu Technologii Mleczarstwa *Z fermentowanym mlekiem przez świat* przybliżył asortyment i wartość zdrowotną napojów produkowanych z mleka na drodze fermentacji. Kolejny dotyczył odpowiedzi na pytanie *Czy współczesne metody produkcji żywności są odpowiedzialne za epidemię choroby Alzheimera?*,

a wygłosił go (na zaproszenie władz Oddziału) dr hab. prof. nadzw. **Dariusz Stępkowski** z Instytutu Biologii Doświadczalnej im. M. Nenckiego PAN w Warszawie. *O jajach kurzych (nie tylko wielkanocnych) – fakty i mity* mówiła dr hab. inż. prof. UR **Zofia Sokołowicz**. A do spożywania zdrowej żywności (*Ciastko owsiane w walce z cholesterolem*) zachęcała dr hab. inż. prof. UR **Renata Tobiasz-Salach**.

O zagrożeniach związanych z zanieczyszczeniem żywności metalami ciężkimi mówiła dr hab. inż. prof. UR **Małgorzata Dżugan** z Katedry Chemii i Toksykologii Żywności UR. Tematyka ta jest wynikiem prac badawczych prowadzonych w ramach projektu finansowanego przez NCN nt. molekularnych mechanizmów toksyczności kadmu z wykorzystaniem modelu *in ovo*, jak również licznych badań dotyczących wykorzystania produktów żywnościowych w monitoringu skażenia środowiska metalami ciężkimi. Zaproponowana formuła wykładu polegała na odpowiedzi na sformułowane przez prelegentkę pytania. Wybrane pytania i odpowiedzi prezentujemy w tej publikacji. /L.B./

Skąd się biorą metale ciężkie w środowisku?

Metale ciężkie to pierwiastki o gęstości większej od 4,5 g/cm³, które można podzielić na dwie grupy:

- metale niezbędne do prawidłowego funkcjonowania organizmów, tzw. mikroelementy,

ponad 200 lat temu, stanowi względnie nowe zagrożenie i podlega intensywnym badaniom. Zagrożenie ze strony kadmu w Polsce zostało szybko dostrzeżone i jako jeden z pierwszych krajów wprowadziliśmy (w latach 1988–1992) do ustawodawstwa żywnościowego maksymalne dopuszczalne poziomy kadmu w środkach spożywczych. Obecność metali ciężkich w środowisku ma podłoże zarówno naturalne, tj. erupcje wulkanów, wmywanie ze skały, jak i antropogeniczne – przemysł (huty), motoryzacja, oczyszczalnie ścieków, wysypiska odpadów oraz sztuczne nawożenie. Począwszy od lat 90. XX wieku, działania podjęte w zakresie ochrony środowiska spowodowały ograniczenie emisji tych zanieczyszczeń. Po wprowadzeniu benzyny bezołowiowej drastycznie ograniczono emisję ołowiu do środowiska. Nadal problem stanowią zużyte baterie, z których powstaje ponad 80% rocznej światowej produkcji kadmu.

Na czym polega toksyczność metali ciężkich dla ludzi?

Jest ona związana przede wszystkim z ich zdolnością do bioakumulacji, tj. odkładania się w tkankach organizmów żywych do poziomu wyższego niż występują one w środowisku. Ponadto, zanieczyszczenia te ulegają biomagnifikacji, która objawia się wzrostem stężenia substancji toksycznej w organizmie zajmującym wyższy poziom troficzny.

U człowieka głównym miejscem akumulacji metali ciężkich są narządy mięsiste – nerki i wątroba, w przypadku ołowiu także kości i zęby, a dla rtęci włosy i paznokcie. Efekty działań toksycznych są specyficzne dla każdego metalu. Przykładowo ołów w charakterystyczny sposób uszkadza komórki mózgu, wykazano istotny związek pomiędzy narażeniem na ołów i ilorazem inteligencji dzieci. Z kolei kadm jest uznanym czynnikiem rakotwórczym (wywołuje m.in. raka płuc, nerek, prostaty, trzustki). W ostatnich latach wykazano istotny związek pomiędzy narażeniem na Cd (kadm) i nadciśnieniem

oraz osteoporozą. Na poziomie molekularnym działanie metali jest wielokierunkowe. Kadm wywołuje stres oksydacyjny, a jego skutkiem jest cała kaskada efektów toksycznych, tj. obniżenie statusu antyoksydacyjnego komórki, uszkodzenie głównych organelli komórkowych (zwłaszcza mitochondrium), zaburzenie adhezji komórek, uszkodzenia DNA, itp.

Źródła ekspozycji człowieka na metale ciężkie?

Istnieją dwie główne drogi migracji tych zanieczyszczeń do naszego organizmu: przewód pokarmowy (50–70%) i układ oddechowy (10–20%). Wchłonięte do organizmu metale są bardzo wolno usuwane, okres półtrwania wynosi 10–30 lat w przypadku kadmu, a dla ołowiu kumulowanego w kościach nawet 40–90 lat. Na szczęście wchłanianie metali nie jest wysokie i wynosi (dla kadmu) około 5% w przewodzie pokarmowym i 10% w płucach. W tym względzie szczególnie zagrożenie stanowi dym tytoniowy – powstający z jednego papierosa zawiera 1 µg Cd. Dlatego przeciętne wchłanianie kadmu, które wynosi około 2,4 µg/dobę (powietrze – 0,01 µg/dobę i żywność – 2,4 µg/dobę), u palaczy tytoniu wzrasta do 6,5–8,5 µg/dobę.

W jaki sposób konsument jest prawnie zabezpieczony przed nadmierną ekspozycją?

Dla większości zanieczyszczeń i dodatków do żywności ustalono wartość ADI (ang. *Acceptable Daily Intake*) – dopuszczalne dzienne spożycie. Wskaźnik ten określa maksymalną ilość substancji, która zgodnie z aktualnym stanem wiedzy może być przez człowieka pobierana codziennie z żywnością przez całe życie, prawdopodobnie bez negatywnych skutków dla zdrowia. Dla metali ciężkich, i innych zanieczyszczeń podlegających kumulacji ustala się wskaźnik PTWI, tzw. tymczasowe tolerowane tygodniowe pobranie. W oparciu o te wskaźniki ustala się wartość NDP, określającą najwyższą dopuszczalną pozostałość w produktach spożywczych. Bezpieczeństwo pobrania metali polega na kontrolowaniu diety tak, aby suma iloczynów MDP i spożycia poszczególnych składników diety (w kg na tydzień) była niższa od wskaźnika PTWI. Aktualnie obowiązujące wskaźniki PTWI wynoszą dla Pb – 0,025; Cd – 0,007; Hg – 0,005 mg/kg masy ciała). W 2009 r. EFSA (Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności) ustalił, że w celu ochrony zdrowia konsumentów należy obniżyć wartość wskaźnika dla kadmu do 0,0025 mg/kg m.c. Badania wykazały, że tradycyjnie odżywiający się Polak pobiera z żywnością 20% dopuszczalnej tygodniowej dawki Pb, 40% Cd (wg starego limitu!), 35% Hg.

Jakie typy żywności są szczególnie podatne na zanieczyszczenie metalami ciężkimi?

Żywność wyprodukowana na skażonym terenie zawiera podwyższony poziom metali ciężkich i pod tym względem Podkarpacie, jako teren czysty ekologicznie, stanowi dobre zaplecze do produkcji żywności. Jednakże i na takim terenie można pozyskać żywność zanieczyszczoną, np. warzywa uprawiane w ogródkach działkowych zlokalizowanych wzdłuż arterii komunikacyjnych. W bada-

niach własnych wykazano największe stężenia metali Cd i Pb w jajach wiejskich pochodzących z przydomowej hodowli w Bieszczadach, jak również w wątrobach i nerkach bażantów bytujących w podrzeszowskim Miłocinie.

Wykazano, że owoce są przeważnie wolne od zanieczyszczenia metalami ciężkimi. Inaczej wygląda to dla warzyw (zwłaszcza ziemniaków). Przykładowo, głównym źródłem kadmu w diecie są zboża i produkty zbożowe (43%), warzywa (30%) oraz mięso i podroby (15%).

Czy produkty ekologiczne są bezpieczniejsze niż konwencjonalne?

W powszechnej opinii produkty ekologiczne uważane są za mniej zanieczyszczone niż te uzyskane metodami konwencjonalnymi, tymczasem badania naukowe nie zawsze to potwierdzają. Jedne – wykazują wielokrotnie podwyższone poziomy w produktach konwencjonalnych, inne – dowodzą podobnego, a nawet zwiększonego skażenia surowców ekologicznych. W tym przypadku zasadniczą rolę wydaje się spełniać czystość środowiska naturalnego, w którym żywność jest produkowana, a w mniejszym stopniu rodzaj użytych środków chemicznych i zastosowanych zabiegów agrotechnicznych.

Kto należy do grupy ryzyka?

Chroniczne (przewlekłe) zatrucie metalami ciężkimi dotyczy każdego z nas. Na szczególną ochronę zasługują jednak:

- małe dzieci (wysokie pobranie na kg masy ciała),
- osoby starsze (ze względu na obniżoną odporność),
- wegetarianie (dieta oparta na warzywach i owocach),
- palacze tytoniu (wysoka ekspozycja drogą oddechową).

Jak możemy ograniczyć szkodliwość metali ciężkich?

Wskutek rosnącej ekspozycji ludzi na metale ciężkie istotnym zagadnieniem staje się poszukiwanie metod, które mogą zapobiegać nadmiernemu ich pobraniu. Prowadzone eksperymenty obejmują testowanie trzech typów protektorów: jony metali działających antagoniście, antyutleniające ograniczające stres oksydacyjny oraz substancje chelatujące jony metali, np. związki sulfidowe. Antagonizm międzypierwiastkowy powoduje osłabienie działania toksycznego przy łącznej ekspozycji pierwiastków. Przykładowo, wapń jest uznanym antagonistą kadmu, co oznacza, że rosnące narażenie na kadm spowoduje zwiększenie wydalania wapnia, i z drugiej strony – zwiększenie zawartości wapnia w organizmie osłabia toksyczne działanie kadmu.

W badaniach własnych prowadzonych z wykorzystaniem biologicznego modelu *in ovo* wykazano możliwość ograniczenia toksyczności kadmu przez jony cynku oraz bioaktywne składniki występujące w czosnku pospolitym. Równoczesne podanie kadmu do jaj kurzych z kilkunastokrotnie większą dawką cynku lub z dodatkiem ekstraktu czosnku redukowało efekt embriotoksyczności kadmu dla ptaków, poprawiało wyniki lęgu oraz parametry biochemiczne piskląt.

Podsumowując, aby ograniczyć pobieranie metali ciężkich z diety należy:

- komponować dietę z produktów o niskiej zawartości zanieczyszczeń (pochodzących z rejonów ekologicznych),
- urozmaicać dietę, stosując produkty różnego pochodzenia,

- dostarczyć do organizmu odpowiednie dawki antagonistów metali ciężkich (Zn, Ca),
- wprowadzać do diety wysokie ilości antyoksydantów ograniczających indukcję stresu oksydacyjnego (owoce, warzywa) oraz bioaktywnych ograniczających przyswajalność metali (warzywa kapustne, czosnek, cebula).

Foto: J. Zakulec

KAZIMIERZ
OŻÓG

OJCZYZNA POLSZCZYZNA – PROFESOR MIODEK W RZESZOWIE

W dniach 31 marca i 1 kwietnia gościł na naszym Uniwersytecie znakomity znawca języka polskiego i ojczystej kultury profesor Jan Miodek z Uniwersytetu Wrocławskiego. Jego wizyta była związana z jubileuszem 50-lecia rzeszowskiej polonistyki. Pan Profesor wygłosił kilka wykładów poświęconych współczesnym tendencjom rozwojowym języka polskiego. Wszystkie jego wystąpienia były owacyjnie przyjmowane przez bardzo licznych słuchaczy, nie tylko profesorów i studentów naszego

Uniwersytetu, ale licznych grup młodzieży z Podkarpacia i zainteresowanych osób starszych. Warto tu wspomnieć, że główne wystąpienie, które się odbyło w nowych budynkach uniwersyteckich, zgromadziło aż 900 słuchaczy, mogło się ono odbyć dzięki wewnętrznemu systemowi telebimów, które przekazywały wykład do trzech sal.

Wizyta Profesora świadczy o tym, że sprawy języka ojczystego są dla nas bardzo ważne. Dziękujemy, Panie Profesorze!

Foto: E. Wójcikiewicz

JOLANTA
PASTERSKA

PROFESOR KAZIMIERZ BRAUN UHONOROWANY NAGRODĄ UNIWERSYTETU W BUFFALO ZA KSIĄŻKĘ „MÓJ TEATR RÓŻEWICZA”

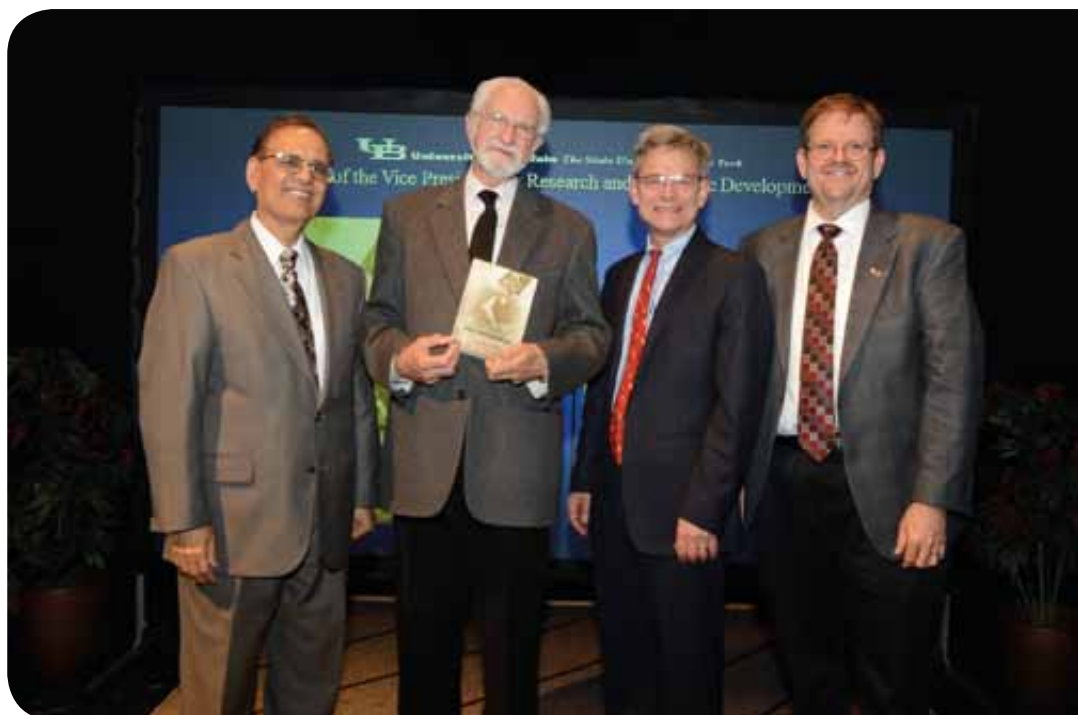
W 2013 roku nakładem Wydawnictwa Uniwersytetu Rzeszowskiego ukazała się książka Kazimierza Brauna *Mój teatr Różewicza*, wydana w serii *Z archiwum pisarza*, redagowanej przez Jolantę Pasterską.

Długoletnie związki prof. Kazimierza Brauna z Instytutem Filologii Polskiej zaowocowały przekazaniem w 2010 roku Pracowni Badań i Dokumentacji Kultury Literackiej, działającej w Instytucie Filologii Polskiej Uniwersytetu Rzeszowskiego, jego cyfrowego archiwum. Od tego momentu Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego wydało kilka publikacji Profesora: *Bracia Adamowiczowie. Emigranci-lotnicy. Pierwsi polscy zdobywcy Północnego Atlantyku* (współautor Zofia Reklewska-Braun), Rzeszów 2011, wyróżniona właśnie książka *Mój teatr Różewicza* (współpraca Jadwiga Hofman-Wisniewska), Rzeszów 2012 oraz najnowsza publikacja *Mój teatr Norwida*, Rzeszów 2014 (Fundacja Kultury Polskiej w Buffalo).

3 maja 2014 w Uniwersytecie w Buffalo (USA) odbyła się uroczystość „Salute to University’s at Buffalo Authors” – „Pokłon dla autorów Uniwersytetu w Buffalo”, podczas której uhonorowana została książka *Mój teatr Różewicza* autorstwa Kazimierza Brauna.

Mój teatr Różewicza to tom ofiarowany zmarłemu niedawno wielkiemu poecie i dramaturgowi, Tadeuszowi Różewiczowi.

Zrodził się on z artystycznych przedsięwzięć Kazimierza Brauna i z długoletniej współpracy oraz przyjaźni z autorem *Płaskorzeźby*. Nagrodzona książka to swoisty dialog pisarza z reżyserem, przetkany analizą scenicznych adaptacji dramatów Różewicza. Czytelnik znajdzie tu także chronologiczny zapis porządku tych przedstawień oraz dokumentację ich recepcji. Całość wzbogaca bogata bibliografia, materiał zdjęciowy oraz indeks.

3 maja 2014 w Buffalo zorganizowano spotkanie „Salute to University’s at Buffalo Authors” - „Pokłon dla autorów Uniwersytetu w Buffalo”. Podczas tej uroczystości uhonorowana została książka „Mój teatr Różewicza” prof. Kazimierza Brauna. Od lewej stoją: prezydent (rektor) University at Buffalo, Satish K. Tripathi, prof. Kazimierz Braun, Provost, Charles F. Zukowski, wiceprezydent oraz Alexander N. Cartwright

Wydawnictwo UR poleca

Złota księga historiografii lwowskiej XIX i XX wieku, t. II,
red.: **Jerzy Maternicki, Paweł Sierżęga, Leonid Zaskilniak,**
ISBN: 978-83-7338-979-3, 2014, s. 614, format A5, oprawa twarda, cena: 47,25 zł

Tom uzupełnia lukę w badaniach historiograficznych; obejmuje swym zakresem tematy dotychczas nieopracowane, niemające swych odpowiedników w literaturze przedmiotu. Stanowi kontynuację *Złotej księgi historiografii lwowskiej XIX i XX w.*, (t. I) pod red. Jerzego Maternickiego i Leonida Zaskilniaka. Celem redaktorów drugiego tomu *Złotej księgi* było przypomnienie czołowych postaci lwowskiego środowiska historycznego oraz najważniejszych jego dokonań naukowych do 1939 r. Autorzy, w oparciu o przeprowadzone badania, pokazują Lwów jako znaczący ośrodek badań historycznych w Europie Środkowo-Wschodniej. Na książkę składa się 39 sylwetek czołowych historyków pochodzenia polskiego, ukraińskiego, niemieckiego, austriackiego, ormiańskiego i żydowskiego oraz uczonych mniej znanych, którzy także wnieśli znaczący wkład do dorobku lwowskiego środowiska historycznego. Jest owocem długoletniej współpracy licznego grona polskich i ukraińskich historyków historiografii, a także badacza austriackiego. Tom został opracowany z myślą nie tylko o specjalistach, studentach czy badaczach dziejów historii Polski XIX i XX w., ale także o szerszym kręgu odbiorców i z pewnością spotka się z uznaniem miłośników historii tego okresu i Galicji.

Poezja okolicznościowa w Polsce w latach 1730–1830. W kręgu spraw publicznych i narodowych,
red.: **Marek Nalepa, Grzegorz Trościński, Roman Magryś,**
ISBN: 978-83-7338-962-5, 2014, s. 356, format B5, oprawa twarda, cena 33,60 zł
oraz

Poezja okolicznościowa w Polsce w latach 1730–1830. W kręgu spraw prywatnych i środowiskowych,
red.: **Marek Nalepa, Grzegorz Trościński, Roman Magryś,**
ISBN: 978-83-7338-969-4, 2014, s. 508, format B5, oprawa twarda, cena 44,10 zł

Obydwe monografie gromadzą prace obejmujące rozległy obszar literatury, który był doraźnie i fragmentarycznie badany, z towarzyszącym rekonesansom przekonaniem, że scalony i szeroki opis naukowy to zadanie niezbędne, ale też złożone i trudne. Wyzwanie, przy aplauzie środowiska, podjęli badacze z Uniwersytetu Rzeszowskiego, skupieni wokół Marka Nalepy. Przygotowane i przeprowadzone w sposób perfekcyjny spotkanie naukowe bardzo szerokiego grona literaturoznawców i historyków zainteresowanych piśmiennictwem okolicznościowym: publicznym, towarzyskim, prywatnym, obrodziło ponad pięćdziesięcioma pracami, które poświęcono poezji zrosniętej z wydarzeniami stulecia dramatycznie ważnego w naszych dziejach. Zróżnicowane metodologicznie i warsztatowo prace, o różnym charakterze: teoretyczne, analityczne, przeglądowe, projektujące – pozwalają zrozumieć związek i znaczenie okolicznościowych literackich komentarzy dla losów i oblicza naszej historii, polityki, kultury. Wyposażeni w wiedzę skupioną w obydwu książkach, wsparci uporządkowaniem materii terminologicznej i klasyfikacyjnej, możemy wyruszyć poza horyzont dokonanych do tej pory rozpoznań i ustaleń.

prof. dr hab. Wiesław Pusz (Uniwersytet Łódzki)

Tomasz Bochnak, *Importy celtyckie w kulturze przeworskiej i oksywskiej na ziemiach polskich w młodszym okresie przedrzymskim. Zróżnicowanie – drogi napływu – kontekst kulturowy,*
ISBN: 978-83-7338-991-5, 2014, s. 392, format A4, oprawa twarda, cena 52,50 zł

Problem napływu importów na ziemie polskie należy do najbardziej frapujących w badaniach podejmowanych przez polskich archeologów i prehistoryków. Celem niniejszej pracy jest charakterystyka wpływów kultury lateńskiej na ziemiach polskich, przedstawienie ich zróżnicowania, rozmieszczenia oraz dynamiki napływu. W pracy analizie poddano zabytki pochodzące z terenów zajętych w młodszym okresie przedrzymskim przez kultury przeworską i oksywską, wraz z materiałami z Pomorza Zachodniego, nawiązującymi do kultury oksywskiej. Granice geograficzne pracy wyznaczają tereny współczesnej Polski. Ramy chronologiczne pracy obejmują młodszy okres przedrzymski, czyli czas od powstania kultury przeworskiej i oksywskiej po początki wpływów rzymskich.

dr hab. Jarosław Bodzek (Uniwersytet Jagielloński)

Targi i ich otwarcie

Od 22 do 25 maja Stadion Narodowy w Warszawie po raz drugi zamienił się w wielki ośrodek kultury promujący czytelnictwo i ruch wydawniczy. Warszawskie Targi Książki wpisały się tym samym w Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2014–2020. Organizatorem imprezy była firma Murator EXPO. Uroczyste otwarcie Targów uświetnili swoją obecnością m.in. wicemarszałek Sejmu RP Jerzy Wenderlich, Yusuf Ziya Özcan – ambasador Republiki Turcji czy Małgorzata Omilanowska – podsekretarz stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Szczególnie akcentowana przez organizatorów obecność Turcji związana była z 600. rocznicą nawiązania stosunków dyplomatycznych pomiędzy naszymi krajami. Kulminacyjnym momentem uroczystości było wręczenie honorowej nagrody WTK Ikar. Jej laureatem został wybitny współczesny pisarz Wiesław Myśliwski, który dokonał oficjalnego otwarcia 5. jubileuszowych Warszawskich Targów Książki.

8. Targi Książki Akademickiej i Naukowej Academia

Wzorem roku ubiegłego, w ramach Warszawskich Targów Książki odbyły się 8. Targi Książki Akademickiej i Naukowej Academia. Do 2012 roku targi te organizowano osobno – jesienią, najpierw na Uniwersytecie Warszawskim, a później na Politechnice. Borykały się jednak z problemami: niewielu zwiedzających i zmniejszająca się z każdym rokiem liczba wystawców zdecydowały o zmianie formuły i połączeniu ich z większą imprezą. Zachowano przy tym starą nazwę i integralność Akademii, chcąc

w ten sposób zaakcentować obecność książki naukowej na Stadionie Narodowym. Wydawnictwa akademickie zostały zebrane w jednym czytelnie oznaczonym sektorze gromadzącym 40 renomowanych polskich oficyn. Piątek, 23 maja, był na targach dniem poświęconym właśnie książce naukowej. Odbyło się wiele spotkań z autorami oraz promocji nowości wydawniczych. Na nowo rozgorzała dyskusja poświęcona teraźniejszości i przyszłości książki naukowej. Polska Akademia Nauk zaprosiła na cykl wykładów pod tytułem „Spotkania z nauką – Wszechnica PAN” z udziałem cenionych popularyzatorów nauki PAN.

Nasi goście i powody do satysfakcji

Wśród setek stoisk rozlokowanych na wewnętrznej promenadzie stadionu odnajdywali nas stali „targowicza-

nie”. To cieszy, że nas kojarzą, że pamiętają i pozdrawiają pracowników Wydawnictwa, którzy w przeszłości brali udział w targach. Dużym powodem do zadowolenia było także to, że wreszcie nikogo nie dziwił szyld pod nazwą: Uniwersytet Rzeszowski. Do tej pory sporadycznie, ale dawało się słyszeć głosy zdziwienia, że Rzeszów ma swój uniwersytet. Tym razem było inaczej. Systematyczne uczestnictwo naszej oficyny w wielu krajowych imprezach targowych przynosi owoce, dzięki naszym autorom, znaleźliśmy swoje miejsce w gronie innych wydawnictw akademickich i wyrobiliśmy swoją własną markę. Jak zwykle wśród zwiedzających nie zabrakło naszych krajan. Nie zawiedli także najbardziej wierni dystrybutorzy, na jednym ze zdjęć uwieczniliśmy nasze „targowe gwiazdy”, czyli przesympatyczne przedstawicielki księgarń Lexicon z Warszawy, jednego z naszych strategicznych odbiorców.

To samo miasto, dwie różne imprezy

Oferta „tania książka” wśród niektórych wzbudziła największe zainteresowanie, nie powtórzyliśmy jednak „sukcesu” Targów Książki Historycznej, kiedy to sprzedaliśmy prawie wszystkie przywiezione wówczas do Warszawy przecenione tytuły. Mniejsze było także zainteresowanie książkami nowymi. Z czego to wynika? Są to dwie zupełnie różne imprezy. Targi w Arkadach Kubickiego na Zamku Królewskim w Warszawie mają charakter branżowy. Są skierowane do konkretnego, stałego, wyrobionego odbiorcy. Stanowią swego rodzaju fenomen (więcej o TKH można przeczytać w GU nr 5/80, listopad–grudzień 2013). Targi Warszawskie są natomiast bardziej komercyjne. Prawdziwe żniwa przeżywają jedynie w czasie ich trwania księgarskie giganty, jak np. FK Olesiejuk. Spotkania autorskie z osobami znanymi z pierwszych stron gazet, zwłaszcza z celebrytami, także bardzo podkręcają sprzedaż. Dla przykładu, do historii przeszła najdłuższa kolejka w historii zeszłorocznych Targów w Krakowie do Roberta Lewandowskiego, który

promował książkę napisaną wspólnie z dziennikarzem sportowym Wojciechem Zawiołą. Wielu wystawców zauważyło także, że w zdecydowanej większości majowe targi są odwiedzane przez „ogładczy” i bardziej zwiedzających niż kupujących. Coraz większą popularność zdobywają książki elektroniczne, platformy cyfrowe itp.

W tej rzeczywistości swoje miejsce próbują znaleźć małe wydawnictwa, takie jak nasze. Nie jesteśmy w tej walce osamotnieni. Te same problemy przeżywają inne oficyny uczelniane. Trzeba przy tym zaznaczyć, że każde wydawnictwo, nawet niszowe, istotnie uzupełnia targową ofertę, czyniąc ją bogatszą i bardziej reprezentatywną.

Przeniesienie Warszawskich Targów Książki z Pałacu Kultury i Nauki na Stadion Narodowy wydaje się dobrym posunięciem – wszyscy odetchnęli, mimo zasłoniętego dachu stadionu. Duża przestrzeń, możliwość odpoczynku i czytania na trybunach są niewątpliwymi atutami. Nowa lokalizacja nie rozwiązała jednak wszystkich problemów wystawców. Stadion nie jest bowiem obiektem przystosowanym do tego typu przedsięwzięć: nie ma w nim wind towarowych (jedna z wind była przeciążona już pierwszego dnia), co dało się wystawcom mocno we znaki. Wielu z nich targi będą się kojarzyć z długimi kolejkami do wind osobowych, pośpiesznym demontażem stoisk tuż po zakończeniu imprezy oraz z brakiem sprawnej organizacji ruchu dla samochodów towarowych po zakończeniu imprezy. W obliczu tego kwestia dobrego usytuowania imprezy wydaje się otwarta.

Rodzinny weekend z książką

Jedną w ważniejszych akcji przygotowanych z myślą o zwiedzających był „Rodzinny weekend z książką”. Organizatorzy zadbali o atrakcje dla dzieci oraz o chwile wytchnienia dla rodziców. Na płycie stadionu czekały: leżaki, plenerowa czytelnia, możliwość napicia się kawy i poczytania nabytków książkowych i to w jakiej niecodziennej scenarii! Ciekawym wydarzeniem była także

akcja „Czytanie uczyłowiecza” i wspólne bicie rekordu Guinnessa przez pokolorowanie na płycie stadionu największej w Warszawie ilustracji (pow. 10 m kw.), którą Papcio Chmiel narysował specjalnie na tę okazję. „Czytanie uczyłowiecza” to inicjatywa Narodowego Centrum Kultury w ramach wspomnianego Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa. Jej pomysłodawcami są organizatorzy **Festiwalu Komiksowa Warszawa**, który odbywa się co roku w ramach Warszawskich Targów Książki.

Dzień Reportażu

To cykl sobotnich spotkań autorskich z tegorocznymi finalistami **Nagrody im. Ryszarda Kapuścińskiego** przyznawanej za reportaże literackie. Nagroda w tegorocznej edycji konkursu przypadła szwedzkiej autorce Elisabeth Asbrink za dzieło „W Lesie Wiedeńskim wciąż szumią drzewa” w tłumaczeniu Ireny Kowadło-Przedmojskiej, która została uhonorowana nagrodą za przekład. Edytorem książki jest Wydawnictwo Czarne. W ramach akcji odbyła się także dyskusja o wolności zorganizowana z okazji 25-lecia wolności, czyli rocznicy pierwszych wolnych wyborów w Polsce, jej uczestnikami byli m.in. dotychczasowi laureaci nagrody im. Ryszarda Kapuścińskiego: Jean Hatzfeld („Strategia antylop”), Liao Yiwu („Prowadzący umarłych”) i Ed Vulliamy („Ameksyka”).

Konkurs na Najlepszą Książkę Akademicką i Naukową ACADEMIA

Tegoroczna edycja Konkursu okazała się rekordowa – do rywalizacji stanęły 32 oficyny wydawnicze, które nadesłały aż 95 publikacji. Spośród nich jury konkursu nagrodziło: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej

za książkę „Światy za słowami. Wykłady z semantyki leksykalnej” autorstwa Ryszarda Tokarskiego (Nagroda Rektora Uniwersytetu Warszawskiego ACADEMIA 2014 dla najlepszej publikacji akademickiej w dziedzinie nauk społecznych i humanistycznych); Wydawnictwo WNT za książkę „Wentylacja pożarowa. Oddymianie” autorstwa Bogdana Mizielińskiego, Grzegorza Kubickiego (Nagroda Rektora Politechniki Warszawskiej ACADEMIA 2014 za najlepszą książkę techniczną o charakterze dydaktycznym); Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego za publikację „W poszukiwaniu wczesnych ssaków” autorstwa Zofii Kielan-Jaworowskiej (Nagroda Główna ACADEMIA 2014).

„Przecinek i Kropka 2013”

Konkurs na najbardziej wartościową książkę dziecięcą organizowany przez sieć salonów Empik. W tym roku czytelnicy zdecydowali, że nagroda należy się łódzkiemu Wydawnictwu Literatura za książkę „Wszystkie moje mamy” autorstwa Renaty Piątkowskiej, z ilustracjami Macieja Szymanowicza. Książka w przystępny sposób podejmuje bardzo trudny temat i jest oparta na historii wyprowadzenia dzieci z getta przez Irenę Sendlerową.

Nagrody Magellana

22 maja redakcja Magazynu Literackiego „KSIĄŻKI” przyznała doroczne Nagrody Magellana – wyróżnienia dla wydawców publikacji turystycznych i kartograficznych. W tegorocznej edycji przyznano 13 nagród głównych, 21 wyróżnień oraz trzy nagrody specjalne. Dla współczesnych odkrywców i zapalonych podróżników podaję link do strony poświęconej konkursowi, na której można poznać zwycięskie i wyróżnione dzieła: www.laurymagellana.pl/

Foto: E. Kuc i R. Szary

Nagroda im. Jerzego i Hanny Kuryłowiczów

Uroczystość wręczenia lauru odbyła się 24 maja. Po raz pierwszy jury konkursu uhonorowało tłumaczenie książki o tematyce informatycznej. Nagrodzono Piotra Rajcę za przekład książki Jona Ducketta „HTML i CSS. Zaprojektuj i zbuduj witrynę WWW” wydanej przez Wydawnictwo Helion S.A. Przyznano także dwa wyróżnienia.

Prestiżowych nagród i nominacji ciąg dalszy

W czasie targów ogłoszono także nominacje do Nagrody Literackiej Gdynia i Nagrody Literackiej Nike oraz wyniki 54. edycji Konkursu na Najpiękniejsze Książki Roku PTWK i konkursu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich „Mistrz promocji czytelnictwa”. Więcej na ten temat: <http://nagrodaliterackagdynia.pl/>; <http://www.nike.org.pl/>; <http://www.ptwk.pl/>; www.sbp.pl

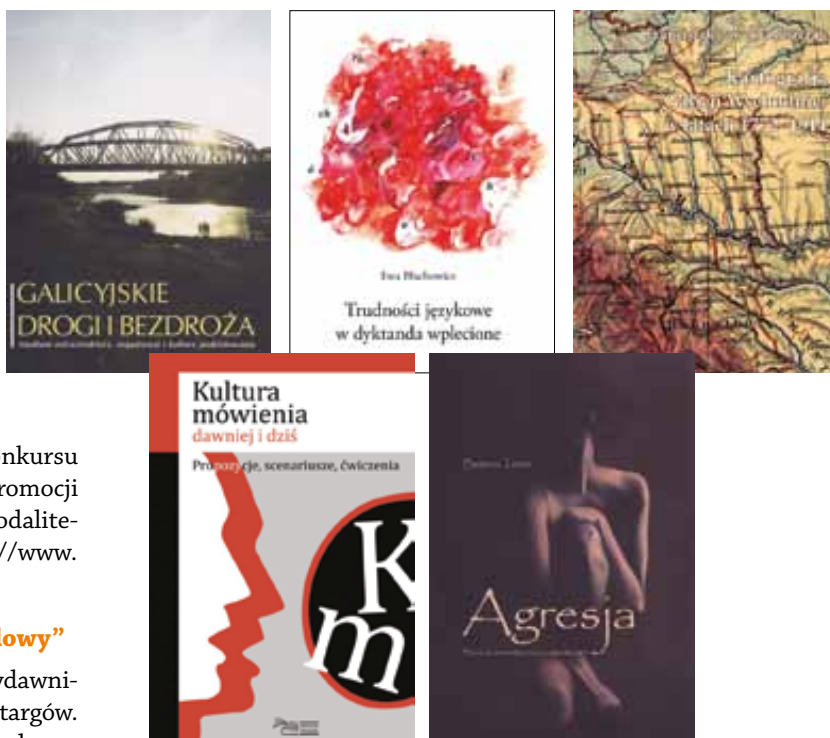
„Mazurek Dąbrowskiego. Nasz hymn narodowy”

– jedna z najbardziej wyczekiwanych nowości wydawniczych, której premiera odbyła się pierwszego dnia targów. Jej autorką jest Małgorzata Strzałkowska, a wydawcą Wydawnictwo Bajka. Książka – w opinii Piotra Dobrołęckiego, redaktora naczelnego Magazynu Literackiego KSIĄŻKI – ma doniosłe znaczenie, zwłaszcza teraz, kiedy edukacja powszechna zaniedbuje obowiązki wychowania patriotycznego, uczenia Polaków znajomości i szacunku dla najważniejszych symboli narodowych. Książka wyróżnia się także wspaniałą szatą graficzną i ilustracjami Adama Pękalskiego.

Na koniec krótka targowa statystyka

Na targach gościło 720 wystawców z 23 krajów. Wręczono 25 prestiżowych nagród i nominacji. Odbyło się blisko tysiąc wydarzeń związanych ze światem książki

...i targowe bestsellery

Plany na przyszłość

Nieubłaganie czas przybliżył nas do targowego wydarzenia roku, jakim będą 18. Międzynarodowe Targi Książki w Krakowie organizowane w nowej siedzibie – Międzynarodowym Centrum Targowo-Kongresowym EXPO Kraków. Obiekt wyróżniają dwie hale ekspozycyjne (Wisła i Dunaj) o łącznej powierzchni 9 tys. m². Miło mi poinformować, że Wydawnictwo UR zgłosiło swój udział w tej prestiżowej imprezie. Przed nami pracowity okres, wakacje wprawdzie tuż-tuż, ale nie zwalniamy tempa. Do czasu wyjazdu do Krakowa musimy wydać wiele książek, które tam z dumą zaprezentujemy.

Foto: E. Kuc i R. Szary

STANISŁAW
DŁUSKI

FILOZOFIA PONOWOCZESNA Z PERSPEKTYWY POETY

Co zostało z tzw. filozofii ponowoczesnej dzisiaj, po 11 Września? Przedstawiciele tej ponowoczesnej utopii, np. Derrida, Rorty, Foucault, Bauman, stanowczo odrzucając esencjalizm (Sartre: „egzystencja poprzedza esencję”) –

zrobili pole pragmatyzmowi, zwalczając tradycyjną ontologię i epistemologię stworzyli nowe utopie: neoliberalną i technologiczną, uznali, że człowiek może znaleźć oparcie jedynie w „nowej etyce”. Taki np. Bauman, guru liberałów

i homoseksualistów w Polsce zaproponował „praktyczną i praktykowaną moralność”, ciekawe, że ten socjolog często publikujący na łamach „Gazety Wyborczej” jakoś nie potrafi się rozliczyć ze swoją „praktykowaną moralnością” w czasach stalinowskich. Przecież według niego wszystko jest „płynne”. W demokracji liberalnej wszystko stało się względne. Nastąpił odwrót od myśli Tożsamości w stronę Inności. Po 11 Września taka filozofia legła w gruzach, bo pojawił w społeczeństwach demokratycznych problem Obcego, który zburzył spokojną konsumpcję zachodniego świata. Zobaczmy na przykład, co dzisiaj premier Anglii mówi nawet o Polakach.

Filozofia ponowoczesna, odrzucając moralność opartą na Dekalogu, znalazła się w ślepej uliczce; młodzi ludzie, którzy protestują we Wrocławiu przeciwko – delikatnie mówiąc – zakłamanemu Baumanowi, są represjonowani przez policję. Tak, państwo polskie przyznaje prawa mniejszości seksualnej, ale odbiera prawo do protestu młodym Polakom, bo Zygmunt Bauman to kto; celebryta, idol Michnika, Magdaleny Środy, Kazimierza Szczuki i im podobnych? (zob. też T. Eagleton, *Iluzje postmodernizmu*, Warszawa 1998). Dzisiaj w życiu społecznym i intelektualnym zbieramy owoce ślepego przyjmowania mody płynącej z Zachodu (np. gender). Cóż nam maluczkim pozostaje, odbudować więź humanistyki (filozofii) z życiem, to powrót do źródeł kultury europejskiej, do myśli konserwatywnej; obrona obiektywnej prawdy, tradycyjnego modelu rodziny (związek mężczyzny i kobiety), obrona elementarnego dobra i klasycznie rozumianego piękna. Heraklit czy Sokrates wciąż odpowiadają na fundamentalne pytania człowieka, ten ostatni na pychę postmodernistów, lewaków i Baumanów odpowiada prosto: „Wiem, że nic nie wiem”. Czyż cynik Diogenes nie odpowiadał na nowe utopie, kiedy chodzi w biały dzień po ulicy i ze świecą szuka... człowieka, do którego Buber skierował znamienne słowa: „pamiętaj, że jesteś synem Króla”. A kto jest Twoim Królem człowieku? Odpowiedzcie sobie sami, w cztery oczy. Co to znaczy dla Was – w czasach Internetu – być człowiekiem? Kto nie potrafi z tym się zmierzyć, niech je kebaby i ogląda telewizję...

Tak, drodzy miłośnicy hamburgerów i coca coli, dzisiaj już liberalizm i utopia technologiczna nie gwarantują nam błęgiego snu w różowej pościeli (patrz: Ukraina), odpowiedzi trzeba szukać w Kazaniu na Górze, czy też w zdaniu Adama Mickiewicza, że „trudniej dzień dobrze przeżyć niż napisać księgę”. Chrystus nie obiecuje nam raj na ziemi, mówi o trudzie życia, o wyzwaniach i pokusach, które nam Lucyfer oferuje (kto dzisiaj wierzy w „ludzi zbieszonych?”), o tym, że miłość wiąże się z odpowiedzialnością; dla cichych i pokornego serca nie ma miejsca w technologicznym świecie, są „nawozem historii”, która wciąż pożera niewinnych. W poezji Krzysztofa Karaska, który wprowadzał mnie do poezji polskiej, odnajduję zarówno głos Kasandry, ostrzega on przed „niebezpieczeństwami duchowymi”, jak też próbę zbudowania trudnej etyki, trudnej nadziei, najważniejszej

cnoty dla autora *Godziny jastrzębi*. W wierszu z 2006 roku, bez tytułu, zaczyna gorzko, burząc mit antropocentryzmu i samozadowolenia:

„Serce rośnie patrząc na te czasy”.
Komu rośnie temu rośnie,
mnie nie.
Co by powiedzieli na to ci,
którzy przeszli przez Auschwitz
lub przez piekło World Trade Center?”

Ale jest w tej poezji, jak w każdej wielkiej poezji, przecucie Niewyraźnego, jest Nikt, Bóg, o którym jak gnostycy chrześcijańscy możemy mówić jedynie przez negację. Teologia biednemu człowiekowi niczego nie ułatwia, wręcz przeciwnie, wiele zaciemnia. Jest „o parę centymetrów za wysoko”, jak pisał Czesław Miłosz. Czy nie wystarczy podać ręki sponiewieranemu, nawet podzielić się dobrym słowem jak chlebem, wesprzeć upadającego, ale daleko od zgielku mediów, bo niektórzy swoją działalnością charytatywną chełpią się w telewizji... I te proste prawdy, sentencje, paradoksy, z tomu „Gondwana i inne wiersze” (2006): „Muszę wyruszyć w podróż./ Wszystko czego się dotknę/ rani mnie./ Nie mam nic własnego. (...) Umarli nie mają głosu,/ ale mają nam coś ważnego do powiedzenia. (...) Ile granic trzeba przekroczyć/ aby wrócić do siebie?”.

Wróć do siebie, to wróć do prawd wypowiedzianych w Kazaniu na Górze. Filozofowie po tym największym Mistrzu nic nowego nie wymyślili; zagubili się w erudycji i meandrach quasi-intelektualnego języka. Boją się prostoty Ewangelii, bo w jej świetle ich uczone księgi są prochem. „Jeśli ktoś jest spragniony/ niech przyjdzie do Mnie i pije” (J 7,37). Ile pokory mnicha odnajduję od lat w zapiskach A. de Mello SJ, którego słowami można podsumować całą filozofię po „końcu filozofii”:

„Kiedyś Mistrz zapytał uczniów:
– Co jest ważniejsze: mądrość czy działanie?
Uczniowie jednogłośnie odpowiedzieli:
– Oczywiście, działanie.
Cóż warta jest mądrość, jeśli nie wyrazi się
w działaniu?
Mistrz odrzekł:
– A jaką wartość ma działanie,
które pochodzi z nieoświeconego serca?”
(tłum. ks. Bogusław Steczek SJ)

Cóż wart jest ten osławiony pragmatyzm „filozofów ponowoczesnych”, jeśli w sercach brak światła?

Rzeszów, 21 marca 2014

IGOR TRALLE

WIZYTA PROFESORA AHMEDA HASSANEINA

Z wizytą w Uniwersytecie Rzeszowskim przebywał w dniach 2–6 maja prof. Ahmed Hassanein, kierownik School of Nuclear Engineering oraz dyrektor Center for Materials under Extreme Environments, Purdue University (USA). Profesor Hassanein jest światowej sławy badaczem w dziedzinie fizyki jądrowej, fizyki plazmy oraz inżynierii materiałów. Jest jednym z czołowych specjalistów w modelowaniu komputerowym wpływu różnego rodzaju promieniowania i strumieni jonów na właściwości materiałów wykorzystywanych, między innymi, do budowy reaktorów jądrowych oraz tokamaków. Jest autorem, bądź współautorem ponad 500 publikacji w czasopismach naukowych najwyższej rangi. Przez wiele lat związany jest z Argonne National Laboratory, jednym z najbardziej znanych ośrodków naukowych w USA, jest członkiem wielu stowarzyszeń naukowych, takich jak SPIE (International Society for Optics and Photonics), AAAS (American Association for the Advancement of Science), ANS (American Nuclear Society), OSA (Optical Society of America).

Po raz pierwszy współpraca pomiędzy grupą prof. Hassaneina i Wydziałem Matematyczno-Przyrodniczym UR została nawiązana w roku 2012, kiedy prof. **Igor Tralle** odwiedził Center for Materials under Extreme Environments, Purdue University w ramach projektu „Budowa potencjału dydaktycznego uczelni na poziomie europejskim”, współfinansowanego przez Unię Europejską. W roku 2013 grupa młodych naukowców z UR, pod kierunkiem profesora Tralle, odbyła kolejną wizytę studyjną w Centrum profesora Hassaneina.

Purdue University należy do najbardziej znanych uniwersytetów w Stanach Zjednoczonych, zwany jest niekiedy „kolebką astronautów amerykańskich”. Ponad 30% amerykańskich astronautów, w tym nieżyjący Niel Armstrong, to absolwenci Purdue. Purdue University (West Lafayette, stan Indiana, nad rzeką Wabash) powstał w 1863 roku dzięki hojności Johna Purdue, przedsiębiorcy i działacza społecznego, który ofiarował na ten cel 150 tys. dolarów, co w owych czasach stanowiło ogromną sumę.

Podczas wizyty w USA rzeszowscy naukowcy mieli możliwość zwiedzić laboratoria Centrum oraz uczestniczyć w spotkaniach i dyskusjach ze współpracownikami profesora Hassaneina. Uczestniczyli też w wykładach i seminariach, niektórzy pracownicy UR mieli okazję przedstawić rezultaty własnych badań. W czasie ostatniej wizyty zrodził się pomysł, aby jedna z doktorantek profesora Ahmeda Hassaneina obroniła swój doktorat w Rzeszowie. 5 maja bieżącego roku odbyła się na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym obrona dysertacji doktorskiej mgr Tatyany Sizyuk *Modeling and simulation of laser produced plasma sources for EUV photons generation*.

Będąc w Rzeszowie 6 maja br. prof. Hassanein przedstawił wykład dla nauczycieli akademickich UR i studentów trzech kierunków (fizyka, fizyka techniczna oraz inżynieria materiałowa) pod tytułem „Challenges in designing reliable magnetically and inertially confined fusion energy systems”, poświęcony między innymi, projektom dotyczącym możliwości zbudowania w przyszłości elektrowni termojądrowych. Skuteczne ujarzmienie reakcji termojądrowej oznaczałoby dla ludzkości rozwiązanie na zawsze problemu pozyskiwania energii, gdyż byłoby to praktycznie niewyczerpane źródło energii.

Foto: Archiwum Katedry Fizyki Teoretycznej

TOMASZ
HERMANIUK

Z ERASMUSEM NA POLITECHNICIE W WALENCJI

W maju br., jako pracownik Wydziału Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego, miałem okazję wyjechać (w ramach Programu Erasmus) do Hiszpanii, gdzie zdobywałem doświadczenie oraz prowadziłem zajęcia na Wydziale Administracji i Zarządzania Przedsiębiorstwem Politechniki w Walencji.

Walencja to trzecie co do wielkości miasto Hiszpanii, liczące ponad półtora miliona mieszkańców, będące stolicą autonomicznej prowincji. Jest ważnym ośrodkiem gospodarczym, kulturalnym i edukacyjnym. Oferuje ogromną liczbę atrakcji, począwszy od wspaniałych zabytków, nowoczesnej architektury (zwłaszcza centrum nauki i sztuki) poprzez fantastyczne miejsca wypoczynku, ciągnącą się kilometrami plażę, aż po największe w Europie oceanarium. Każdy znajdzie tu wiele możliwości spędzenia wolnego czasu.

Politechnika w Walencji (Universidad Politécnica de Valencia) jest publiczną instytucją edukacyjną oferującą nowoczesne kształcenie na najwyższym, światowym poziomie. Według danych, uzyskanych w uczelni, 89,9% absolwentów znajduje zatrudnienie w ciągu sześciu miesięcy od zakończenia studiów. Politechnika w Walencji, jako jedyna wyższa uczelnia techniczna w Hiszpanii jest notowana wśród najlepszych uczelni na świecie, uwzględnionych w prestiżowym rankingu szanghajskim. Uczelnia kształci ponad 36 000 studentów różnych specjalności i zatrudnia ponad 5000 pracowników (w tym 2800 wykładowców). Zapewnia wszelkie udogodnienia, które pozwalają na komfortowe zdobywanie wiedzy na najwyższym poziomie. Budynek dydaktyczny i kampus zlokalizowane są w większości w jednym miejscu, obejmującym ogromny kompleks, w którym studenci nie tylko kształcą się, ale mają też możliwość spędzania wolnego czasu na kortach tenisowych, pięknych terenach zielonych (obejmujących 10 ha powierzchni), czy licznych boiskach

piłkarskich (w końcu jesteśmy w Hiszpanii). Bez wątpienia każdy ze studentów może tu bez problemu realizować własne zainteresowania.

Program Erasmus daje fantastyczne możliwości zarówno pracownikom naukowym, jak i studentom. Wyjazd na zagraniczną uczelnię pozwala z jednej strony zdobywać doświadczenie, z drugiej zaś daje niepowtarzalną możliwość poznawania innych kultur. Moją nieocenioną przewodniczką po walenckiej Politechnice była prof. **Maria Amparo Baviera Puig**, z którą miałem przyjemność poprowadzić wspólnie zajęcia dla studentów z różnych państw Europy, którzy również przebywają w Walencji w ramach programu Erasmus. Wśród nich znalazła się także Polka z Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu. Mój wyjazd z Rzeszowa przebiegał bez problemów dzięki znakomitym kontaktom z tutejszym działem współpracy z zagranicą. Szczególne podziękowania należą się panu **Javier'owi Jorrin Belloch** oraz pani **Gisel Sanahuja Velez**, którzy okazali mi wielką przychylność i wiele pomagali. Muchas gracias Amigos! Oprócz wspólnie prowadzonych zajęć, miałem również w Walencji możliwość przeprowadzenia własnego seminarium na temat: *Specificity of the approach to the quality management issues in the area of international tourism.*

Przedstawiciele Politechniki w Walencji gorąco zapraszają do studiowania na tej znakomitej uczelni. Należy jednak wziąć pod uwagę pewne ograniczenie. Studenci chcący przyjechać tu w ramach programu Erasmus muszą wykazać się co najmniej podstawową znajomością języka hiszpańskiego, ponieważ nie wszystkie zajęcia uwzględnione w programie są prowadzone w języku angielskim. Ja ze swojej strony gorąco polecam to miejsce wszystkim, zarówno zawodowo – jako uczelnię partnerską, jak i prywatnie – jako świetne miejsce na spędzenie urlopu.

Foto: T. Hermaniuk

MAREK A.
OLSZYŃSKI

PLENERY MALARSKIE STUDENTÓW WYDZIAŁU SZTUKI UR (Kotań k. Krempnej, Beskid Niski)

Krótkie, plenery „rozpoznawcze” są coraz bardziej popularne wśród artystów, nie tylko z powodu tańszych kosztów ich organizacji. Wyjazd na kilka dni jest przede wszystkim sprawdzianem plastycznej wrażliwości. Okazuje się, iż wyeksponowane już – ponoć – motywy krajobrazowe mogą być doskonałym pretekstem do malowania udanych kompozycji. Twórcza praca w plenerowych warunkach to jedno z najtrudniejszych, ale też najfajniejszych plastycznych wyzwań. Celem takich spotkań jest zazwyczaj poszerzenie technik malarskich i rysunkowych, wyrabianie umiejętności wnikliwej obserwacji natury i transpozycja wybranego motywu na preferowane techniki plastyczne, wraz z uświadamianiem sobie wpływu zmienności światła na proces tworzenia danego dzieła. Plenery kształtują postawy kreatywne, rozwijając artystyczną inwencję, wyobraźnię i wrażliwość plastyczną. Są doskonałym pretekstem do szukania i budowania ekspresji własnej w oparciu o interpretację motywów z natury. Stwarzają też doskonałą możliwość poznawania najciekawszych i najatrakcyjniejszych miejsc pod kątem lokalnej tradycji i kultury, a także są dobrym pretekstem do środowiskowej integracji i konfrontacji różnorodnych postaw oraz artystycznych strategii.

W dwóch edycjach pleneru w Kotani (grudzień 2013 r. oraz marzec 2014 r.) wzięło udział łącznie ponad trzydziestu uczestników, w większości studentów Wydziału Sztuki UR (z różnych roczników i pracowni) oraz kilku uczniów średnich szkół, zarówno ogólnokształcących, jak i plastycznych, zainteresowanych poznaniem naszego środowiska akademickiego.

Ten bardzo udany projekt był oddolną inicjatywą studentów, w większości biorących wcześniej udział

w jesiennym, integracyjnym plenerze malarskim, nad którym opiekę merytoryczną miało kilku pracowników dydaktycznych z Wydziału Sztuki, między innymi profesorowie UR – Antoni Nikiel, Marek A. Olszyński oraz Marek Pokrywka, prowadzących wspólnie dyplomującą pracownię artystyczną w Zakładzie Malarstwa WS UR. Oprócz tu wymienionych, do udziału w kolejnym plenerze zostały zaproszone przez studentów dwie osoby z Zakładu Grafiki Projektowej i Warsztatowej – mgr Kamila Bednarska oraz dr Magdalena Uchman.

Głównym „prowodyrem” tych konfrontacji artystycznych – z ramienia studentów – był Kamil Kozak, obecny dyplomant w Pracowni Działań Interdyscyplinarnych w zakresie malarstwa, nazywanej także Pracownią Malarską nr 4.

Pan Kamil doskonale sprawdził się nie tylko jako organizator tych plenerów, ale także jako jego aktywny uczestnik. Uważa, że to sami studenci doszli do wniosku, że mają za mało plenerów na uczelni i trzeba to szybko zmienić... Niezapomniany dla studentów, jesienny plener w Hłudnie (przygotowany pod egidą wspomnianej pracowni malarskiej) był dla nich dobrą inspiracją do zorganizowania kolejnego, udanego i oryginalnego projektu.

Imponujący i bardzo wyrównany poziom artystyczny poplenerowego dorobku studentów oraz sympatyczne wspomnienia i chęć kontynuacji takich spotkań są najlepszą wizytówką dla rekomendacji podobnych „oddolnych” inicjatyw studenckich. Gratulując wszystkim uczestnikom – w imieniu plenerowej kadry dydaktycznej – bardzo udanego dorobku, zapraszamy na cykl wystaw, które są zaplanowane w naszym regionie, w celu promocji potencjału artystycznego studentów Wydziału Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Foto: K. Bąk

AGNIESZKA
KUSZ
MARZENA
WAŚKO

DOKTORANCI DEBATOWALI O UCZUCIACH, WIELOASPEKTOWO

3 kwietnia 2014 r. odbyła się ogólnopolska konferencja poświęcona *Leksyce nazywającej uczucia (emocje, postawy)* w różnych tekstach kultury zorganizowana przez doktorantów Wydziału Filologicznego. Opiekunem naukowym konferencji była dr hab. prof. UR **Urszula Kopeć**.

Proponowana tematyka zainteresowała wielu młodych badaczy nauki: doktorantów i doktorów – filologów. Gościliśmy reprezentantów z niemal wszystkich ośrodków akademickich kraju: Krakowa, Warszawy, Poznania, Wrocławia, Lublina, Katowic, Opola, Torunia, Słupska, Rzeszowa. Referaty wygłosiło 37 prelegentów.

Obrady otworzył dziekan Wydziału Filologicznego dr hab. prof. UR **Zenon Ożóg**. Następnie przybyłych gości powitał dyrektor Instytutu Filologii Polskiej dr hab. prof. UR **Janusz Pasterski**.

Referenci w swych wystąpieniach starali się ująć kwestie rozumienia uczuć i emocji wieloaspektowo – zarówno z punktu widzenia językoznawców, jak i literaturoznawców.

W czasie obrad plenarnych, którym przewodniczył prof. dr hab. **Kazimierz Ożóg**, omówione zostały: tęsknota w życiu żeglarza (na materiale polskich szant), rozumienie słów: miłość, przyjaźń i szacunek w pedagogice, problematyka umiejscowienia nazw uczuć w historycznej polskiej leksykografii, a także ukazane zostały emocje towarzyszące dojrzewaniu na przykładzie *Półtraktatu o lewitacji* Bogdana Madeja.

Po części plenarnej konferencji obradowano w trzech sekcjach: językoznawczej, literaturoznawczej i kulturowej.

Sekcji literaturoznawczej przewodniczyła prof. dr hab. **Anna Legeżyńska** (gość honorowy konferencji)

oraz dr hab. prof. UR **Alicja Jakubowska-Ożóg**.

Inspiracją do poszukiwania uczuć i emocji w literaturze stały się dzieła takich twórców jak: A. Mickiewicz, I. Örkény, T. Różewicz, W. Gombrowicz, H. F. Amiel, A. Achmatowa, K. Wojtyła, A. Kamiński, A. Świrszczyńska. Omówione zostały, między innymi uczucia-postawy: miłość, przyjaźń i macierzyństwo. Przedstawiony został także motyw śmierci, dobra i zła w tekstach literackich.

Sekcji językoznawczej przewodniczyły: dr hab. prof. UR **Grażyna Filip**, dr hab. prof. UR **Urszula Kopeć** oraz doktorantka **Marzena Waśko**.

Młodzi językoznawcy zaprezentowali wyniki badań nad leksyką nazywającą uczucia nie tylko w języku polskim, ale także w języku rosyjskim i angielskim. Materiałem badawczym między innymi były: XVIII-wieczne poradniki medyczne, brazylijskie tłumaczenie *Ferdydurke* Witolda Gombrowicza, teksty piosenek Tadeusza „Tadka” Polkowskiego oraz prace pisemne ukraińskojęzycznych studentów.

Trzeciej sekcji – kulturowej przewodniczyły: dr **Maria Krauz** i dr **Elżbieta Mazur**. Podstawę badawczą do referatów stanowiły teksty kultury z zakresu: sztuki

audiowizualnej (film animowany, dramat filmowy, reklamy telewizyjne, blogi internetowe), muzyki (teksty piosenek Agnieszki Osieckiej, teksty metalowe z lat 80. XX wieku, teksty piosenek hip-hopowych) oraz prasy. Skupiono się w nich na językowych sposobach wyrażania uczuć i emocji.

Jak zwykle uczestnicy konferencji zadali osobom referującym liczne pytania, które niejednokrotnie były początkiem ożywionej i żywołowej dyskusji, która kontynuowana była także w kularach.

Przedstawione referaty, po uzyskaniu pozytywnej opinii recenzentów, zostaną opublikowane w tomie pokonferencyjnym.

Foto: E. Wójcikiewicz

WOJCIECH J.
CYNARSKI

CZY RODZĄ SIĘ NOWE PERSPEKTYWY DLA NAUK SPOŁECZNYCH?

Nazwa *LUMEN*, to skrót od słów: *Logos, Universality, Mentality, Education, Novelty*. *LUMEN* to awangarda nauk humanistycznych i społecznych, jednocześnie towarzystwo naukowe i brytyjskie wydawnictwo „Lumen Media Publishing”, współpracujące z bazą *Elsevier* i in. *LUMEN* jest wydawcą książek i dwóch periodyków naukowych: „Postmodern Openings” i „Romanian Journal for Multidimensional Education”. Jest organizatorem cyklicznych międzynarodowych konferencji naukowych, tym razem była to czwarta edycja konferencji: „Logos, Universality, Mentality, Education, Novelty. *LUMEN* 2014 Conference. *From Theory to Inquiry in Social Sciences*”, Iasi, Rumunia, 10–12 kwietnia 2014 roku.

Jej instytucjonalnym organizatorem były: Lumen Association, Lumen Research Center in Social and Humanistic Sciences oraz Lumen Publishing House; zaś personalnie – prof. dr **Antonio S. Sandu**, prezydent Stowarzyszenia, i research assistant **Ana Caras** (co-director).

Spotkał mnie zaszczyt, iż zostałem (jako jedyny Polak) zaproszony, jako członek Komitetu Naukowego i *invited speaker*, na tę ważną dla nauk humanistycznych i społecznych konferencję, a organizatorzy pokryli część kosztów pobytu. Notabene, z Polski była jeszcze jedna praca, zgłoszona do sesji video – B. Kozuch i K. Sienkiewicz-Małyjurek (UJ) nt. nowych koncepcji zarządzania. Na lotnisku w Iasi odebrał mnie sam prof. Sandu, lider *LUMEN* i główny organizator konferencji. W tym dniu wieczorem zaplanowano spotkanie w małym gronie z *invited speakerami*.

W pierwszym dniu obrad najciekawsza była *II Sesja Plenarna*, międzynarodowa w treści i formie. **Emilia Taysin** z Tatarstanu w referacie: *From Inquiry to Theory and Back Again* podjęła kwestię relacji gnoseologii, epistemologii i teorii naukowej. **Wojciech J. Cynarski** (UR) wyszedł z podobnej perspektywy w referacie: *The new paradigm of science suitable for the 21st century*. Był to półgodzinny wykład, ukazujący paradygmat na miarę nauki XXI wieku. Nb., organizatorzy konferencji wydają pismo „Postmodern Openings”, a ja w referacie nazwałem postmodernizm ideologią, zaśmiecającą naukę. Spodziewałem się, że

Wojciech J. Cynarski – referat plenarny
w Iasi, LUMEN Conference 2014
Foto: Ana Caras, LUMEN

wywołał burzę, ale nie podjęto polemiki. Tu też rumuński filozof. **Traian D. Stanculescu** przedstawił swą koncepcję semiotyki światła i języka światła życia. Było to prawie jak *Teoria Wszystkiego* Kena Wilbera. Stanculescu tłumaczył swą teorią nawet zjawiska paranormalne. Z kolei **Oxana Soimu**, reprezentująca Hiszpanię, przedstawiła rosyjskie zagrożenie dla Mołdawii, jako istotny czynnik przemawiający za produkcją w tym kraju biopaliw.

Po południu, pierwszego dnia konferencji, obrady odbywały się w Petre Andrei University. Były to tematyczne sesje równoległe, referatowe i posterowe. W sesji: *Social Work and Sociology* byłem zainteresowany referatem **Marii-Magdaleny Lupchian** (Rumunia): *Public space*

in contemporary Romanian city – evolution, functionality, perceptor. Chciałem porównać ujęcie M.M. Lupchian z polską teorią socjologii miasta. Niestety, referentka nie pojawiła się. W tej sesji dominowały doniesienia młodych badaczy z Rumunii i Rosji, osób o dobrej znajomości angielskiego i dobrym rozeznaniu w literaturze przedmiotu.

Od około godziny 16.30 w ramach *III Sesji Plenarnej* mieliśmy połączenie przez *skype* (podobnie, jak parokrotnie z moim przyjacielem, prof. Wojciechem Chodzko-Zajko z Uniwersytetu Illinois-Champaign na Wydziale Wychowania Fizycznego UR) z profesorem psychologii **Saną Loue** z USA. Rzecz dotyczyła zaburzeń psychicznych i innowacji w terapii – praca S. Loue, R. Kargas, C. Carlton: *The therapeutic form community: An innovative intervention for mental illness*.

Debata filozoficzna obejmowała różne zagadnienia, jak „postmodernizm a pornografia” i „kosmopolityzm w nowoczesnej sztuce”. Ale miały tu miejsce także wartościowe wystąpienia, jak krytyka *The Plato's Papers* P. Ackroyda, zrealizowana przez **Clementinę Mihailescu** z Rumunii¹. Było też o aksjologicznej reformie w ekonomii (referat B. Popoveniuca, Rumunia).

W drugim dniu obradowano w sekcjach tematycznych od 9 do 19. Był to bardzo pracowicie spędzony czas. Referaty dotyczyły m.in.: postmodernistycznej etyki

¹ Notabene recenzja jest czasem lepsza niż recenzowane dzieło.

odpowiedzialności, zastosowania nowoczesnych mediów w edukacji, ideologicznych iluzji (feminizm), social organisation, social control, social cohesion, corruption as a moral problem, etc.

Prof. **Tudor Pitulec** zwrócił uwagę na problem emigracji rumuńskiej młodzieży – wyemigrowały 2 miliony, czyli około 10% całej populacji. Wynika to z pozostałości komunizacji i sowietyzacji Rumunii, braku „social soul” i szacunku dla pozycji społecznej. Zdaniem Pituleca, blokowiska są obszarami, uniemożliwiającymi obywatelską aktywność i socjalizację, i są owocem polityki dezintegracji społecznej.

Przez dwa dni konferencji (10–11 IV) trwała także „Book Exhibition” wydawnictwa Lumen, z możliwością zakupu książek.

Multidyscyplinarność tej konferencji była jej wielkim atutem, spełniając w pierwszej kolejności to akurat kryterium opisanego przez mnie paradygmatu. Generalnie duży udział młodych badaczy wynika tu zapewne z odrzucenia ideologii marksizmu. Ale czy nie zastępuje go bezkrytyczny postmodernizm?

Była to konferencja multimedialna (strona WWW, połączenia *skype'm* z kilkoma osobami ze świata – forma telekonferencji, sesje wirtualne z prezentacjami *video*), nie licząc formy tradycyjnej, jak prezentacje ustne (także zresztą multimedialne) i posterowe. Uczestnicy otrzymali zarówno materiały w wersji papierowej, jak i elektronicznej (CD). Materiał konferencyjny: *Working papers International Scientific Conference LUMEN 2014* zawiera 220 abstraktów (384 strony tekstu) w języku angielskim.

AGNIESZKA
LIS-CZAPIGA

SEMINARIUM „WSPÓŁCZESNY DRAMAT ROSYJSKI I UKRAIŃSKI W PRZESTRZENI INTERMEDIALNEJ XXI WIEKU”

W dniach 28-29 kwietnia br. w Katedrze Filologii Rosyjskiej Uniwersytetu Rzeszowskiego odbyła się międzynarodowa konferencja-seminarium *Współczesny dramat rosyjski i ukraiński w przestrzeni intermedialnej XXI wieku*, zorganizowana przez Zakład Historii Literatury Rosyjskiej (Katedra Filologii Rosyjskiej) i Sekcję Literaturoznawczą Koła Rusycystów UR, wspólnie z Ka-

tedrą Literatury Ukraińskiej Odeskiego Uniwersytetu Narodowego im. I.I. Miecznikowa w Odessie (Ukraina).

Konferencja była skierowana głównie do młodych naukowców, badaczy rosyjskiej i ukraińskiej dramaturgii i teatru – studentów, doktorantów oraz doktorów. Zgromadziła ona międzynarodowe grono uczestników, w tym znanych specjalistów (profesorów, doktorów) z zakresu współczesnej dramaturgii z Odessy (doc. dr Irina Nechytaliuk), Charkowa (dr Oleksandra Lytovska), z Brześcia oraz z Polski: z Uniwersytetu Łódzkiego (prof. Tatiana Stepnowska), Śląskiego (dr Lidia Mięowska) i Rzeszowskiego (prof. Natalia Maliutina).

Otwarcia konferencji dokonali organizatorzy: prof. **Nataliia Maliutina**, dr **Agnieszka Lis-Czapiga** oraz prof. **Kazimierz Prus** – kierownik Zakładu Historii Literatury Rosyjskiej i dr **Maria Kossakowska-Maras** – zastępca kierownika Katedry Filologii Rosyjskiej. Obrady toczyły się w trzech sekcjach. Sekcja pierwsza poświęcona była dialogowi z tradycją we współczesnym dramacie rosyjskim i ukraińskim, druga dotyczyła problemu metateatralności i metadramatyczności

Foto: T. Chałupski

we współczesnych sztukach (rosyjskich i ukraińskich), z kolei trzecia – interpretacji rosyjskiego i ukraińskiego dramatu współczesnego w przestrzeni intermedialnej. Towarzyszące obradom dyskusje pozwoliły na wymianę spostrzeżeń i doświadczeń na temat najnowszych trendów w badaniach nad dramaturgią.

Obrady zwieńczył odczyt sztuki znanego współczesnego rosyjskiego dramaturga Mikołaja Kolady *KLIN-OBOZ* w wykonaniu studentów z Sekcji Literaturoznawczej

Koła Rusycystów UR: Mileny Kiper, Kristiny Kiselewej i Marii Sibirnej.

Kwietniowa konferencja młodych naukowców, badaczy rosyjskiej i ukraińskiej dramaturgii w Katedrze Filologii Rosyjskiej wniosła istotny wkład do badań literaturoznawczych i pozwoliła zaprezentować najnowsze strategie metodologiczne w dziedzinie współczesnego dramatu, a wygłoszone referaty niebawem będą opublikowane.

AGNIESZKA
LIS-CZAPIGA

Festiwal Kultury Ukraińskiej

W ramach konferencji *Współczesny dramat rosyjski i ukraiński w przestrzeni intermedialnej XXI wieku* w Katedrze Filologii Rosyjskiej w dniu 29 kwietnia br. odbył się Festiwal Kultury Ukraińskiej. Patronat nad nim objął dziekan Wydziału Filologicznego dr hab. prof. UR **Zenon Ożóg**. W Festiwalu uczestniczyła także przedstawicielka Honorowego Konsulatu Ukrainy w Rzeszowie pani **Ewelina Bryczek**.

Festiwal zorganizowany został przy współpracy Zakładu Historii Literatury Rosyjskiej w Katedrze Filologii Rosyjskiej i Sekcji Literaturoznawczej Koła Rusycystów UR z Katedrą Literatury Ukraińskiej Odeskiego Uniwersytetu Narodowego im. I.I. Miecznikowa w Odessie (Ukraina). Celem Festiwalu było przybliżenie kultury ukraińskiej, jej charakteru narodowego, tradycji oraz ukazanie polsko-rosyjsko-ukraińskich związków kulturowych.

Festiwal otworzyła prof. Nataliia Maliutina z Zakładu Historii Literatury Rosyjskiej wspólnie z dr Marią Kossakowską-Maras – zastępcą kierownika Katedry Filologii Rosyjskiej. Następnie prezentowane były wykłady i odczyty. Mgr Sofia Demianova z Odeskiej Akademii Wojskowej (Ukraina) przybliżyła sylwetki wybitnych przedstawicieli kultury ukraińskiej – pisarzy, naukowców, działaczy społecznych i politycznych. Tematem wykładu doc. dr Iriny Nechytaliuk z Odeskiego Uniwersytetu Narodowego im. I.I. Miecznikowa (Ukraina) był fenomen Tarasa Szewczenki w kulturze ukraińskiej – poety narodowego, wybitnego malarza i przedstawiciela epoki romantyzmu.

Z kolei dr Oleksandra Lytovska (Charkowski Narodowy Uniwersytet Medyczny, Ukraina) zaprezentowała Charków – drugie co do wielkości miasto Ukrainy, jeden z głównych ośrodków kulturalnych, naukowych i przemysłowych, jego historię, zabytki i wielokulturowy charakter. Natomiast Valeria Andrikevych z Odeskiego Uniwersytetu Narodowego przedstawiła sylwetkę i twórczość Mikołaja Gogola w kontekście związków rosyjsko-ukraińskich.

Po wykładach odbyła się degustacja tradycyjnych wielkanocnych potraw ukraińskich, a następnie zorganizowano zajęcia warsztatowe. Zainteresowaniem cieszyły się, między innymi, te dotyczące miejsca języka ukraińskiego w rodzinie języków słowiańskich oraz różnic gramatycznych i leksykalnych między językiem ukraińskim i polskim, prowadzone przez mgr S. Demianową, mgr Olęę Voloshynę i Asię Blazhevską (Odeski Uniwersytet Narodowy, Ukraina). Z kolei mgr Kateryna Stepanets (Odeski Uniwersytet Narodowy, Ukraina) uczyła zebranych jak zrobić tradycyjną ukraińską lalkę-motankę, a mgr Anastasia Kostenko zapoznała uczestników warsztatów z metodami zdobienia pisanek. Podczas Festiwalu prezentowane było także rękodzieło (hafty, obrazy na szkle) oraz pieśni ukraińskie.

Zaproponowane tematy wystąpień oraz przeprowadzone warsztaty spotkały się z żywą reakcją słuchaczy, pomogły lepiej zrozumieć naszych sąsiadów i zostały niezapomniane.

Foto: T. Chałupski

BARTOSZ
JAGUSZTYN

BIOTECHNOLOGICZNE WARSZTATY DLA SZKÓŁ

Pozawydziałowy Zamiejscowy Instytut Biotechnologii Stosowanej i Nauk Podstawowych Uniwersytetu Rzeszowskiego od lat uczestniczy w działaniach mających na celu upowszechnianie wiedzy z zakresu biotechnologii wśród nauczycieli oraz uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Systematycznie akademicy wykładowcy wyjeżdżają do szkół, aby tam prezentować najnowsze osiągnięcia z biologii i biotechnologii czy organizować warsztaty i pokazy w ramach „Dni Otwartych”, bądź skierowane dla nauczycieli pragnących uaktualnić swoją wiedzę i zdobyć nowe umiejętności w pracy pedagogicznej.

W tym roku akademickim zaplanowaliśmy warsztaty biotechnologiczne skierowane do uczniów szkół ponadgimnazjalnych, a mnie powierzono ich koordynowanie. Zamieszczenie uniwersyteckiej oferty na stronie internetowej Instytutu i wysłanie do szkół ponadgimnazjalnych Podkarpacia wiadomości o planowanych wydarzeniach spotkało się z szybką reakcją. Już następnego dnia zamknięto listę zapisów na oba terminy (26 marca oraz 14 maja). Było sporo telefonów od zainteresowanych nauczycieli, którzy szukali sposobów na przyjęcie chociażby kilku osób. Wskazuje to na ograniczone możliwości niektórych szkół oraz odbywanie przez uczniów praktycznych zajęć z biologii lub chemii.

W pierwszej edycji Warsztatów Biotechnologicznych w Pozawydziałowym Zamiejscowym Instytucie Biotechnologii Stosowanej i Nauk Podstawowych uczestniczyło 6 szkół: II Liceum Ogólnokształcące w Dębicy, Liceum Ogólnokształcące w Rymanowie, Zespół Szkół Ogólnokształcących w Krośnie, IV Liceum Ogólnokształcące w Rzeszowie, Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 2 w Przemyślu i Samorządowe Liceum Ogólnokształcące w Głogowie Młp.

W drugiej edycji wzięły udział: Liceum Ogólnokształcące w Strzyżowie, I Liceum Ogólnokształcące w Krośnie,

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 w Krośnie oraz Gimnazjum Sióstr Pijarek w Rzeszowie.

Uczniowie każdej ze szkół uczestniczyli w zajęciach składających się z pokazów i praktycznych ćwiczeń, wykonywanych przez uczniów. Autorskie zajęcia zostały przygotowane przez przedstawicieli każdego z zakładów Instytutu oraz studentów Koła Naukowego Bio-Tech. Zakład Biotechnologii przygotował materiały do przeprowadzenia chromatografii bibułowej aminokwasów, rozdziału chromatograficznego kolorowych tuszy oraz zademonstrował pracę bioreaktora. Z kolei Zakład Botaniki umożliwił uczniom zakładanie roślinnych hodowli *in vitro*, zapoznał uczniów ze specyfiką pracy przy komorze laminarnej oraz pozyskaniem i oceną soków drzewnych. Każda grupa młodzieży otrzymywała szalki z własnoręcznie założonymi hodowlami roślinnymi.

Zakład Ekotoksykologii przedstawił hodowlę zwierząt bezkręgowych, zademonstrował działanie gradientów oraz analizę mikroskopową osadów czynnych z oczyszczalni ścieków. Szczególne wrażenie robiły ślimaki afrykańskie (*Lissachatina fulica*) oraz karaczany *Archimandrita tessellata* z rodziny *Blaberidae*. Ponadto uczniowie zobaczyli wiele doświadczeń z pogranicza biologii i chemii. W laboratoriach Katedry Fizjologii i Rozrodu Zwierząt uczniowie mogli oznaczyć sobie grupę krwi oraz zapoznali się z zasadami wykonania rozdziału mieszaniny składników przy zastosowaniu chromatografii gazowej.

Zakład Fizjologii Roślin pokazał uprawy szklarniowe i przedstawił rośliny rzodkiewnika pospolitego (*Arabidopsis thaliana*) jako modelowe w badaniach z zakresu genetyki roślin. W Zakładzie Genetyki uczniowie wykonywali posiewy drobnoustrojów, antygramy oraz proste techniki barwienia preparatów mikrobiologicznych.

Wizyta uczniów w Instytucie stworzyła szansę na pierwsze zetknięcie się ze stosowanymi technikami

Foto: ze zbiorów Pozawydziałowego Zamiejskiego Instytutu Biotechnologii Stosowanej i Nauk Podstawowych

mikrobiologicznymi i profesjonalnym mikroskopem. Studenci, jak zwykle zresztą, oczarowali uczniów widowiskowymi doświadczeniami chemicznymi. W pracowni lała się krew (sztuczna na szczęście), pienią się różne

mikstury, unosiły pary przeróżnych gazów, powstawały kolorowe związki i można było zobaczyć swoje odbicie w srebrzym lustrze.

Jako koordynator tych promocyjnych działań pragnę podziękować osobom zaangażowanym w przygotowanie Warsztatów Biotechnologicznych (alfabetycznie): dr. Pawłowi Chochrkowi, dr. Magdalenie Dudzie, dr. Annie Górcie, dr. Joannie Halibart-Puzio, dr. Agnieszce Jaźwie, dr. Katarzynie Kozioł, mgr. Sławomirowi Nowakowi, mgr. Bernadecie Oklejewicz, dr. Bartoszowi Piechowiczowi, mgr. Przemysławowi Sołkowi, mgr. Kindze Stawarczyk oraz mgr inż. Agnieszce Stępień. Osoby te, dla dobra Instytutu, przygotowały ciekawe zajęcia dla (miejmy nadzieję) przyszłych naszych studentów.

Specjalne podziękowania kieruję do koordynatorów pokazów przygotowanych przez studentów – inż. Justyny Czarnik i inż. Patrycji Pańczyszyn oraz studentów – członków Koła Naukowego Bio-Tech, którzy po raz kolejny zaangażowali się w działalność Instytutu. Serdeczne podziękowania dla firmy **Alchem Grupa Sp. z o.o. oddział Rzeszów**, która wsparła nasze warsztaty, przekazując nieodpłatnie odczynniki chemiczne.

MONIKA
TWARDOWSKA

TAK ARTYŚCI WIDZĄ GŁOGÓW

Miejsko-Gminny Dom Kultury im. F. Kotuli w Głogowie Młp. wspólnie z Wydziałem Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego zorganizował Dojazdowy Plener Malarski. Do udziału w tym niecodziennym spotkaniu i do wspólnego tworzenia zaproszono artystów, wykładowców Wydziału Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego – Marię Górecką, Jacka Balickiego, Grzegorza Frydryka, Stanisława Góreckiego, Janusza Pokrywkę i Marka Pokrywkę. Natomiast gościnnie w plenerze uczestniczyli artyści: Monika Twardowska, Kinga Ziobro-Działo, Ryszard Kucab i Suren Vardanian.

Te wspólnie spędzone, magiczne chwile zaowocowały pracami, na których malownicze miasto, jakim jest Głogów Młp., zaprezentowano w sposób szczególny. W obrazach dostrzegamy impresje na temat zabytkowej i współczesnej zabudowy, fauny i flory (w tym lwa Simby). W dniach od 3 do 10 czerwca w sali wystaw MGDK im. F. Kotuli w Głogowie Młp. czynna była wystawa powstałych prac.

Warto zauważyć, że efektem pleneru w Głogowie Młp. będzie minigaleria współczesnego malarstwa – składająca się z dwudziestu prac zawartych w jednym dużym obrazie (100×250). Jest to JEDYNA taka galeria na Podkarpaciu.

Foto: G. Frydryk

JAN
WOLSKI

W OGRODACH MARKA POKRYWKI

17 maja br. miał miejsce wernisaż wystawy rysunku i malarstwa (z wyraźną dominacją tych pierwszych) profesora Marka Pokrywki z Wydziału Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego. Autor opatrzył ją poetyckim tytułem *Tam, gdzie kwitną ogrody*, zaś samo wydarzenie artystyczne odbyło się w ramach cyklicznych spotkań *Pikniku sztuki* w Porębach Kupieńskich, szlacheckiej inicjatywy prywatnego mecenas sztuki **Jana Pastuły**.

Wystawa zadedykowana została „Pamięci Rodziców” artysty i obejmuje prace, które powstały w ostatnich dwóch latach. Łączy je ponadto – co licznie zebrany miłośnikom swej sztuki zdradził sam artysta – to, że narysowane i namalowane zostały w jego wiejskiej pracowni niedaleko Czumca. Ciekawym elementem ekspozycji jest też to, że w jej tle, (tu nieco przewrotnie zamocowane na suficie i przechodzące na jedną ze ścian) umieszczone zostały długie arkusze papieru z naklejonymi na nich codziennymi „drobiazgami”, jak różnego rodzaju zaproszenia, bilety, recepty, zapiski, notatki, a przede wszystkim szkice, próby, czy wprawki rysunkowe i kompozycyjne. Poza swym nieco humorystycznym wydzwiękiem, dają pewien wgląd w warsztat artysty i uświadamiają mozół i wielość prób, nim osiągnięty zostanie efekt w postaci pracy nadającej się do zaprezentowania publiczności.

Marek Pokrywka swoimi rysunkami „opisuje” taki świat, który jest tyleż rzeczywisty, co w tym samym stopniu zaczerpnięty z przestrzeni osobistych marzeń i oczekiwań. Świat codzienny i zarazem odświętny. Realny i zmyślny. Bogaty w obserwacje. Każda z prezentowanych prac rysunkowych i (nielicznych) malarskich, to osobisty ładunek emocji. Zaś każdorazowy kontakt z jedną z nich, uznać można za sposób, formę, aby coś opowiedzieć (to ze strony autora). Można je również przeżywać, jak piękne chwile (to ze strony widza). Można ująć je w metaforyczny skrót, przyjąć nagłą myśl, dostrzec wycinek krajobrazu, pory dnia, lub nocy, uchwycić oczekiwanie, cechę charakteru, spróbować nazwać pragnienie. W pracy artysty i w kontemplacji widza tworzy się coś niepokojącego, bazującego na spontanicznych pomysłach, swobodnego w realizacji, co stwarza niekłamane kompozycje, indywidualne, ale powszechne, wyjątkowe i budujące harmonijne domknięcia, metafizycznie tajemnicze, nie zawsze dające się nazwać.

Artysta bawi się formą (stąd między innymi to zestawienie rysunków i obrazów olejnych), ale przecież najistotniejsze są dociekania na temat przemian w czasie, tożsamości, wszelkiego rodzaju wtajemniczeń (zazwyczaj pięknych, ale może też okrutnych), którym podlega każdy z nas. Cechą tych prac jest zdolność sugerowania czegoś, co trudne, a wręcz niemożliwe do wypowiedzenia. Tytuły są, jak to zazwyczaj u tego artysty bywa, rodzajem pod-

„Dom pod szczęśliwą gwiazdą”

tekstów, budujących swoiście rozumianą polifoniczność każdej z kompozycji. Nasycają je poetyckimi asocjacjami i wskazują odbiorcy tropy wiodące ku głębszemu odczytaniu. Kontakt z nimi to jakby otwieranie oczu. Z pozorów widzimy obrazki rodzajowe, jakieś syntezę myśli, metaforyczne i sugestywne, ale najważniejsze jest to, co widać poza nimi, lecz co zobaczyć można tylko sercem, usłyszeć jakimś wewnętrznym uchem. Jest to coś, co można nazwać skryto-jawną tajemnicą, której istota tkwi poza słowami, bo jest niewyraźna.

Marek Pokrywka nie tyle „ilustruje” własne myśli, związki ze światem, rytmem przyrody, co odnajduje w swoim otoczeniu wciąż zaskakujące „dziwy”. Jego prace mają więc aspekty nastrojowych impresji z wyraźnym zaznaczaniem przestrzeni, kształtów, światła, barw. Są redukcją obrazów do zasadniczych elementów, ale z wykorzystaniem bogactwa nasyceń, odcieni, gęstości linii. Z pospolitości sytuacji i zdarzeń, może nawet banału, rodzi się niezwykłość.

Ujawnia się współzależność tego, co subiektywne i obiektywne, indywidualne i uniwersalne, tworzy się jedność mikro- i makrokosmosu. Tę spójność uchwycić można najlepiej poprzez intuicję i spontaniczność, dlatego artysta i jego sztuka nie potrzebują objaśniających systemów. Można stwierdzić, że jest to pewien sposób „naiwnego” spojrzenia na świat, który prostymi środkami trafnie oddaje jego naturę i istotę rzeczy. Prace te więcej sugerują niż opisują, ale tym samym sięgają pod powierzchnię zjawisk, do najgłębszych jej warstw, także „tam, gdzie kwitną ogrody”, gdzie z pewnością znaleźć można harmonię, piękno i dobro.

Tę wystawę trzeba zobaczyć, choć trafić do galerii nie jest łatwo. Lecz jej klimat i otaczające ją „piękne okoliczności przyrody” trud topograficznych poszukiwań z pewnością sownie wynagrodzą.

Foto: z rodzinnego albumu

GUSTAW
OSTASZ

W 2. ROCZNICĘ ŚMIERCI ZBIGNIEWA WOLFA

Nie tak dawno – 13 września 2013 roku – doktoryzujący się filolodzy zadedykowali metodologiczną konferencję „pamięci doktora Zbigniewa Wolfa”. W ten sposób ujawnili wdzięczność wobec nauczyciela akademickiego, erudyty i gawędziarza, który imponował im wiedzą, inspirował duchowo i kulturowo. Uzmysławiał polifoniczność zjawisk dziejowych, artystycznych, socjologicznych, ideowych. Cenił odkrytą przez antyk prawdę, że historia to źródło mądrości.

Poznałem młodziutkiego, elokwentnego, o wyrazistej, arystokratycznej urodzie, Zbigniewa Wolfa w roku 1958, gdy jako studenci pierwszych lat WSP w Krakowie, on adept historii, ja filologii polskiej napotykalismy się w obiektach uczelnianych. Przez trzy lata akademickie, jeden dzień w tygodniu, ubrani niemal jak ówcześni rekruci, spędzaliśmy czas na – obowiązkowych dla mężczyzn – niezbyt lubianych zajęciach, które nazywały się studium wojskowe. A co dzień wpadaliśmy z wykładów i ćwiczeń, zwykle zdyszani, na obiad do stołówki przy ulicy Bohaterów Stalingradu; dziś ta ulica na powrót nosi rdzenną nazwę – Starowiślna, jadłodajnia zaś już nie istnieje.

Spoglądając z perspektywy półwiecza, mam prawo poddawać się złudzeniu, że to była stołówka wyjątkowa, choć cechowała się skromną kubaturą i nieszczególnym wystrojem. W owej stołówce poznałem sympatyczną adeptkę biologii, Janinę Aleksandrę Skowron, moją żonę. Żywili się tam nie tylko wu-es-pe-owscy poloniści,

rusycyści, historycy, dorywczo zaś biolodzy i geografowie, lecz także studenci Akademii Muzycznej i Wyższej Szkoły Teatralnej. Kto jednak mógł wtedy przewidzieć, że znajdują się wśród nich przyszłe sławy teatru i kina: Anna Polony, Jan Nowicki, Janusz Zakrzeński, Jerzy Bińczycki, Teresa Budzisz-Krzyżanowska?

Bezcenne dla naszego rozwoju było, że pięć lat syciliśmy się nauką i kulturowo-artystyczną atmosferą Krakowa; intrygował nas bardzo ówczesny teatr i arcydzieła filmu. Prawdę mówiąc, Zbyszek przebywał w Krakowie dłużej niż ja. Starszy ode mnie o dwa lata, niespełniony polonista, wcześniej próbował studiować na UJ, gdzie – za sprawą walorów intelektu – został dostrzeżony i obdarzony sympatią przez Kazimierza Wykę, historyka literatury, eseistę, poetę, niezwyklego wykładowcę, gawędziarza; profesor, rzec można, z daleka opiekował się swym niedawnym studentem.

W każdym razie Zbyszek Wolf lubił polonistów, chętnie z nami rozmawiał, zawsze czuł się jednym spośród nas,

choć mimo woli zdradzał dystans wobec językoznawstwa i z niezrozumiałą rezerwą wspominał tego rodzaju zajęcia uniwersyteckie. Szukał życzliwych słuchaczy, a znalazłszy, wygłaszał monologi o literaturze, o sztuce, muzyce. Niekiedy epatował opowiadaniem kawałów. Od czasu do czasu bywał poetą, właściwie za późno urodzonym skamandrytą, urzeczonym mową wiązaną Jana Lechońia. Inna sprawa, że niewiele wierszy sam opublikował. Zapewne znajdują się w archiwum rodzinnym – tak, jak znakomita rozprawa doktorska (*Mysł społeczna Edwarda Milewskiego*; napisana pod kierunkiem doc. dr. hab. Jana Szmyda, obroniona w krakowskiej WSP) – i czekają, aż ktoś życzliwy się nimi zainteresuje i ogłosi drukiem.

Po studiach (1963 r.) otrzymaliśmy pracę w liceach ogólnokształcących. Ja najpierw rok uczyłem języka polskiego w Gdowie pod Wieliczką, a później dwa lata w Czudcu, niedaleko Rzeszowa. Nie wiedziałem, że Zbyszek znajduje się dość blisko, w Rymanowie, gdzie, *notabene*, zakochał się – nie zdradzając tego nikomu, nawet wybrance serca – w swej uczennicy Łucji Nycz, z którą, gdy realizowała czwarty rok studiów prawniczych na UJ, się ożenił.

Trzy lata później, jesienią 1966, spotkaliśmy się znów, tym razem jako asystenci w rzeszowskiej WSP. On, magister historyk, otrzymał zajęcia z zakresu filozofii (prowadził je na wszystkich kierunkach), lecz ciągnęło go bardzo do historii sztuki, właściwie do filozofii historii sztuki, która stała się jego badawczą pasją. Przede wszystkim czuł się wybornie w roli nauczyciela, lubił ludzi młodych, inteligentnych, wrażliwych, ciekawych świata, jak on, zauroczonych dziełami malarstwa i architektury oraz podrózkami, słowem – pasjonatów. Jego ambicją, po części spełnioną, było mieć zajęcia dla polonistów, czy też z polonistami; najczęściej otrzymywał jednak wykłady na socjologii oraz wychowaniu muzycznym. Uznawał filologów za dusze bratnie. Przyjaźnił się ze Stanisławem Frycie, Piotrem Żbikowskim, Józefem Nowakowskim, Czesławem Kłakiem. Razem z nimi inicjował „Kwartalnik Rzeszowski”, późniejsze „Profile”. Wszystko, co czytał, a czytał naprawdę dużo – nie wiem wszakże, czy zdążył poznać zasoby własnej biblioteki, tyle wybornych książek w niej zgromadził – wszystko, co robił każdego dnia, służyło w jakiś sposób przygotowaniu do zajęć dydaktycznych. Niekłamanym humanista, nauczyciel z powołania – odznaczony Medalem Komisji Edukacji Narodowej, bardzo sobie ów medal ceniał – bywał dla studentów pasem transmisyjnym wobec dorobku kulturowego przeszłości. Pasem transmisyjnym, który urzekał erudycją, sprawnością intelektu, pięknem ducha. Takie cechy swej osobowości ujawniał dr Wolf również jako przewodniczący Okręgowej Olimpiady Filozoficznej w Rzeszowie.

Pamiętam, że po roku 1975, gdy już mieszkaliśmy niedaleko siebie przy ulicy Bojanowskiego – obecna Mikołajczyka – szykował się na pierwszą, z dwu szczęśliwie zrealizowanych, wycieczkę do Italii. Bardzo długo znajdował się w stanie *reise fieber*. Zabiegał o przewodniki po Florencji, Rzymie, Wenecji, Weronie, pożyczał, kupował.

Tygodniami pakował ogromny plecak, który – choć ciągle pęczniał ponad miarę – okazywał się przewrotnie jakby mało pojemny. Turysta Wolf musiał mieć ze sobą nie tylko książki i nie tylko garderobę na zmianę, ale – co dzisiaj może się wydawać nie do wiary – naprawdę ciężki zapas prowiantu, gdyż kieszeń asystenta, z powodu mizernych zarobków nader skromna, nie gwarantowała posiłków w zagranicznych jadłodajniach.

Tak czy owak, udało się mu zrealizować wymarzone, cenne poznawczo, wyprawy. Gdy wracał z Italii, porywał nas, mnie i moją żonę Alę, na pogawędki. Zdawał relację z podróży. Czuł się w swoim żywiole, jak przysłowiowa ryba w wodzie. Podekscytowany, godzinami monologował, właściwie prowadził wykład, nie dając nikomu dojść do głosu. Bez ustanku palił papierosy, jeden po drugim. Słuchaliśmy urzeczeni, choć z bólem głowy za sprawą przebywania w chmurach dymu nikotynowego. Pod wpływem wypraw do Italii pisał wiersze. Były to sonety, inspirowane przez arcydzieła malarstwa i rzeźby z epoki renesansu. Wiersze parnasistowskie.

Nasze kontakty utwierdzały wzajemną przyjaźń, która swoim zasięgiem ogarnęła również Marię i Zbigniewa Andresów, Marię i Stanisława Kopaczów, mieszkających w pobliżu, na Osiedlu Baranówka; Zbyszek lubił także towarzystwo Józefa Koziola, łacinnika, kolegi ze studiów na UJ.

Gdy 13 grudnia 1981 roku władze PRL wprowadziły stan wojenny, wpadł w nerwicę lękową. Nie był w stanie przyjąć, że wszystko, co się działo – zwłaszcza przebudzenie narodu za sprawą ruchu „Solidarność” – może się skończyć w miarę dobrze dla Polski; czemu trudno teraz się dziwić, bowiem nie tylko jego paraliżował wewnętrznie fakt zamachu na papieża Jana Pawła II (13 maja 1981 r.). Będąc historykiem, znając perypetie naszych, wiekowych zmagania o niepodległość, Zbyszek nie ufał Rosjanom, dysponującym nie tylko bazami wojskowymi na terytorium Polski ludowej – wasala ZSRR od roku 1944.

Czas mijał nieubłaganie. W latach dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku nasza przyjaźń nieco słabła, jednak nie zgasła. Starzeliśmy się z wolna, ogarniało nas chyba zgorzknienie, symptom przemijania. Byliśmy znużeni nadmiarem epokowych zdarzeń, świadomością nagłego przyspieszania biegu dziejów. Czuliśmy się niczym postaci z niedawnych francuskich filmów (*Bohaterowie są zmęczeni*; *Les héros sont fatigués*; reż. Yves Ciampi) i powieści egzystencjalnych (z lat pięćdziesiątych minionego wieku). Spotykaliśmy się rzadziej, przypadkowo, ledwie od czasu do czasu, gawędząc na ulicy, spacerując, czy jadąc autobusem do uczelni. Cztery lata temu, gdy Zbyszek był już po zawale serca, dostał wylewu. Stał się bezradny, obozwładniony częściową amnezją. Musiał uczyć się wszystkiego od nowa. Od nowa poznawał świat, rzeczy i zjawiska. W pewnym sensie dublował, czy też sumował przygodę poznawczą każdego człowieka, i dziecka, i osoby dorosłej. A więc i mędrca, filozofa, któremu niekiedy zdarza się mieć świadomość, że nic nie wie. Czwartego czerwca 2012 roku zakończył swe zmagania i kłopot z istnieniem.

CZESŁAW SOŁTYS (17.07.1936 – 29.04.2014)

Co w nas zasypia, w rzeczach czuwa dalej,
z nich ciemne oczy patrzą na nas stale,
pilnie się naszym przyglądając czynom:
to rzeczy trwają, nasze życia płyną...

Rainer Maria Rilke, *Kimże jesteśmy...*¹

Urodził się 17.07.1936 roku w Gdyni. W czasie II wojny światowej powrócił z rodziną na Podkarpacie, któremu pozostał wierny aż do śmierci. Szkołę podstawową ukończył w Błażowej. Po wstępnej edukacji w szkole morskiej w Szczecinie powrócił do Rzeszowa i w 1952 roku rozpoczął naukę w rzeszowskim technikum mechanicznym. Ukończył je w 1957 roku, ze specjalnością budowa silników lotniczych. Studia wyższe z fizyki podjął w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Katowicach. Po ich ukończeniu obronił pracę magisterską nt. *Teoria Ferromagnetyzmu w zakresie niskich temperatur*, uzyskując tytuł magistra.

Od 1962 roku zawodowo związał się z Rzeszowem. Był nauczycielem fizyki I i II Liceum Ogólnokształcącego w Rzeszowie, wykładowcą w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Rzeszowie i Akademii Rolniczej, zaś w latach 2001–2003, już jako emeryt – Uniwersytetu Rzeszowskiego. Związany był z Zakładem Dydaktyki Fizyki. Uczestniczył w kształceniu przyszłych nauczycieli fizyki, jak i popularyzowaniu fizyki wśród uczniów (a nawet przedszkolaków) – poprzez pokazy i ciekawe doświadczenia fizyczne.

Jako członek Polskiego Towarzystwa Fizycznego w Oddziale Rzeszowskim PTF wielokrotnie pełnił funkcje skarbnika, członka i przewodniczącego Komisji Rewizyjnej, delegata na zjazdy fizyków polskich. Uczestniczył zarówno w spotkaniach Oddziału, popularizacyjnych sesjach wyjazdowych, jak i organizowanych przez ORz PTF „Pokazach z fizyki”.

Z pasją fotografował i dokumentował te wydarzenia. Jego fotorelacje ze Zjazdów Fizyków wzbogacały i ubarwiały spotkania Oddziału. O swojej pasji pisał: *Działalność popularno-naukową uważałem jako coś normalnego, wzorując się na moich nauczycielach fizyki (T. Jaśkiewicz, K. Krzyżanowski), którzy nas fascynowali pięknem fizyki. Na każdej lekcji było po kilka ciekawych doświadczeń i dużo ćwiczeń laboratoryjnych. Przez wiele lat prowadziłem prelekcje dla młodzieży i nauczycieli o wszystkich działach fizyki, o tym, dlaczego należy uczyć fizyki w klasach o różnych profilach i jak uczyć, aby młodzież była zainteresowana i zadowolona z otrzymanej wiedzy. Pokazywałem eksperymenty fizyczne, w ramach których mówiłem jak budować proste przyrządy fizyczne z dostępnych nam materiałów.*

Czesław Sołtys zmarł w szpitalu w Rzeszowie 29 kwietnia 2014 roku.

¹ Przekład Tomasz Ososiński; cyt. za: *Aspekty Filozoficzno-Prozatorskie*, Nr (41–43)/(44–47), I 2012 – IX 2013, s. 329.

KRZYSZTOF
SKÓRCZEWSKI

DZIEŃ PO DNIU

Łukasz Miłosz Cywicki

Liderem Uniwersytetu Rzeszowskiego

za osiągnięcia w pracy artystycznej

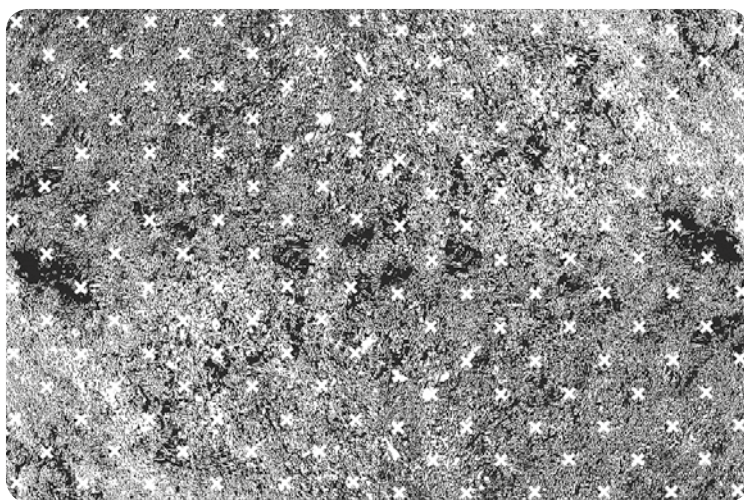
Artysta grafik, zamieszkały w Rzeszowie, przedstawiciel młodego pokolenia, pracownik Wydziału Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego. Adiunkt w Pracowni Druku Wypukłego i Suchorytu, Zakładu Grafiki Warsztatowej i Projektowej. Ojciec trzech córek.

Tak mogłaby się zaczynać informacja o artyście w Who is Who, lub innym wydawnictwie encyklopedycznym. Tu jednak pominę wyliczanki dotyczące biografii Łukasza Cywickiego ogólnodostępne w Internecie i katalogach. Nie napiszę, gdzie i co zdobył, bo zajęłoby to sporo miejsca, a przecież chodzi o coś innego w sytuacji gdy Cywicki nagrodzony był prawie pięćdziesiąt razy i stanowi to swoisty rekord. Były to nagrody nie byle jakie, bo też Grand Prix nieraz się zdarzyło. To przypadek wyjątkowy.

U doktora Cywickiego systematyczność i dobra organizacja czasu pracy to tylko czynniki wspomagające autentyczną siłę twórczą. Dzień po dniu, godzina po godzinie powstają grafiki, których nie da się zrobić szybciej. Te prace powstają w odpowiednim tempie i nie można tego procesu przyspieszyć. Kartka po kartce w szkicowniku, seria zdjęć, trzeba być pewnym własnej wizji, praca musi być przemyślana, bo poprawianie nie wchodzi w grę. W momencie realizacji kompozycji na płycie graficznej twórca musi być pewny, do czego zmierza i powinien przewidzieć efekt końcowy. Z czasem pomysły, rozwiązania kompozycyjne, nawarstwiają się i wtedy artysta musi wykazać się inwencją i uporem w poszukiwaniu nowych możliwości, nowych form. Powinien umieć znajdować ciągle nowe i ciągle atrakcyjne sposoby obrazowania, nie tracąc własnej ekspresji, pozostając zawsze sobą.

To jest trudne, ale taka jest właśnie dobra sztuka. Poszukiwania nowości, pogoń za ciągle atrakcyjną formą, mogą doprowadzić w końcu do zmęczenia i zniechęcenia. Powodują często nachalne powtarzanie wcześniejszych rozwiązań i kopiowanie samego siebie. Trzeba mieć w sobie dużo siły, sporo artystycznego doświadczenia, żeby odkrywać siebie i świat ciągle na nowo. Ofiarami braku siły twórczej są twórcy jednego obrazu, jednej

znanej piosenki, czy jednego znanego spektaklu. To częsty w dzisiejszych czasach przypadek błyskawicznych karier na oceanie kultury masowej, gdzie talent niewiele znaczy, a liczą się przede wszystkim chęci bycia artystą i przerośnięte ambicje. Są konkursy i nagrody, które una-

„Dzień dwudziesty drugi”, 2012, linoryt, 76×112 cm

oczniają, że nie każdy [wbrew współczesnym teoriom] może być artystą. Nie da się tego określić przez punktację i standardy, tak dzisiaj chętnie wdrażane na uczelniach artystycznych. Łukasz Cywicki udowodnił, że wytężona, systematyczna praca i wiara w swoje racje artystyczne daje możliwość osobistej satysfakcji i jest nagrodzona międzynarodowym uznaniem.

Tak okazały dorobek artystyczny może powstać tylko wtedy, gdy swoją pracę artystyczną traktuje się priorytetowo, kiedy jest ona treścią naszego życia i jest z nim na stałe związana. Łukasz Cywicki wybrał niepewną drogę uprawiania sztuki na co dzień. Ta droga to podróż przez krainę ciągle odkrywaną na nowo, podróż w czasie, który jest dla artysty wielowątkowym tematem. Próbuje go uchwycić, zatrzymać w kadrze i pozostawić jego ślad na papierze. Technika, która w cudowny sposób, co jest istotą grafiki, przekształca kawałek zwykłego metalu, lub linoleum w zapis mogący wielokrotnie stwarzać ob-

raz wciąż na nowo, powoduje uszlachetnienie rysunku linii, konturu plamy, zamienia papier w druk szlachetny. Grafika nieraz powstaje w czasie bardzo długim, zatrzymuje też czas, czas subiektywny, który dzięki sztuce nie został stracony. „Dotyk czasu”, „Dzień po dniu”, „Dni”, „Pan Czas”, te tytuły potwierdzają to, co wcześniej napisałem. Te czarno-białe znaki czasu, charakterystyczne dla grafiki warsztatowej powstają współcześnie w wielu pracowniach. W wiekach minionych czarno-biała grafika była czymś zupełnie normalnym, ale jakie powinno być jej miejsce w dobie kolorowych drukarek laserowych? Właśnie dzisiaj ten daltonistyczny świat jest wyzwaniem dla supertechnologii, bo okazuje się, że nie o mimezyzm i bogactwo środków wypowiedzi artystycznej tu chodzi, wręcz przeciwnie, skromność formalna zostaje zastąpiona przez wartości umiejscowione zupełnie gdzie indziej. Rezygnacja z koloru daje poczucie wejścia w świat równoległy, te same prace w kolorze nie miałyby sensu, byłyby nie do zniesienia.

Autor, który nie wyraża tego co podpowiada mu dusza, tylko kalkuluje na zimno co przyniesie mu większy profit, nie jest twórcą przekonującym, jest cynicznym graczem. Wybór „swojego” tematu to sprawa jakości sztuki, uczciwości wypowiedzi artystycznej, a zatem prawdy o sobie. Łukasz Cywicki obserwuje świat widziany poprzez wycinek, przez wizjer aparatu fotograficznego. Jego obserwacja świata dowodzi wielkiej wrażliwości na piękno ukryte w pozornie nic nieznaczących obrazach

pospolitej roślinności. Organiczne faktury przetransponowane na język grafiki ukazują nam ich nowe oblicze niesłychanie estetyczne. To prawda o pięknie ziemi. To symbioza inwencji artystycznej, właściwej formy i użycie techniki graficznej. Będąc tego świadomi, my odbiorcy tej sztuki, czujemy się lepsi i bogatsi o coś, co jest niemierzalne, co dotyka naszej duchowości. Obecnie na naszych oczach, rozmywa się istota dzieła sztuki, powstaje sztuka interdyscyplinarna, ale grafika w swojej wyraźnie określonej formie trwa nienaruszona. Wysiłki, aby zatrzeć granice, które ją określają mają małe szanse, zwłaszcza gdy mamy za wzór sztukę graficzną takich artystów jak Łukasz Cywicki. Domyślam się, że tak właśnie rozumie on swoje powołanie artystyczne.

Świadomie nie werbalizuję znanych mi tematów obrazów graficznych artysty, jestem też przeciwnikiem reprodukcji grafik, chyba że w celu ich skatalogowania. Materia graficzna wymaga, aby się nad nią pochylić, zobaczyć ją w oryginalnym formacie, docenić matowość lub połyskliwość czerni, dotknąć faktury papieru. Grafika to sztuka często kameralna, wymaga osobistego kontaktu, odpowiedniego światła, ciszy, która pozwala na jej kontemplację, na bycie w innym czasie.

Oglądajcie więc Państwo oryginalne grafiki Łukasza Cywickiego! Gdzie? Tego nie wiem, ale będę domagał się takiej wystawy, ta sztuka powinna być często udostępniana publiczności, bo na to zasługuje. Niech nas cieszy twórczość artysty doceniona w wielu krajach kilku kontynentów.

Łukasz Miłosz Cywicki

Urodzony w roku 1975 w Przemyślu. Studia na Wydziale Malarstwa, Grafiki i Rzeźby w Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu. Dyplom w 2000 r. w Pracowni Drzeworytu prof. Zbigniewa Lutomskiego i równoległe w Pracowni Malarstwa prof. Jana Świtki. Od 2001 roku zatrudniony jako asystent w Pracowni Druku Wypukłego w Instytucie Sztuk Pięknych Uniwersytetu Rzeszowskiego. Doktorat w 2008 roku na Wydziale Grafiki Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Adiunkt w Zakładzie Grafiki Warsztatowej i Projektowej na Wydziale Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego. Od 2001 r. członek Stowarzyszenia Międzynarodowe Triennale Grafiki w Krakowie.

W latach 2011, 2013 i 2014 otrzymał Nagrodę II Stopnia Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego za osiągnięcia w pracy artystycznej. Dwukrotnie (2013 i 2014 r.) otrzymał wyróżnienie „Lider Uniwersytetu Rzeszowskiego” za osiągnięcia naukowe w obszarze sztuki.

W dorobku 32 wystawy indywidualne w galeriach i muzeach w kraju i za granicą, m.in. w: Poznaniu, Przemyślu, Kielcach, Busku-Zdroju, Sandomierzu, Krośnie, Rzeszowie, Radomiu, Tarnowie, Warszawie, Krakowie oraz w Hoxter (Niemcy), Spišská Nova Ves, Kosice (Słowacja), Cluj-Napoca (Rumunia), Nyiregyhaza (Węgry), Novi Sad (Serbia), Niżny Tagił (Rosja), Tampere, Hämeenlinna (Finlandia), Frederikshavn (Dania). Brał udział w 450 wystawach zbiorowych ogólnopolskich i międzynarodowych, otrzymał 47 nagród i wyróżnień w dziedzinie grafiki.

Dr hab. prof. UR Zbigniew Barabasz

Dr hab. prof. UR **Zbigniew Barabasz** pracuje na Wydziale Wychowania Fizycznego (Zakład Organizacji Kształcenia „Europejczyk”), prowadząc zajęcia oraz sprawując opiekę nad studentami, którzy przyjeżdżają na wydział w ramach programu „Erasmus” i innych.

Po ukończeniu studiów (na kierunku wychowanie fizyczne) w Akademii Wychowania Fizycznego w Warszawie (w 1987 r.) oraz uzyskaniu tytułu trenera klasy II piłki nożnej podjął pracę w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Tyczynie, a następnie, jako trener w II ligowym zespole piłki nożnej „Karpaty” Krosno. Był asystentem w punkcie konsultacyjnym rzeszowskiej WSP w Krośnie, a następnie starszym wykładowcą w Uniwersytecie Rzeszowskim. Prowadził zajęcia z teorii sportu, piłki nożnej, obozownictwa oraz kursy instruktorskie i trenerskie.

Od roku 2004 uczestniczył w programie badawczym pod kierunkiem prof. dra hab. Kazimierza Obodyńskiego w ramach grantu PTNKF w Rzeszowie: *Kultura fizyczna studentów w dobie transformacji systemowej po 1989 r. w Polsce (diagnoza i perspektywy rozwoju)*. Efektem tych badań była praca doktorska *Transformacja kultury fizycznej w uniwersytetach polskich, w latach 1989–2006*, obroniona w 2007 roku.

Przewód habilitacyjny przeprowadzony został w Uniwersytecie Preszowskim w grudniu 2012 r. i nosił tytuł: *Wybrane czynniki warunkujące wytrzymałość aerobową 20-letniej młodzieży*.

W latach 2010–2012 Z. Barabasz brał udział w badaniach przygotowania motorycznego wysokokwalifikowanych sportowców kadry narodowej: hokeistów na lodzie, biathlonistów i narciarzy biegowych, prowadzonych pod kierownictwem prof. dra hab. Tomasza Gabrysia (AWF Kraków) oraz w projekcie badawczym dotyczącym rozwoju sportu akademickiego. Kierownikiem realizowanego do 2014 r. projektu *Prowadzenie pomiarów, organizacja, tworzenie baz danych z uzyskanych wyników czy ich opracowanie* jest dr hab. prof. AWF w Krakowie, Mariusz Ozimek.

Wspólnie z dr. hab. prof. UR Emilianem Zadarko jest również współrealizatorem badań na temat przygotowania motorycznego w piłce siatkowej (zespoły II ligi, I ligi) oraz w piłce nożnej (IV, III, II, I liga oraz ekstraklasa).

Dr hab. prof. UR Zbigniew Barabasz był także (w latach 2009–2013) koordynatorem 4 projektów społeczno-badawczych, efektem których są publikacje naukowe oraz konferencje.

Pełni funkcje społeczne z wyboru: wiceprezesa Zarządu Środowiskowego AZS w Rzeszowie oraz wiceprezesa Podkarpackiego Towarzystwa Naukowego Kultury Fizycznej.

W czasie wolnym zajmuje się turystyką, uprawiając narciarskie dyscypliny zimowe, a latem żeglarstwo i windsurfing. Wypoczywa głównie w Bieszczadach, pływając po wodach Jeziora Solińskiego. Zainteresowania naukowe profesora nadal koncentrują się na zjawiskach diagnozowania i treningu sportowym oraz aktywności fizycznej młodzieży szkolnej i akademickiej.

Krzysztof Kubala

Dr Miłosz Szczudło

Miłosz Szczudło urodził się 20 stycznia 1981 roku w Rzeszowie, gdzie uczęszczał do Szkoły Podstawowej nr 11, a dalszą edukację kontynuował w III Liceum Ogólnokształcącym im. C. K. Norwida. W latach 2000–2004 studiował na Akademii Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie. Studia wyższe uwieńczył uzyskaniem tytułu magistra wychowania fizycznego. W trakcie studiów uzyskał też uprawnienia trenera II klasy pływania, ratownika WOPR oraz uprawnienia instruktorskie w zakresie kajakarstwa, kulturystyki i windsurfingu.

Wybór kierunku studiów wynikał z rozbudzonych już w dzieciństwie zainteresowań sportowych. W czwartej klasie szkoły podstawowej wraz z drużyną piłkarską uczestniczył w finałowych rozgrywkach o Puchar Kazimierza Górskiego w Rzeszowie. Po tym sukcesie rozpoczął treningi w klubie piłkarskim ZKS Stal Rzeszów. Równocześnie na przystani kajakowej rozpoczął treningi kajakarstwa i ta decyzja wywarła decydujący wpływ na jego późniejsze sukcesy.

Jako reprezentant klubu MKK Resowiak Rzeszów zdobywał medale Mistrzostw Polski w kategoriach juniora młodszego, juniora, młodzieżowca oraz seniora. W latach 1999–2000 był członkiem kadry narodowej w kajakarstwie klasycznym. W roku 2001 zmienił barwy klubowe, w związku z podjętymi studiami i przez kilka lat reprezentował AZS AWF Kraków. Posiada 9 medali Mistrzostw Polski, w tym 5 tytułów mistrzowskich. Podczas studiów nie zapomniał o rzeszowskim klubie i systematycznie pomagał trenerowi w szkoleniu młodzieży.

Po ukończeniu studiów wyjechał do Wielkiej Brytanii (na okres dwóch lat), gdzie poszerzał swoją wiedzę z języka angielskiego, uzyskując dyplom college'u.

Od roku akademickiego 2006/2007 prowadził zajęcia na Wydziale Wychowania Fizycznego UR w ramach programu Europejczyk. Od roku 2009 jest pracownikiem dydaktycznym Centrum Sportu i Rekreacji Uniwersytetu Rzeszowskiego, od października 2013 zastępcą kierownika ds. dydaktyki i programów. Organizuje i pomaga innym w przygotowaniu licznych imprez sportowo-rekreacyjnych oraz wspiera działalność Akademickiego Związku Sportowego. Jest przewodniczącym Komisji Rewizyjnej w KU AZS UR i w Rzeszowskim Klubie Kajakowym (dawnym klubie MKK Resowiak) oraz trenerem koordynatorem kajakarstwa klasycznego w województwie podkarpackim.

Od roku 2009 ukierunkował naukowe zainteresowania na zagadnienie związane z budową somatyczną, sprawnością motoryczną i stylem życia młodzieży akademickiej. Jest autorem sześciu prac naukowych wydrukowanych w monografiach i czasopismach recenzowanych. Uczestniczy w kongresach i konferencjach naukowych z zakresu kultury fizycznej.

W styczniu 2013 roku otwarto na Wydziale Wychowania Fizycznego Akademii Wychowania Fizycznego w Katowicach przewód doktorski mgra Miłosza Szczudło, pomyślnie zakończony obroną w marcu bieżącego roku. Tematem rozprawy były czynniki determinujące wybór sportowo-rekreacyjnych form aktywności ruchowej studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego.

AGNIESZKA
MIRKIEWICZ

Z INICJATYWY WYDZIAŁU WYCHOWANIA FIZYCZNEGO ZREALIZOWANO PROJEKT AKTYWNY PRZEWORSK 60+

Z inicjatywy Wydziału Wychowania Fizycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego w dniach 23–24 maja 2014 r. w Pałacu Lubomirskich w Przeworsku odbyła się akcja **AKTYWNY PRZEWORSK 60+**, promująca zdrowy styl życia wśród osób starszych. Organizatorom szczególnie zależało na popularyzowaniu wiedzy na temat korzyści płynących z aktywności fizycznej, która może stanowić swoisty klucz do pełniejszego życia i zdecydowanie lepszego funkcjonowania społecznego w starszym wieku. Podkreślano, iż zdrowe zachowania w sposób znaczący wpływają na poprawienie komfortu życia, a także w wielu przypadkach zapobiegają społecznej alienacji osób starszych.

Grupę realizatorów projektu **AKTYWNY PRZEWORSK 60+** tworzyli pracownicy WWF UR (dr Agnieszka Mirkiewicz – główny koordynator, dr Agata Rzeszutko-Polak, dr Ewa Polak, dr Agnieszka Przyszlak, dr Maria Zadarko-Domaradzka, dr Justyna Lenik, mgr Artur Płonka) oraz dr Leszek Kisiel, wicestarosta przeworski, mgr Henryk Prochowski (Uniwersytet Trzeciego Wieku w Przeworsku) oraz mgr Tomasz Syk Muzeum, Zespół Parkowo-Pałacowy. Aby wzbudzić lokalne zainteresowanie tym wydarzeniem, celowo w programie ujęto szkolenie techniki nordic walking. Wcześniejsze obserwacje potwierdziły bowiem dużą popularność tej formy aktywności ruchowej w grupie wiekowej 60+, przy jednoczesnej, pozostawiającej wiele do życzenia wspomnianej technice *chodzenia z kijkami*. Jak się okazało, wiele osób maszerowało już wcześniej, ale zgodnie z przypuszczeniami na źle dobranym sprzęcie i w większości w sposób nieprawidłowy.

W ramach projektu, w sali balowej Pałacu Lubomirskich w Przeworsku przeprowadzono cztery wykłady. Dr Maria Zadarko-Domaradzka (pt. *Zdrowy styl życia – moda czy konieczność?*) przedstawiła m.in. czynniki determinujące zdrowie, wśród których decydującym (50%) był prowadzony przez daną osobę styl życia, (w tym m.in. racjonalne odżywianie się, eliminowanie używek, regularna aktywność fizyczna dostosowana do wieku, przestrzeganie zasad profilaktyki, eliminowanie stresu i wartościowe kontakty społeczne). Z zainteresowaniem

wysłuchano też informacji zawartych w *Dekalogu zdrowego stylu życia wg Z. Cendrowskiego* i wykazu polecanych, szczególnie osobom starszym, form aktywności fizycznej. O *Aktywności fizycznej jako czynnika spowalniającym procesy starzenia* mówiła dr Ewa Polak. Na pewno w pamięci słuchaczy pozostały przypomniane słowa lekarza nadwornego Stefana Batorego – Wojciecha Oczki, który zalecał: *Ruch jest w stanie zastąpić prawie każdy lek, ale wszystkie leki razem wzięte nie zastąpią ruchu.*

Foto: M. Mirkiewicz i A. Płonka

WYDARZENIA

67

W formułę przeworskiej akcji promującej zdrowy styl życia idealnie wpisała się **Anna Szajowska-Foryt** (specjalista diagnostyk stanu odżywienia organizmu) ze swoim wykładem pt. *Jedz i pij na zdrowie*. Interesująco przedstawiła wiodące założenia współczesnej dietetyki, szczegółowo omawiając zasady zdrowego odżywiania się, co powinno znaleźć się na naszych talerzach, a czego należy bezwzględnie unikać.

Dużą wartość poznawczą miał wykład prof. dr. hab. **Stanisława Zaborniaka** pt. *Zdrownictwo w Polsce do 1939 roku*, który przedstawił tradycje leczenia uzdrowiskowego i osoby, które wpłynęły na jego rozwój. W tym gronie wymienił m.in. Annę hr. Potocką (założycielkę uzdrowiska Rymanów), prof. Ludomiła Korczyńskiego, Józefa Dietla, Oskara Kolberga, Tytusa Chałubińskiego,

dr. Mieczysława Orłowicza, Antoniego Matecznego, dr. Józefa Aleksiewicza i wielu innych. Ponadto omówił działalność leczniczą i jej formy, m.in. w Iwoniczu Zdroju, Lwowie, Krynicy, Truskawcu oraz Szczawnicy.

Projekt **AKTYWNY PRZEWORSK 60+** to także teoretyczno-praktyczne (sobotnio-niedzielne) szkolenie z zakresu nordic walking. Przyniosło ono uczestnikom, (seniorom i młodzieży szkolnej) wiele korzyści, począwszy od zapoznania się z rodzajami kijków, doбором odpowiedniego sprzętu, stroju, poprzez uzyskanie wiedzy dotyczącej konieczności przeprowadzania rozgrzewki, mierzenia tętna, naukę rozmaitych ćwiczeń, prawidłowej techniki (eliminowanie najbardziej typowych błędów), na ćwiczeniach oddechowych skończywszy.

ANNA
ŁYSIAK
TOMASZ
HERMANIUK

FESTIWAL BOSS – ROZWÓJ, KARIERA, SUKCES

Tydzień pełen praktycznych warsztatów prowadzonych przez przedstawicieli świata biznesu – tak wyglądała XI edycja ogólnopolskiego Festiwalu BOSS – Rozwój, Kariera, Sukces, który odbywał się w dniach 17–21 marca na Uniwersytecie Rzeszowskim i Politechnice Rzeszowskiej. Organizatorem tego projektu było Studenckie Forum Business Centre Club, we współpracy z działającym przy Wydziale Ekonomii UR Centrum Marketingu Produktów Spożywczych.

Mecenasem osobowym rzeszowskiej edycji Festiwalu, wspierającym jego inicjatywy, został **Czesław Kolisz** – prezes zarządu ANKOL sp. z o.o. W promowanie Festiwalu BOSS włączyły się firmy z rzeszowskiej łązy Business Centre Club. Ich przedstawiciele prowadzili też spotkania ze studentami, tworząc tym samym most współpracy pomiędzy uczelniami i biznesem.

Podczas trwania Festiwalu BOSS studenci mogli wziąć udział w licznych warsztatach, szkoleniach i prelekcjach prowadzonych w pięciu modułach tematycznych: *ABC Biznesu* (17.03), *Coaching & Rozwój* (18.03), *HR & Rekrutacja* (19.03), *PR & Marketing* (20.03) oraz *Inżynieria i Innowacje* (21.03). Uczestniczący w Festiwalu studenci zyskali wiedzę i wiele praktycznych umiejętności. Dowiedzieli się, z jakich źródeł i w jaki sposób mogą pozyskać fundusze na założenie własnej działalności gospodarczej. Poznali kulisy prowadzenia rozmowy rekrutacyjnej oraz sposoby przygotowania się do niej. W ramach projektu realizowane były również warsztaty na temat prowadzenia „burzy mózgów” oraz pobudzania własnej kreatywności. Studenci

poznali także bezpłatne lub tanie metody promocji firmy oraz uniwersalne zasady budowania marki.

Festiwal BOSS cieszy się ogromną popularnością wśród studentów. Również tegoroczna edycja zyskała ogromne zainteresowanie uczestników – w dwa dni po uruchomieniu zapisów zarejestrowało się aż 800 osób, a na dzień przed inauguracją wydarzenia nie było już wolnych miejsc na szkoleniach. Jest to z pewnością wyraz zaufania studentów wobec organizatorów projektu, będący najlepszym wynagrodzeniem i motywacją do dalszych działań. Za rok będzie kolejna, XII edycja tego projektu.

Foto: M. Watracz

„Melody Makers”

PATRYCJA
PIECHNA

NA SPOTKANIE Z KULTURĄ JUTRA

22 maja br. odbyło się II Rzeszowskie Spotkanie Młodych Kulturoznawców i Animatorów Kultury. Studenci kulturoznawstwa, animatorzy kultury z województwa podkarpackiego mieli okazję zaprezentować swoje osiągnięcia oraz podzielić się uwagami dotyczącymi upowszechniania kultury, jej spodziewanych trendów w cywilizacji jutra, miejsca twórców, animatorów i kulturoznawców w coraz szybciej zmieniającej się rzeczywistości. Pomysłodawcą Rzeszowskich Spotkań był dr **Zbigniew Lenart**, który wraz z pracownikami Zakładu Kulturoznawstwa Instytutu Historii UR i Sekcją Projektów Kulturowych Studenckiego Koła Naukowego Kulturoznawstwa koordynował przygotowaniami do imprezy.

Spotkanie otworzyli: dr hab. prof. UR **Jolanta Kamińska-Kwak**, dyrektor Instytutu Historii oraz dr hab. prof. UR **Stanisław Kryński**, kierownik Zakładu Kulturoznawstwa. Ciepłymi słowami powitali uczestników reprezentujących samorządowe instytucje kultury i środowisko akademickie, życząc zebranych wielu wrażeń i ciekawych pomysłów na sukces życiowy i zawodowy. Adepti kultury w czasie spotkania zrealizowali serię wystąpień, których celem było zaprezentowanie i propagowanie nowatorskich działań kulturowych w lokalnych środowiskach. Debata

uzupełniona została wystawą fotografii artystycznej autorstwa studentów: **Karoliny Kalety**, **Karoliny Czernieckiej** i **Karoliny Zdźalik** oraz wystawą obrazującą pracę Gminnego Ośrodka Kultury w Niebylcu przygotowaną przez **Agnieszka Cynar**. Prezentacje uświetniły krótkie koncerty zespołów **Melody Makers** (z Instytutu Muzyki UR w składzie: **Wojtek Marek**, **Krzysztof Rakoczy**, **Michał**

Od lewej stoją: Jolanta Kamińska-Kwak, Stanisław Kryński, Łukasz Szymański, Zbigniew Lenart

Gumienny, Grzegorz Gwizdak, Łukasz Szal, Marcin Bembenek, Krystian Marut, Maciej Mikłasz), kapeli ludowej Jany z Niebylca i Grupy instrumentalno-wokalnej studentów kulturoznawstwa (Aleksandra Cmoluch, Karolina Zdżalik, Adam Bajdas, Artur Durtka). Wśród słuchaczy wykładów i prezentacji nie zabrakło działaczy kultury, dyrektorów instytucji kultury, pracowników naukowo-dydaktycznych podkarpackich uczelni oraz przedstawicieli środowiska studenckiego.

– *Chcieliśmy jak najlepiej zaprezentować nasze umiejętności i dorobek potencjalnym pracodawcom oraz pokazać, że potrafimy sprostać ich oczekiwaniom i wymaganiom* – mówiła **Kornelia Trelka**, studentka II roku kulturoznawstwa, która prowadziła spotkanie razem z **Tomkiem Pawelcem**.

II Spotkanie Młodych Kulturoznawców i Animatorów Kultury pozwoliło przyrzeć się działalności samorządowych i państwowych instytucji kultury oraz instytucji, które mogą być wykorzystane do działań prokulturowych (bardzo ciekawe prezentacje mgra **Andrzeja Jagodzińskiego**, dyrektora Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej w Kolbuszowej oraz mgra inż. **Bartłomieja Pereta**, nadleśniczego Nadleśnictwa Kolbuszowa). Zaproszeni goście przedstawili również swoje osiągnięcia w zakresie upowszechniania kultury. Szczególnie ciekawe okazały się wystąpienia mgra **Zbigniewa Koraba**, wójta gminy Niebylec i dra **Antoniego Chuchli**, prezesa Towarzystwa Miłośników Ziemi Niebyleckiej.

Warte odnotowania jest też wystąpienie studentki **Pauliny Leniart**, przewodniczącej sekcji etnograficznej SKNK, która zrelacjonowała realizację projektu *Śladami prof. Romana Reinfussa – kultura ludowa Łemków* oraz grupy Rzeszowskich ASÓW (**Patrycja Banach, Wioletta Darłak, Magda Filipiak, Katarzyna Hajduk, Katarzyna Osmola, Magda Przybyszewska, Natalia Węgrzyn, Piotr Madura**) prezentującej projekt *Rzeszowski Dom Kultury*, realizowany wspólnie z Estradą Rzeszowską.

Koncert „Melody Makers” jak zawsze budzi wielkie emocje

Kapela ludowa „Jany” w oczekiwaniu na występ

Spotkanie zakończyła dyskusja, będąca częściowo samoistną kontynuacją wystąpienia studentów, **Kamili Rędziniak** i **Piotra Madury** pt. *Jakich praktyk oczekujemy?* Poruszono w niej m.in. istotną kwestię zdobywania przez studentów doświadczenia zawodowego już w czasie studiów. Przedstawiciele żaków starali się przybliżyć tu swoje oczekiwania wobec instytucji oferujących praktyki, a także potencjalnych pracodawców. W trakcie debaty niejednokrotnie podkreślano, że na swojej drodze, wchodzący w dorosłe życie, przyszli absolwenci pragną spotkać osoby otwarte, chcące bezinteresownie dzielić się z nimi swoją wiedzą i doświadczeniem, a przede wszystkim, osoby życzliwe swoim młodszym następcom.

Organizatorzy II Rzeszowskiego Spotkania Młodych Kulturoznawców i Animatorów Kultury już opracowują formułę przyszłorocznego spotkania. Pragną również serdecznie podziękować **dr hab. prof. UR Jolancie Kamińskiej-Kwak**, dyrektorowi Instytutu Historii UR, za życzliwość i pomoc w realizacji tego ciekawego projektu.

Foto: K. Kaleta i K. Łąkowska

Rzeszowskie ASY w akcji

KRZYSZTOF
SOCHA

PROFESOR T. CHACHULSKI GOŚCIEM INSTYTUTU FILOLOGII POLSKIEJ

O tym, że jubileuszowy rok pięćdziesięciolecia rzeszowskiej polonistyki, który właśnie przeżywamy, obfituje w niezmiernie interesujące wydarzenia naukowe, nie trzeba nikogo przekonywać. Kolejnym tego dowodem była wizyta (11 marca) w Instytucie Filologii Polskiej prof. Tomasza Chachulskiego, ukoronowana odczytem pt. *Oświeceni i doświadczenie poetyckie czasów saskich*. Wystąpienie to zgromadziło liczne grono słuchaczy, zarówno spośród studentów, jak i pracowników naukowych Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Profesor Tomasz Chachulski jest pracownikiem naukowym Instytutu Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk i dziekanem Wydziału Nauk Humanistycznych Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Ten wybitny specjalista w dziedzinie literatury XVI–XVIII wieku odwiedził Instytut Filologii Polskiej UR w ramach cyklu jubileuszowych wykładów dla uczczenia półwiecza polonistyki w Rzeszowie. Wykład Profesora zorganizowano w sali konferencyjnej Biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego i wzięli w nim udział studenci, doktoranci, nauczyciele akademicy oraz zaproszeni goście. Spotkanie prowadził dr hab. prof. UR **Janusz Pasterski**.

Mimo że literatura polskiego Oświecenia należy do stosunkowo dobrze znanej i gruntownie opracowanej przestrzeni twórczej, wciąż pojawiają się nowe odkrycia w tym temacie, które uświadamiają wszystkim zainteresowanym tą problematyką jak wiele przejęliśmy od ludzi tamtej epoki. W badaniach naukowych nad literaturą co jakiś czas dochodzą do głosu opinie, że wiele kwestii związanych z czasem Sasów wymaga głębszej analizy lub wręcz redefinicji pojęć. Z jakich więc, bliżej nieznanych nam źródeł, czerpali swoje inspiracje poetyccy mistrzowie pierwszej połowy XVIII wieku, które tendencje twórczości zachodnioeuropejskiej możemy odnaleźć w dorobku literackim poetów polskiego Oświecenia, co w końcu łączy obyczajowość doby saskiej z czasami nam współczesnymi – odpowiedzi nie tylko na te, ale i inne pytania, które pojawiły się bezpośrednio po wykładzie, nasz gość udzielił skrupulatnie i rzeczowo.

Kończącym elementem wizyty profesora Chachulskiego w Rzeszowie było spotkanie z dziekanem Wydziału Filologicznego dr. hab. prof. UR **Zenonem Ożogiem**, dyrektorem Instytutu Filologii Polskiej dr. hab. prof. UR Januszem Pasterskim oraz pracownikami Zakładu Literatury Staropolskiej i Polskiego Oświecenia. Pożegnaniu towarzyszyła nadzieja, że marcowa wizyta zapoczątkuje częste przyjazdy Profesora do Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Na zdjęciu prof. dr hab. Tomasz Chachulski
Foto: M. Nalepa

ANTONI
NIKIEL
MAREK A.
OLSZYŃSKI
MAREK
POKRYWKA

TO BYŁA WYSTAWA UDANYCH MALARSKICH OBRAZÓW

Pracownia działań interdyscyplinarnych w zakresie malarstwa, nazywana także 4 Pracownią Malarską, powstała dwa lata temu, w ramach specjalności malarstwo na kierunku edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych (sztuki wizualne). Prowadzona jest przez profesorów Uniwersytetu Rzeszowskiego – doktorów habilitowanych: **Antoniego Nikla**, **Marka Adama Olszyńskiego** oraz **Marka Pokrywkę**. Jest to – w naszym zamyśle – próba kontynuacji chlubnych tradycji „Pracowni 122”, prowa-

dzionej przed laty przez prof. **Tadeusza Gustawa Wiktora** i wspomnianego już Antoniego Nikla.

Program tej pracowni opiera się na przekonaniu, że zakres ćwiczeń, poszukiwań oraz doświadczeń z zakresu malarstwa jest podstawą kreatywnego myślenia plastycznego i ma charakter interdyscyplinarny. Pozostaje w ścisłej korelacji z innymi dyscyplinami sztuki, a wiedza i umiejętności zdobyte w ramach działań malarskich są fundamentem rozwoju świadomości i wrażliwości artystycznej. Realizacja założeń programowych tej pracowni ma na celu otwarcie studentów na wszelkie formy obrazowania zawarte w przestrzeni sztuki, których punktem wyjścia jest szeroko rozumiane malarstwo. Efektem procesu edukacji w IV Pracowni Malarskiej powinna być pełna świadomość zamierzeń twórczych studenta, która skutkować ma dojrzałą, indywidualną formą artystycznej wypowiedzi i odwagą przekraczania wszelkich ograniczeń natury formalnej i warsztatowej, w celu pełnego określenia preferowanego języka ekspresji.

Prezentowana wiosną br. w przeworskiej, ratuszowej **Galerii Magistrackiej** ekspozycja prac – wybranych studentów i dyplomantów z IV Pracowni Malarskiej WS UR, była już drugą w tym roku wystawą dorobku najciekawszych (według nas) osobowości artystycznych wśród adeptów sztuk pięknych; wystawy połączonej dodatkowo z pokazem prac malarskich prowadzących tę pracownię artystów-pedagogów. Oprócz bardzo dojrzałych i docenionych już w środowisku artystycznym propozycji malarskich przyszłych dyplomantek z tej pracowni – **Pauliny Dębosz**, **Olimpii Kościółek**, **Marty Ożóg** oraz **Marceliny Siwiec**, wyraziście i świadomie podkreślających fascynację koloryzmem lub też szeroko rozumianym ekspresjonizmem, na uwagę zasługują także prace **Tomasza Barana**, budującego swoje kompozycje malarskie w ograniczonej palecie barw; zazwyczaj eksponując przy tym – „witrażowo” – subtelnym rysunkiem poszczególne formy z wybranego do inspiracji motywu. Bardzo osobisty, kobiecy styl malowania i prezentowania tematów pokazały na tej wystawie kobiety: **Beata Gąsior**, **Jolanta Dyląg**, **Angelika Maczuga** i **Dominika Paczkowska**. Dzięki ich osobistej inspiracji wybraną tematyką – w tzw. konwencji realizmu – oraz dużej już

„Pracownia 4”
... drugie spotkanie

Malarstwo studentów z kręgu „Pracowni 4” Wydziału Sztuki UR

Ekspozycja prac: od 20.03.2014 r. | Galeria Magistracka w ratuszu | Rynek | Przeworsk
Finał: 11.04.2014 | piątek | godz. 17.17

Tomasz Baran, Paulina Dębosz, Joanna Dyląg, Beata Gąsior, Wiesława Grochowicz,
Katarzyna Kiwała, Olimpia Kościółek, Angelika Maczuga, Antoni Nikiel, Marek A. Olszyński, Marta Ożóg,
Kamil Rzak, Dominika Paczkowska, Marek Pokrywka, Marcelina Siwiec

Organizatorzy:
Urząd Miasta Przeworska
ul. Jagiellońska 17
37-200 Przeworsk
www.przeworsk.um.gov.pl

Galeria Magistracka
Rynek 1
37-200 Przeworsk

Patroni:
Urząd Miasta Przeworska
ul. Jagiellońska 17
37-200 Przeworsk
www.um.przeworsk.pl

OKE!

biegłości w preferowanej technice malowania obrazu, przedstawiają swój intymny, duchowy, „wewnętrzny autoportret”...

Podobnie może być też odbierane i interpretowane malarstwo **Wiesławy Grochowskiej**, **Katarzyny Kiwały** i **Kamila Kozaka**. Pomimo wykorzystywania przez nich tematów – na pozór banalnych i wyeksploatowanych już w sztukach pięknych, takich jak np. studium martwej natury, albo – jak jest to w przypadku W. Grochowskiej – tylko jej małego fragmentu, lub też inspiracji klasycznym motywem krajobrazu, udało się stworzyć im bardzo spójne formalnie i oryginalne warsztatowo propozycje malarskie.

Wszystkie prezentowane na przeworskiej wystawie prace zrealizowane zostały z pełną dojrzałości konsekwencją użytych środków wyrazu oraz w ciekawej stylistyce, spełniając w ten sposób „wiarygodny przepis” na udany malarski obraz, według francuskiego artysty, **Maurice’a Denis** – ...*Obraz, zanim stanie się koniem bitewnym, nagą kobietą, lub jakąkolwiek inną anegdotą, jest przede wszystkim powierzchnią płaską pokrytą farbami w określonym porządku.*

MACIEJ
KLUZ

5th International Young Scientists Conference „Human – Nutrition – Environment” „BIOTECHNOLOGY FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT”

24–25 kwietnia br. na Wydziale Biologiczno-Rolniczym Uniwersytetu Rzeszowskiego odbyła się międzynarodowa konferencja młodych naukowców (5th International Young Scientists Conference „Human – Nutrition – Environment” „BIOTECHNOLOGY FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT”) zorganizowana przez Studenckie Koło Naukowe Technologów Żywności „FERMENT”. Konferencję otworzył JM Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dr hab. **Aleksander Bobko** oraz wicemarszałek

województwa podkarpackiego **Lucjan Kuźniar**. Z wykładami inauguracyjnymi część merytoryczną spotkania wystąpili światowej sławy naukowcy: prof. dr hab. **Michael Penninckx** (Belgia), prof. dr hab. **Volkmar Passoth** (Szwecja), prof. dr hab. **Andriy Sibirny** (Polska, Ukraina), prof. dr hab. **Patrick Fickers** (Belgia), prof. dr hab. **Vladimir Mrša** (Chorwacja). W konferencji wzięło udział ponad 200 młodych naukowców z całej Polski oraz z zagranicy (Słowacji, Rumunii i Ukrainy). Wyniki badań

prezentowano w pięciu sesjach tematycznych: Biotechnologia i mikrobiologia, Technologia żywności, Żywnienie człowieka i zdrowie, Wpływ czynników środowiska na zdrowie człowieka oraz Rolnictwo. Konferencję wsparli zewnętrzni sponsorzy, a jednym ze źródeł finansowania był grant dla koła „FERMENT”, przyznany przez prorektora ds. nauki UR prof. dra hab. Sylwestra Czopka. W imieniu organizatorów dziękujemy wszystkim, którzy w jakikolwiek sposób przyczynili się do przygotowania tej konferencji oraz wszystkim uczestnikom za udział.

W Komitecie Naukowym konferencji pracowało 21 nauczycieli akademickich: prof. dr hab. Maria Droba (Poland), prof. dr hab. Andriej Sybirny (Poland, Ukraine), prof. dr hab. Miroslava Kačániová (Slovakia), prof. dr hab. Patrick Fickers (Belgium), prof. dr hab. Michel Penninckx (Belgium), prof. dr hab. Bohdan Achrem-Achremowicz (Poland), prof. dr hab. Juraj Čuboň (Slovakia), prof. dr hab. Vladimir Mrša (Croatia), prof. dr hab. Volkmar Passoth (Sweden), doc. dr hab. ing. Helena Frančáková,

CSc. (Slovakia), doc. dr Cornelia Purcarea (Romania), doc. dr Adriana Chis (Romania), doc. dr Simona Vicas (Romania), dr hab. inż., prof. UR Małgorzata Dżugan (Poland), doc. dr Konstantinos A. Paschalidis (Greece), doc. dr Adrian Timar (Romania), dr Anna Pasternakiewicz (Poland), dr Dorota Grabek-Lejko (Poland), dr inż. Anna Żaczek (Poland), dr Włodzimierz Sybirny (Poland), dr Jarosław Herbert (Poland).

Komitetowi Organizacyjnemu Konferencji przewodniczył mgr Maciej Kluz. W jego składzie byli także: mgr Justyna Ruchała, mgr Iwona Kata, mgr Krzysztof Berezka, Rafał Kordiaka, Aleksandra Szydło, Patrycja Majda, Monika Wesołowska, Przemysław Rożek, Jakub Wydro, Katarzyna Horodecka, Paweł Hanus, Katarzyna Szpyra, Aleksandra Pizoń, Natalia Ptak, Michał Sprysak, Monika Chlebowicz, Justyna Brzoza, Sabina Lachowicz, Marcin Obirek, Krzysztof Kotula, Klaudia Bryniarska, Małgorzata Czekaj, Katarzyna Frączek, Magdalena Dłużeń, Sylwia Swacha, Agnieszka Chudzik.

Foto: E. Wójcikiewicz

GRZEGORZ
KOLASIŃSKI

KONKURS „STUDENT MA TALENT” – STUDENCI WYGRALI 3000 ZŁ I „CHWAŁĘ REKTORÓW”

Konkurs pn. „Student ma Talent” zorganizowany został przez Samorząd Studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego i Stowarzyszenie Uniwersyteckie Forum Przedsiębiorczości. Była to pierwsza edycja tego wydarzenia. Całe przedsięwzięcie dzięki uprzejmości dziekana Wydziału Muzyki dra hab. prof. UR **Mirosława Dymona**, odbyło się w sali koncertowej tegoż wydziału przy ul. Dąbrowskiego 83 w Rzeszowie. Konkurs został przeprowadzony w dwóch etapach, tj. casting wstępny (odbył się 5 maja 2014 r.) i gala finałowa (14 maja 2014 r.). Występy uczestników oceniało jury konkursowe w składzie: Krystyna Mazurówna – polska tancerka i choreograf mieszkająca na stałe we Francji, Piotr Mitka – skrzypek, Michał Ziolkowski – kompozytor, Jakub Ochnio – fotograf, Delfina Przesłowska – zwyciężczyni konkursu „Mam Talent”.

Na castingu zjawili się ok. 100 osób. Po wstępnej weryfikacji, pod względem formalnym, zakwalifikowało się 34 uczestników/grup. W trakcie 8-godzinnego prze-

sluchania wyłoniono 15 uczestników finału w kategoriach: zespoły muzyczne, soliści, tancerze i akrobaci. Gali finałowej towarzyszyły ogromne emocje, a uczestnicy każdym występem podbijali serca jury i publiczności. Drugie miejsce przypadło tancerzom, parze **Aleksandra i Bartoszowi Martoniom**. Trzecie miejsce zajęła **Magdalena Widłak**, która zaprezentowała pokaz taneczny w połowie z dźwiękiem i bez dźwięku. Nagroda publiczności trafiła do grupy tanecznej **Gang Bros**. Przewodnicząca jury Krystyna Mazurówna była zaskoczona tak wysokim poziomem. – *Studenti zaskoczyli nas swoimi umiejętnościami tanecznymi, wokalnymi i akrobatycznymi* – mówiła Mazurówna. Ponieważ poziom był bardzo wysoki, zostały również przyznane wyróżnienia, które trafiły do: Anny Pels i Mateusza Barańskiego, Macieja Bednarza, Black Dust, Olgi Zagórskiej, Anety Micał i Patrycji Kloc. Zwycięzcom przyznano nagrody finansowe, które ufundował Bank Zachodni WBK Grupa Santander.

Publiczność przyznała swoją nagrodę, którą ufundowała Szkoła Języków Obcych Empik School w postaci dwóch wakacyjnych kursów językowych.

Zwycięzcami konkursu „Student ma Talent” zostali **Tomasz Nowak** i **Artur Twardy** z Ballwizards. Wygrali 3000 zł i „wieczną chwałę Rektorów”. Jury zachwyił występ tego duetu zonglującego piłkami w rytm muzyki.

Konkurs „Student ma Talent” to projekt mający na celu wyłonienie utalentowanych studentów podkarpackich uczelni. Zamierzeniem projektu jest popularyzowanie działań artystycznych wśród społeczności akademickiej, rozwijanie kreatywności studentów, promowanie talentów technicznych oraz rozwijanie współpracy pomiędzy podkarpackimi uczelniami. Podczas wydarzenia młodzież akademicka prezentowała artystyczne umiejętności, innowacyjne pomysły i koncepcje badawcze o potencjalne komercjalizacyjnym.

Organizatorzy zapowiadają kontynuację projektu w przyszłym roku.

Foto: E. Wójcikiewicz

GRADUACJĄ NA WYDZIALE EKONOMII ROZPOCZĘTO AKADEMICKIE WAKACJE

24 czerwca 2014 roku, podczas wydziałowej graduacji absolwentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych oraz podyplomowych uroczystości zakończono rok akademicki 2013/2014 na Wydziale Ekonomii. Ubrani w akademickie togi młodzi ludzie odbierali z rąk dra hab. prof. UR **Wojciecha Walata** – prorektora ds. studenckich i kształcenia oraz dra hab. prof. UR **Grzegorza Ślusarza** – dziekana wydziału dokumenty potwierdzające zakończenie nauki.

Egzaminem w dniu 7 czerwca zakończyły się też studia podyplomowe *Mechanizmy funkcjonowania strefy*

euro, realizowane jako grant NBP. W piątej edycji projektu zrealizowano 200-godzinny program. Wykładowcami byli nauczyciele akademicy z Uniwersytetu Warszawskiego, UMCS, Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie oraz Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Uniwersytet Rzeszowski jest jedyną uczelnią z Podkarpacia, która systematycznie uzyskuje grant NBP. Dotychczas studia podyplomowe ukończyło 189 słuchaczy. W tym roku dokumenty potwierdzające zakończenie nauki uzyskało 57 osób. **Podczas wydziałowej uroczystości dyplomy rektora UR i prezesa NBP wręczali: dr hab. prof. Wojciech Walat - prorektor ds. studenckich i kształcenia, Beata Rapa - dyrektor Oddziału Narodowego Banku Polskiego w Rzeszowie oraz Grzegorz Ślusarz - dziekan Wydziału Ekonomii.**

Słuchaczami tych studiów byli pracownicy administracji samorządowej i rządowej, instytucji finansowych i banków oraz studenci studiów drugiego stopnia z UR i innych uczelni Podkarpacia.

Jesienią 2014 roku zaplanowano rozpoczęcie szóstej edycji *Mechanizmów funkcjonowania strefy euro*, przeznaczonej dla absolwentów co najmniej licencjackiej ekonomii.

/L.B./

Foto: E. Wójcikiewicz

STUDENTKA BIOTECHNOLOGII LAUREATKĄ PROGRAMU DIAMENTOWY GRANT

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego ogłosiło listę laureatów trzeciej edycji programu Diamentowy Grant. W tym roku finansowanie otrzymało 86 projektów naukowych realizowanych przez wybitnych studentów w polskich uczelniach i instytutach. Wyróżnieni młodzi badacze reprezentują trzy obszary nauk: humanistyczne i społeczne, przyrodnicze i medyczne oraz ścisłe i techniczne.

Program Diamentowy Grant został ustanowiony przez Ministra Nauki Szkolnictwa Wyższego w 2011 roku, a jego celem zasadniczym jest stworzenie możliwości rozwoju naukowego wybitnie uzdolnionym absolwentom studiów pierwszego stopnia i studentom jednolitych studiów magisterskich, prowadzącym badania naukowe, tak aby dać im możliwość skrócenia ścieżki kariery naukowej. Absolwent lub student prowadzący pod kierunkiem opiekuna naukowego badania naukowe o wysokim stopniu zaawansowania, przez uzyskanie

wsparcia finansowego w ramach programu, będzie miał warunki do wcześniejszego przygotowania rozprawy magisterskiej oraz doktorskiej.

Ministerstwo wspiera tylko osoby studiuje w dobrych jednostkach naukowych, posiadających kategorię naukową A+, A lub B, w których student prowadzi badania naukowe określone we wniosku o finansowanie.

Aby wniosek był rozpatrywany kandydat do stypendium musi też spełnić łącznie następujące warunki: nie posiadać tytułu magistra lub jego odpowiednika, posiadać udokumentowaną znajomość co najmniej jednego języka obcego na poziomie nie niższym niż B2 oraz prowadzić zaawansowane badania naukowe, potwierdzone wcześniejszymi osiągnięciami naukowymi.

Laureatką tegorocznej edycji konkursu jest JENNIFER MYTYCH - studentka I roku studiów magisterskich Instytutu Biotechnologii Stosowanej i Nauk Podstawowych (kierunek biotechnologia molekularna), która będzie realizować projekt pod opieką naukową wybitnego immunologa pani profesor Anny Blom (Lund University) zatytułowany „Poszukiwanie nowych właściwości białka klotha w zwalczaniu zakażeń bakteryjnych”, o wartości 200 000 zł.

Jennifer Mytych od początku swojej działalności naukowej jest związana z Instytutem Biotechnologii Stosowanej i Nauk Podstawowych, jest tegoroczną absolwentką studiów I stopnia. Ma już wcześniejsze sukcesy w działalności studenckiej oraz organizacyjnej na rzecz Instytutu. Jest m.in. prezesem prężnie działającego Koła Naukowego BIOTECH oraz współautorstwem oryginalnej obszernej pracy naukowej dotyczącej badania właściwości biologicznych nanodiamentów, która została opublikowana w czasopiśmie z listy JCR Chem Biol Interact IF= 2.9. Wcześniej była laureatką programu MNISW Generacja Przyszłości. Jako studentka studiów I stopnia (licencjackich) była także stypendystką Lund University, dzięki czemu mogła kształcić się oraz prowadzić badania w renomowanym zespole naukowym kierowanym przez panią profesor Annę Blom.

Jennifer Mytych jest także tegoroczną stypendystką MNISW oraz laureatką (wielokrotnie) Stypendium Rektora UR.

/opr. L.B./

Pary turniejowe ZPiT UR „Resovia Saltans” z ich instruktorem i choreografem dr Jadwigą Madej (trzecia od lewej) po zakończonej zwycięskiej rywalizacji w II Ogólnopolskim Turnieju Tańców Polskich w Dobczycach.

JADWIGA
MADEJ

I MIEJSCA NA PODIUM DLA PAR Z ZESPOŁU PIEŚNI I TAŃCA „RESOVIA SALTANS”

W dniach od 5 do 6 maja br. w hali wilanowskiego Centrum Kultury tancerze turniejowi ZPiT „Resovia Saltans” reprezentowali Podkarpacie i Uniwersytet Rzeszowski w Królewskim Turnieju Tańców Polskich 2014. W konkursie wzięło udział 238 tancerzy z 22 zespołów tańca ludowego z całej Polski. Zawodnicy prezentowali polskie tańce narodowe – krakowiaka, oberka, kujawiaka i mazura w formie towarzyskiej. Z ZPiT „Resovia Saltans” uczestniczyły dwie pary taneczne: **Tomasz Rusin** (student Inżynierii materiałowej) z partnerką **Natalią Ptak** (studentką technologii żywienia) i **Krzysztof Kowalik** (student bezpieczeństwa nar.) z **Sybillą Pięta** (studentką filologii polskiej). Pary dzielnie walczyły na parkiecie, pokonując w swojej kategorii VB tancerzy z wielu innych zespołów akademickich i młodzieżowych. Tomasz Rusin z Natalią Ptak wywalczyli pierwsze miejsce, natomiast debiutująca w turniejach para Krzysztof Kowalik z Sybillą Pięta zdobyła wysoką trzecią lokatę.

W II Ogólnopolskim Turnieju Tańców Polskich w Dobczycach, który odbył się 7 i 8 czerwca br. nasz region reprezentowały trzy pary: **Tomasz Rusin z Natalią Ptak**, **Krzysztof Kowalik z Sybillą Pięta** i **Kamil Ozimek** (student kulturoznawstwa) z **Martą Krawiec** (studentką socjologii). Rywalizacje odbywały się w sześciu kategoriach wiekowych pomiędzy osiemnastoma zespołami z różnych ośrodków akademickich i instytucji kultury. Tomasz Rusin i Natalia Ptak wywalczyli pierwsze miejsce na podium, rywalizując z tancerzami innych zespołów akademickich,

m.in. ZPiT „Słowianki” Uniwersytetu Jagiellońskiego, ZPiT „Silesianie” z Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, czy ZPiT „Krakowiak” z Krakowa. Kamil Ozimek z Martą Krawiec zdobyli czwarte miejsce, natomiast Krzysztof Kowalik i Sybilla Pięta zajęli ósmą lokatę. Szescioosobowe grono sędziowskie, w którym uczestniczył również pan **Romuald Kalinowski**, ekspert Polskiej Sekcji CIOFF, kierownik artystyczny i choreograf ZPiT „Resovia Saltans”, złożone było z najwybitniejszych w Polsce specjalistów z dziedziny polskich tańców narodowych. Oceniając pary konkursowe, sędziowie zwracali uwagę przede wszystkim na muzykalność tancerzy, prawidłowy styl i charakter wykonania poszczególnych tańców, poprawną technikę taneczną, ogólny wyraz artystyczny pary, a także odpowiedni dobór repertuaru dla poszczególnych kategorii wiekowych. Występom tancerzy towarzyszyły jak zawsze wielkie emocje, a mimo dużej rywalizacji panowała zarówno na scenie, jak i poza nią, niezwykle serdeczna i koleżeńska atmosfera.

Turnieje Tańców Polskich w formie towarzyskiej organizowane są w różnych regionach kraju pod honorowym patronatem i nadzorem Polskiej Sekcji Międzynarodowej Rady Stowarzyszeń Folklorystycznych Festiwalu i Sztuki Ludowej (CIOFF). Posiadają już dwudziestoletnią tradycję. Niezmienna popularność, duża liczba uczestników oraz zaangażowanie młodzieży dowodzą, że turnieje te są doskonałym sposobem spędzania wolnego czasu, świetną formą zabawy wśród dzieci, młodzieży i dorosłych, a za-

razem skuteczną metodą propagowania tradycji polskiej kultury tanecznej i ochrony dziedzictwa kulturowego.

W ZPiT „Resovia Saltans” od kilku lat systematycznie szkolone są pary turniejowe tańców polskich w formie towarzyskiej. Pary prowadzi trzykrotna mistrzyni Polski w tej dyscyplinie (2009-2011), instruktor-choreograf dr Jadwiga Madej. Studenci z ogromnym zaangażowaniem trenują po kilka godzin tygodniowo, by zdobywać jak najwyższe umiejętności taneczne. Taniec to ich pasja życiowa, która przyczynia się nie tylko do kształtowania ich poczucia estetyki oraz wrażliwości na muzykę i piękno ruchu tanecznego, ale również uczy patriotyzmu i szacunku do polskiej tradycji i kultury narodowej. Pary turniejowe, odnosząc sukcesy na szczeblu ogólnopolskim są także wspaniałą formą reklamy Uniwersytetu Rzeszowskiego na terenie całego kraju.

Gratulujemy tancerzom i życzymy dalszych sukcesów tanecznych w kolejnych turniejach tańców polskich w formie towarzyskiej.

Uroczyste wręczenie dyplomów dla trzech najlepszych par w kategorii VB. Miejsce pierwsze zajęli Natalia Ptak i Tomasz Rusin z ZPiT UR „Resovia Saltans”.

Foto: K. Ozimek

UNIwersytet ma „SUPERWYKŁADOWCÓW”

W tegorocznej – trzeciej już edycji plebiscytu Superwykładowca został dr inż. **Piotr Cyrek**, adiunkt w Katedrze Marketingu i Przedsiębiorczości na Wydziale Ekonomii UR. Studenci uznali, że praca pod jego kierunkiem to poważne wyzwanie, ponieważ dość wysoko stawia poprzeczkę, ale podejmuje polemiki, kiedy słyszy „młodzieżowe” nieskrępowane myśli i teorie.

Plebiscyt „Superwykładowca” organizowany jest przez dziennik *Super Nowości* oraz magazyn *Ludzie Sukcesu*. Jego założeniem jest wyłanianie dydaktyków z bogatym dorobkiem naukowym, cieszących się szczególnym uznaniem studentów. Podczas finałowej gali, która odbyła się 16 czerwca 2014 roku uhonorowano wykładowców, którzy zyskali największą przychylność swoich podopiecznych.

W pierwszej dziesiątce znaleźli się także inni wykładowcy Uniwersytetu Rzeszowskiego. Trzecie i czwarte miejsce zajęli pracownicy Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego z Katedry Analizy Funkcjonalnej - prof. dr hab. **Andrzej Kamiński** oraz dr **Piotr Pusz**. Na ósmym miejscu uplasował się natomiast dr **Hubert Sommer** z Wydziału Pedagogicznego.

Foto: W. Hadło

MARTYNA
BEDNARZ

STUDENCI POZNAWALI PROBLEMY NIEWIDZĄCYCH I SŁABOWIDZĄCYCH

13 maja 2014 roku w ramach II Podkarpackiego Festiwalu „Kulturalia 2014”, w Uniwersytecie Rzeszowskim, już po raz drugi odbyło się spotkanie pod hasłem „Oczyrna Niewidomych”. Zostało zorganizowane przez Samorząd Studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych UR przy współpracy z Okręgiem Podkarpackim Polskiego Związku Niewidomych, Fundacją „Szansa dla Niewidomych”, a także Przemyskim Klubem Sportu i Rekreacji Niewidomych i Słabowidzących „Podkarpacie” i miało na celu zapoznanie społeczności akademickiej z problematyką osób z dysfunkcjami narządu wzroku. Wydarzenie zostało objęte honorowym patronatem JM Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dr. hab. Aleksandra Bobko oraz Prezydenta Miasta Rzeszowa Tadeusza Ferencza.

Uczestnicy rzeszowskiego spotkania wysłuchali referatów przygotowanych przez zaproszonych gości, wśród których był między innymi wiceprezes Przemyskiego Klubu Sportu i Rekreacji Niewidomych i Słabowidzących. Mówił o działalności stowarzyszenia, przybliżając dyscypliny sportowe uprawiane przez osoby z dysfunkcją narządu wzroku. Swoją historię przedstawił także mgr Maciej Karczmarzyk, wykładowca Politechniki Rzeszowskiej, który w wyniku wypadku został osobą ociemniałą. Swoim pozytywnym nastawieniem do życia zaszczepił w słuchaczach nadzieję, a zarazem motywację do działania.

Uczestnicy sympozjum mieli wyjątkową okazję udać się w interaktywną podróż do niewidzialnego świata. Umożliwiono obejrzenie filmu z audiodeskrypcją, na-

uczenie się podstaw alfabetu Braille’a, skorzystanie z profesjonalnego szkolenia w posługiwaniu się białą laską oraz obejrzenie przedmiotów, których na co dzień używają osoby niewidome i słabowidzące.

Zgromadzeni mogli próbować, jak po wyłączeniu narządu wzroku poradzą sobie w codziennych sytuacjach, np. podczas przygotowywania posiłku. Atrakcją było poznanie techniki strzelectwa laserowego, bez użycia wzroku, korzystając jedynie z dźwiękowych komend.

Projekt „Oczyrna niewidomych” był doskonałą lekcją dla studentów, którzy mieli możliwość zapoznania się z problemami życia codziennego osób niewidomych i słabowidzących. Wiele osób, zakładając opaskę na oczy, a tym samym odbierając otaczający świat wyłącznie za pomocą zmysłu słuchu, węchu i równowagi, doceniło wartość swego wzroku. Doświadczenie to na pewno pozwoli obdarzyć szacunkiem osoby niewidome, które nierzadko doskonale radzą sobie w życiu, pomimo wielu barier, nie tylko tych architektonicznych.

Foto: J. Kocur

IWONA
AUGUSTYN
KATARZYNA
BYLICA

WYZWANIA I DYLEMATY W PRACY Z DZIEĆMI PRZEWLEKLE CHORYMI

Międzywydziałowe Studenckie Koło Naukowe Familiologów, przy współpracy ze Studenckim Kręgiem Korczakowskim oraz Kołem Zainteresowań Psychologią „PRO-PSYCHE” zorganizowało (w dniu 25 marca 2014 r.) konferencję naukową *Pedagog w sytuacji pomagania – holistyczne podejście do pracy z dziećmi przewlekle chorymi oraz ich rodzinami*. Wydarzenie to cieszyło się dużym zainteresowaniem ze strony studentów, o czym świadczyła liczna frekwencja. Konferencję otworzył i wprowadził w tematykę prodiżekian ds. studiów stacjonarnych ks. dr hab. prof. UR **Janusz Miąso**, a osobami prowadzącymi sesję byli: opiekun Międzywydziałowego Studenckiego Koła Naukowego Familiologów dr **Urszula Gruca-Miąsik** i dr hab. prof. UR **Grzegorz Grzybek**.

Seminarium było poświęcone pracy pedagoga z dziećmi przewlekle chorymi oraz ich najbliższymi. Stanowiło doskonałą okazję do poznania specyfiki pracy z osobami cierpiącymi. Bazą do nawiązania prawidłowej komunikacji z dzieckiem przewlekle chorym, a co za tym idzie opracowania warunków przebiegu pracy jest poznanie nie tylko stanu zdrowia fizycznego dziecka, ale przede wszystkim psychicznego oraz jego emocjonalnych potrzeb. Zagadnienie to wyczerpująco przedstawiła w swoim referacie *Psychologiczny obraz dziecka chorego* dr **Małgorzata Marmola** z Uniwersytetu Rzeszowskiego. Problem oswojenia się rodziny z sytuacją, w jakiej znajdują się, z chorym dzieckiem, przedstawiła dr **Danuta Ochojska** (z UR) w wykładzie o *Adaptacji rodziny do niepełnosprawności dziecka*. O tym jak wygląda praca *Pedagoga w sytuacji pomagania rodzicom dzieci przewlekle chorych w teorii i praktyce* mówiła dr Urszula Gruca-Miąsik.

Spotkanie pedagogów nie skupiało się tylko na teorii działań podejmowanych na rzecz dziecka chorego i jego rodziny, ale przede wszystkim na systemie pracy i doświadczeniach pracowników różnych instytucji: Fundacji Podkarpackie Hospicjum dla Dzieci, których przedstawicielami były panie: psycholog **Agnieszka Jankowska-Rachel** i pedagog **Jolanta Janson**. W swoich wystąpieniach skoncentrowały się na *Wspomaganiu funkcjonowania dziecka w hospicjum*. Pokazały, iż praca ta

Konferencja Pedagog w sytuacji pomagania – holistyczne podejście do pracy z dziećmi przewlekle chorymi stało się wydarzeniem, które pozwoliło poznać studentom i pracownikom akademickim cienie i blaski pracy z dziećmi przewlekle chorymi.

wymaga dużego zaangażowania względem dziecka oraz jego rodziców.

Nie można zapomnieć również o dostępie do nauki w szkole przyszpitalnej. Z programem nauczania oraz systemem funkcjonowania takiej instytucji zapoznali uczestników seminarium pracownicy Zespołu Szkół przy Szpitalu Wojewódzkim nr 2 im. św. Jadwigi Królowej w Rzeszowie, mgr **Elżbieta Telesz**, mgr **Beata Grzybek** oraz mgr **Przemysław Kalandyk**.

Metody i formy pracy stosowane w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym im. Kornela Makuszyńskiego w Mrowli przedstawiła mgr **Elżbieta Świder**, dyrektorka tej placówki. Zwróciła uwagę na rangę indywidualnego podejścia do ucznia oraz dostosowanie programów do jego potrzeb i ogólnego rozwoju dziecka.

Foto: J. Zakulec

MACIEJ
KLUZ

5. URODZINY SKN TECHNOLOGÓW ŻYWNOCICI „FERMENT”

W 2008 roku (21 października) odbyło się zebranie założycielskie Studenckiego Koła Naukowego Technologów Żywności „FERMENT”, które obecnie zrzesza 58 członków, a jego opiekunem jest mgr Maciej Kluz. Koło działa w obrębie trzech katedr Wydziału Biologiczno-Rolniczego: Biotechnologii i Mikrobiologii, Katedry Chemii i Toksykologii Żywności oraz Technologii i Oceny Jakości Produktów Roślinnych. Studenci realizują tematy badawcze w czterech sekcjach: Sekcja Biotechnologii i Mikrobiologii Żywności (opiekun – mgr Maciej Kluz), Sekcja Chemii Żywności (opiekun – dr Anna Pasternakiewicz), Sekcja Toksykologii Żywności (opiekun – dr hab. inż., prof. UR Małgorzata Dżugan), Sekcja Przetwórstwa Produktów Pochodzenia Roślinnego (opiekunowie: dr Ireneusz Kapusta, dr inż. Anna Sobczyk i dr inż. Tomasz Cebulak). W ramach studenckiego ruchu naukowego aktywnie współpracujemy ze studentami i opiekunami z innych kół: SKN Rolników „Włościanin” i SKN „Podróżników” oraz ze studentami z kilku uczelni zagranicznych: Słowackiego Uniwersytetu Rolniczego w Nitrze (Słowacja), Uniwersytetu I. Franki we Lwowie (Ukraina), Uniwersytetu im. I. Ogienki w Kamieńcu Podolskim (Ukraina), Uniwersytetu w Oradei

(Rumunia) oraz Uniwersytetu w Zagrzebiu (Chorwacja). Studenci – członkowie koła systematycznie uczestniczą w wymianie międzynarodowej oraz prezentują wyniki prowadzonych badań na ogólnopolskich i międzynarodowych konferencjach. W okresie 5 lat rzeszowscy studenci, zrzeszeni w SKN TŻ „FERMENT”, byli organizatorami 19 i uczestnikami 31 konferencji naukowych o zasięgu uczelnianym, ogólnopolskim i międzynarodowym oraz licznych międzynarodowych obozów naukowych. W tym współzawodnictwie studenci z Wydziału Biologiczno-Rolniczego systematycznie zajmują czołowe miejsca w konkursach na najlepszą prezentację lub plakat.

W latach 2008–2014 członkowie „FERMENTU” zorganizowali 3 konferencje krajowe oraz 16 międzynarodowych warsztatów, obozów naukowych i konferencji. W tym okresie 365 studentów było członkami koła naukowego. Pierwszym prezesem SKN TŻ został wybrany Tomasz Michalik, po nim w 2009 r. „rządzenie” przejęła Sylwia Czyjt, która po roku przekazała władzę Maciejowi Kurczowi. W latach 2011–2013 kołem kierował Przemysław Rożek, obecnie prezesem jest Rafał Kordiała.

W listopadzie ub.r. odbyło się spotkanie jubileuszowe byłych i obecnych członków koła, poprzedzone mszą św. w intencji opiekunów, członków oraz przyjaciół SKN „FERMENT”. Spotkanie zaszczylicili swoją obecnością członkowie władz uczelni: JM Rektor prof. dr hab. Aleksander Bobko, prorektor ds. rozwoju dr hab. inż. prof. UR Czesław Puchalski oraz pracownicy Uniwersytetu związani z SKN „FERMENT”.

Działalność SKN „FERMENT” i jego sukcesy naukowe nie byłyby możliwe, gdyby nie wyjątkowa życzliwość współdziałających z Kołem nauczycieli akademickich. Dziękujemy wszystkim, którzy umożliwili powstanie Koła i cały czas wspierają jego działania: JM Rektorowi prof. dr hab. Aleksandrowi Bobko, Panom Prorektorom: prof. dr hab. Sylwestrowi Czopkowi oraz dr hab. inż. prof. UR Czesławowi Puchalskiemu, Panu Dziekanowi dr hab. inż. prof. UR Zbigniewowi Czerniakowskiemu, Pani prof. dr hab. Marii Drobie, Pani kierownik Działu Nauki mgr Grażynie Pawłowicz i jej współpracownikom, pracownikom Działu Promocji i Biura Rektora oraz wszystkim życzliwym nam osobom.

Foto: M. Czekaj

IWONA
TABACZEK-
-BEJSTER

OBALMY STEREOTYPY I ZMIENŃMY STOSUNEK DO NIEPEŁNOSPRAWNYCH INTELEKTUALNIE

W związku z obchodami Światowego Dnia Osób z Zespołem Downa (21 marca 2014 r.) w auli Uniwersytetu Rzeszowskiego odbył się (już po raz drugi) przegląd filmowy pt. *Siła 21. Chromosomu*.

Organizatorami przeglądu byli: Marszałek Województwa Podkarpackiego, Oddział Podkarpacki PFRON, Zespół Szkół Specjalnych w Kolbuszowej Dolnej oraz Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Iskierka” w Kolbuszowej Dolnej. Partnerem tej inicjatywy było Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Spotkanie otworzył prorektor ds. studenckich i kształcenia dr hab. prof. UR **Wojciech Walat**, witając uczestników w murach Uniwersytetu Rzeszowskiego – uczelni przyjaznej osobom niepełnosprawnym.

W przeglądzie wzięli udział studenci i nauczyciele Wydziału Wychowania Fizycznego z dr hab. prof. UR **Sławomirem Drozdem** oraz prezesem KU AZS dr hab. prof. UR **Emilianem Zadarko**, a także Wydziału Pedagogicznego z dr **Izabelą Marczykowską**, dr **Teresą Piątek** i dr **Anną Śmigielską** oraz przedstawiciele studentów niepełnosprawnych UR.

Projekcje filmów cieszyły się dużym zainteresowaniem, nie tylko wśród studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego, ale także wśród przybyłych pracowników ośrodków, na co dzień zajmujących się osobami z niepełnosprawnością oraz rodziców niepełnosprawnych dzieci.

Podczas przeglądu, oprócz prezentacji filmów ukazujących życie osób z zespołem Downa, odbyły się również prelekcje zagranicznych gości: przedstawiciela szkoły specjalnej w Rumunii (wystąpił z referatem pt. „System szkolnictwa specjalnego i formy wsparcia osób niepełnosprawnych w Rumunii”) oraz przedstawiciela szkoły specjalnej w Walii (wystąpienie na temat systemu szkolnictwa i wsparcia osób niepełnosprawnych w Walii).

W związku z potrzebą poznania przez społeczność akademicką problematyki innych rodzajów niepełnosprawności, Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych UR i Wydział Pedagogiczny planują wiosną przyszłego roku zorganizować, w ramach „Światowego Dnia Wiedzy na temat Autyzmu”, prelekcje oraz warsztaty dla studentów i pracowników UR poświęcone tej tematyce.

Uczestnicy konferencji
przed rozpoczęciem
konkursu

JAROSŁAW
HERBERT
MARTA
TABACZYŃSKA

TURYSTYKA – SZANSA I ZAGROŻENIA DLA WSPÓŁCZESNEGO ŚWIATA

W dniach 25–26 kwietnia 2014 roku odbyła się II Studencka Konferencja Naukowa pt. *Turystyka – szansa i zagrożenia dla współczesnego świata*. Patronami tego wydarzenia byli: Rektor UR – prof. dr hab. Aleksander Bobko, Prezydent Rzeszowa – Tadeusz Ferenc, Marszałek Województwa Podkarpackiego – Władysław Ortyl oraz Wojewoda Podkarpacki – Małgorzata Chomycz-Śmigiel-ska. Organizatorami zaś SKN „Podróżników” WWF UR, Centrum Sportu i Rekreacji UR, władze Wydziału Wychowania Fizycznego oraz Studenckie Towarzystwo Naukowe. Tematyka spotkania ujęta została w trzech panelach:

1. *Turystyka, jako szansa dla rozwoju współczesnego świata;*
2. *Turystyka, jako zagrożenie dla współczesnego świata oraz*

Dziekan Wydziału WF AWF Warszawa
dr hab. prof. AWF Jerzy Nowocień

3. *Turystyka – plener – zdrowie*. Otwarcia konferencji, w imieniu władz UR, dokonał prodziekan WWF ds. nauki i współpracy z zagranicą dr hab. prof. UR **Wojciech J. Cynarski**. Wykład inauguracyjny wygłosił prof. dr hab. **Władysław Pańczyk** nt.: *Turystyka – plener – zdrowie*. Po wykładzie głos zabrał dziekan Wydziału WF AWF Warszawa dr hab. prof. AWF **Jerzy Nowocień**, który mówił o najważniejszych zapisach zawartego między wydziałami porozumienia partnerskiego, mającego na celu współpracę naukowo-dydaktyczną. Następnie głos zabrali studenci, którzy przedstawili 3 referaty. Po krótkiej przerwie obradowano w dwóch zespołach sesyjnych.

Panel: Turystyka jako szansa dla rozwoju współczesnego świata

Obradom przewodniczyli: dr **Renata Grzywacz**, **Sylwia Rzeźnik** oraz **Magdalena Załęska**. Wysłuchano 14 referatów studentów z kilku uczelni: Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, Uniwersytetu Rzeszowskiego, Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie. Wybrano najlepszy referat panelu, którym okazał się tekst: *Turystyka kulinarna jako istotny element międzykulturowy*, zaprezentowany przez **Alicję Białogłowską** z Politechniki Rzeszowskiej.

Panel: Turystyka jako zagrożenie dla współczesnego świata

Obradom w tym zespole przewodniczyli: mgr **Piotr Matłosz**, mgr **Marta Tabaczyńska** oraz **Ewelina Ko-**

nopka. Zaprezentowane zostały 4 referaty studentów z Uniwersytetu Rzeszowskiego, Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego oraz Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Prezydium sekcji za najlepszy uznało referat przygotowany przez studentów UAM z Poznania – **Pawła Matulewskiego** i **Mikołaja Majewskiego**, zatytułowany: *Wpływ turystyki pieszej na środowisko geograficzne, na wybranych obszarach chronionych północnej Polski.*

Gra Miejska: Magia Rzeszowa

Gry miejskie, w ramach konferencji turystycznych, stały się ich nieodzownym elementem, dzięki czemu przedstawiciele różnych ośrodków akademickich z terenu całej Polski mają możliwość lepszego poznania miasta, które bardzo często po raz pierwszy odwiedzili. Udział w grze wzięło 16 uczestników – studentów z kilku miast:

Kraków, Poznań, Olsztyn oraz organizatorów (tj. studenci Politechniki Rzeszowskiej i Uniwersytetu).

Śmiałkowie musieli zmierzyć się ze scenariuszem imprezy, który zawierał szereg rebusów, zagadek, łamigłówek, szyfrów, a nawet elementy języka migowego. Na swojej drodze uczestnicy pojawili się m.in. w Ogrodach Bernardynów, pod pomnikiem Ofiar Terroru, Starą Synagogą, Teatrem „Maska”, na skwerze pamięci J. Szajny – przy pomniku „Przejście 2001”, nowym tęczowym moście Narutowicza, w budynku UR przy ul. Pigionia, a następnie przy Moście Zamkowym, skąd zacierali już do mety. Całość trasy wynosiła około 8 km, a czas jej pokonania wynosił ok. 2 godzin. Na zakończenie gry wszyscy jej uczestnicy otrzymali pakiety zawierające materiały promocyjne miasta Rzeszowa wraz z drobnymi pamiątkami.

MONIKA
NABOŻNY

ZAJĘCIA TERENOWE BIESZCZADY 2014

W dniach 11–12 kwietnia br. Centrum Sportu i Rekreacji UR zorganizowało dwudniowe zajęcia terenowe w Bieszczadach dla studentów z 5 różnych kierunków. Załoga tego przedsięwzięcia była silnie sfeminizowana, gdyż towarzyszyło nam jedynie sześciu mężczyzn, w tym 2 opiekunów – mgr **Adam Maryniak** i mgr **Józef Jarzębowski**.

Około godziny 9 dojechaliśmy do Gminnego Centrum Kultury i Ekologii w Cisnej, gdzie zwiedziliśmy wystawę rzeźby Janusza Zubowa pt. „Walizka pełna śniegu”. Najbardziej wzruszyła nas opowiedziana nam historia nędznego życia artysty, który nieprzypadkowo był nazywany „intelektualistą wśród upadłych”.

Następnie grupą wyszliśmy z Wetliny w kierunku Przełęczy Orłowicza, a docelowo planowaliśmy dojść do szczytu Połoniny Wetlińskiej (co oczywiście się udało), aby później zejść w dół do Przełęczy Wyżnej. Tu, niestety, pogoda nie dotrzymała danego nam kilka dni wcześniej słowa i musieliśmy maszerować zziębnięci, mokrzy od deszczu, a gdzieś tam nawet podszczyptywani mrozem. Nikt jednak nie narzekał, wręcz byliśmy zadowoleni z wyczynu i pokornie dotarliśmy na parking, wszak, jak zauważył pan Adam, do gór należy mieć ogromny szacunek, bo pogoda, szczególnie w górach, jest nieprzewidywalna.

W Berezce czekały na nas ciepłe pokoje i obiadokolacja, o której również marzyliśmy po długiej wędrówce. Po obiadokolacji nastąpił podział grupy, chętni poszli do jacuzzi i na basen, niektórzy wybrali spanie. Wieczór

upłynął spokojnie, choć mimo ogromnego zmęczenia, mieliśmy siłę na imprezę integracyjną.

Następnego dnia, około godziny 10 wyruszyliśmy do Soliny, aby zwiedzić zaporę. Po obejrzeniu monsturalnych rozmiarów konstrukcji od środka, przeszliśmy szlakiem spacerowym nad Jezioro Solińskie, aby pływać statkiem.

Po pełnym wrażeń dniu, żegnając Solinę z łezką w oku, „wpakowaliśmy się” do autokaru i wyruszyliśmy w drogę powrotną do Rzeszowa.

WOJCIECH J.
CYNARSKI

O XI KONFERENCJI I KONGRESIE EUROPEJSKIEGO STOWARZYSZENIA SOCJOLOGÓW SPORTU W UTRECHCIE

Utrecht to średniowieczne miasto katedralne, wielkości Rzeszowa. Jest miastem akademickim, kształcącym ok. 65 000 studentów. Tutejszy Uniwersytet, najstarszy w Holandii, znajduje się na terenie katedry, na Starym Mieście. To tu właśnie w dniach 7–10 maja 2014 odbyła się XI Konferencja EASS (*European Association for Sociology of Sport*) z wyborami władz tego towarzystwa naukowego.

Idea

Nie było jednego wiodącego hasła lub nadrzędnej idei, uwzględniono natomiast wiele grup tematycznych, dających spektrum zagadnień socjologii i nauk społecznych o sporcie. I oczywiście, jak zawsze, było to spotkanie służące wymianie wiedzy i wyników dociekań naukowych. Notabene, w roku 2004, a więc 10 lat temu, nasz Wydział Wychowania Fizycznego zorganizował drugi Kongres EASS. Jego głównym organizatorem był prof. **Kazimierz Obodyński**, autor pełnił funkcje sekretarza komitetu organizacyjnego, a swym autorytetem mocno wspierał nas prof. **Jerzy Kosiewicz**, wiceprezydent EASS.

Program

Z racji uczestniczenia w wybranych sesjach równoległych, mogę przekazać swoje opinie o wybranych zagadnieniach, spośród wielu. Warto zaakcentować następujące sesje i tematy.

Sesja specjalna została poświęcona europejskim badaniom uczestnictwa w aktywności sportowo-rekreacyjnej pn.: Eurobarometer/Meisure. Uczestniczę w tym programie, wraz z Michałem Lenartowiczem (AWF Warszawa), od wielu lat. Głównym organizatorem jest tu Katolicki Uniwersytet w Leuven i EASS. Tym razem rzecz dotyczyła głównie polityki UE wobec sportu, a z referatem wystąpił, reprezentujący UE, **Yves Le Lostecque**. Mówił o wspieraniu aktywności sportowej za sprawą HEPY i przez

program „Erasmus+ Sport”. Nasz Wydział Wychowania Fizycznego UR jest członkiem HEPA.

Perspektywy teoretyczne rozciągały się od dialektyki marksizmu, przez postmodernistyczne fantazmaty, po ujęcia systemowo-funkcjonalne, lub – od teorii konfliktu (przy tematyce globalizacji i kultury sportowej), przez ideologię multikulturalizmu, po teorię dialogów kulturowych. Dziwnym trafem sesję nt. sportów walki połączono z *gender* i sportem kobiet. Przedstawiciel UR przedstawił referat o dialogach kulturowych na przykładzie 65 lat działalności organizacji Idokan.

Wybory EASS

W Utrechcie odbyły się wybory do zarządu EASS. Funkcję *past president* otrzymał prof. **Hannu Itkonen** (Finlandia), a aktualnym prezydentem został **Jeroen Scheerder** (Belgia). Ustalono, że za dwa lata funkcję tę przejmie prezydent elekt – **Siegfried Nagel** (Szwajcaria). S. Nagel był w latach 2010–14 redaktorem naczelnym „EJSS” („European Journal for Sport and Society”). Nowym redaktorem został wybrany **Ansgar Thiel** (Niemcy).

Na sekretarza generalnego jednomyślnie wybrano panią **Kim Wickmann** (Szwecja). W głosowaniu tajnym wybrano także czterech nowych członków zarządu: **Daniele Sterchele** (Włochy), **Remco Hoekman** (Holandia, główny organizator Kongresu), **Wojciecha J. Cynarskiego** (Polska) i **Laila Otteson** (Dania).

Podsumowanie

W utrechckim spotkaniu udział wzięło 167 osób – z Europy oraz Brazylii, Iranu, Japonii, Kanady i USA. W tej liczbie m.in. 5 Polaków, z pięciu ośrodków akademickich. Wybrano nowe władze. Ustalono, że następną, XII Konferencja EASS, odbędzie się w czerwcu 2015, w Dublinie.

MACIEJ
BROŻYNA

ŁUKASZ
GODEK

I UNIWERSYTECKI STUDENCKI RAJD PIESZY – BIESZCZADY 2014

W dniach 16–18 maja odbył się studencki rajd pieszy, którego pomysłodawcami byli: rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dr hab. **Aleksander Bobko** oraz znany lekarz i podróżnik prof. dr hab. **Andrzej Urbanik**, reprezentujący Wydział Medyczny Uniwersytetu Rzeszowskiego. Organizatorami imprezy byli pracownicy Wydziału Wychowania Fizycznego UR: mgr **Maciej Brożyna** i mgr **Łukasz Godek**. Turystyczną wyprawę studentów wsparli także dziekan Wydziału Wychowania Fizycznego dr hab. prof. UR **Wojciech Czarny** oraz pełnomocnik rektora ds. osób niepełnosprawnych dr **Iwona Tabaczek-Bejster**.

Pomysłodawcy bieszczadzkiego zlotu chcieli wrócić do tradycji i zwyczajów studenckich z lat, w których sami jako brać studencka uczestniczyli w rajdach pieszych. Wówczas nie było miejsca na komercję i wykwintne posiłki podawane i przygotowywane w hotelach. Nie brakowało natomiast muzyki, śpiewu, tańców i dobrego, prostego jedła, które należało sobie samemu przygotować.

Mimo złych prognoz, zapowiadanych dla całej Polski, rzeszowskim akademikom pogoda dopisała i na połoninach przywitało nas słońce, ale każdy turysta wie, że to zasługa „bieszczadzkich aniołów”.

Studenci podzieleni na dwie grupy pokonali trasy: Przeł. Wyżniańska – Bacówka PTTK pod Małą Rawką – Mała Rawka – Wielka Rawka – Mała Rawka – Dział – Wetlina oraz Przeł. Wyżniańska – Schronisko PTTK Chatka Puchatka na Połoninie Wetlińskiej – Przeł. M. Orłowicza – Wetlina. W rajdzie wzięło udział 80 studentów z 10 wydziałów Uniwersytetu Rzeszowskiego wraz z wolontariuszami i studentami z Biura Osób Niepełnosprawnych.

Oprócz pieszych wędrówek, uczestnicy rajdu mieli okazję skorzystać z innych atrakcji zapewnionych przez organizatorów. Należy do nich zaliczyć pokazy ratownicze Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego oraz sobotni koncert zespołu muzycznego „Dusza we mgle”.

Ku zaskoczeniu wszystkich z rajdowiczami spotkał JM Rektor, który sięgnął po gitarę, zagrał oraz zaśpiewał kilka utworów, prezentując swój talent muzyczny. Studenci skomentowali to krótko – „Patrzenie, jest rektorem i profesorem, a potrafi się bawić”. W przerwach koncertu studenci jedli „prawdziwą” grochówkę i bigos oraz kiełbaski, które należało upiec nad ogniskiem.

Foto: M. Brożyna i Ł. Godek

Impreza kończąca rajd odbyła się na terenie „Piotrowej Polany” w Wetlinie, u słynnego **Niedźwiedzia i jego syna Tomka z rodu Ostrowskich**, którym składamy serdeczne podziękowania.

MACIEJ
DZIEDZIC

ADAM
MARYNIAK

MEDYCY MAJĄ NAJLEPSZĄ DRUŻYNĘ SIATKARSKĄ

Na przełomie marca i kwietnia, po trzyletniej przerwie zorganizowano Mistrzostwa Międzywydziałowe Uniwersytetu Rzeszowskiego w Siatkówce Mieszanej (3k + 3m), jako Zawody o Puchar Prorektora ds. studenckich i kształcenia dra hab. prof. UR Wojciecha Walata. W rywalizacji uczestniczyło dziewięć zespołów, które reprezentowały pięć wydziałów Uniwersytetu. Zwyciężyli „Fizjoterapeuci” z Wydziału Medycznego, którzy w całym turnieju stracili zaledwie jednego seta.

Za organizację tegorocznej imprezy odpowiadały wspólnie: Centrum Sportu i Rekreacji, Klub Uczelniany AZS UR oraz Samorząd Studentów i Stowarzyszenie Studentów i Absolwentów UR. Nadrzędnym celem mistrzostw była integracja studentów i popularyzacja piłki siatkowej w środowisku akademickim. Zgodnie z założeniami organizatorów występowały drużyny

mieszane (trzy panie i trzech panów). Największą sportową aktywnością wykazał się Wydział Matematyczno-Przyrodniczy, który zdołał wystawić do turnieju aż trzy drużyny. Do rywalizacji przystąpiło także po dwie ekipy z Wydziału Ekonomii oraz Prawa i Administracji, a po jednym przedstawicielu miały dwa wydziały: Medyczny i Socjologiczno-Historyczny.

Tegoroczne zmagania zainaugurowano 25 marca w hali sportowej UR przy ul. Kasprowicza, gdzie do walki przystąpiły trzy drużyny: z Wydziału Socjologiczno-Historycznego, Matematyczno-Przyrodniczego oraz Wydziału Prawa i Administracji. Dzień później, w hali sportowej przy ul. Ćwiklińskiej walczyło sześć zespołów podzielonych na dwie grupy. W pierwszej zwyciężyła drużyna Wydziału Medycznego, z drugiego miejsca do finału awansowała II drużyna ekonomii. W drugiej grupie każdy z zespołów odniósł po jednym zwycięstwie i o awansie decydował lepszy bilans setów. Dramatyczny przebieg miał mecz Wydziału Ekonomii I z Wydziałem Matematyczno-Przyrodniczym III. Zacięty tie-break dał zwycięstwo tej drugiej ekipie, ale po meczu bardziej cieszyli się ekonomiści, którzy mieli najlepszy bilans setów i uzupełnili stawkę czterech finałowych drużyn.

W finałach najlepsze zespoły spotkały się w hali przy ul. Ćwiklińskiej i tam rozstrzygnięto losy tegorocznych mistrzostw, grając systemem każdy z każdym. Świetną dyspozycją zaskoczył **zespół z Wydziału Medycznego**, który zwyciężył we wszystkich trzech spotkaniach, nie tracąc przy tym nawet jednego seta! To pozwoliło „Fizjoterapeutom” cieszyć się z mistrzowskiego tytułu. Walkę o drugie miejsce rozstrzygnęło bezpośrednie starcie drużyn Wydziału Socjologiczno-Historycznego oraz **Wydziału Ekonomii I**. Po emocjonującym, trzysetowym pojedynku z wygranej cieszyli się „**Socjologowie**”, którzy tym samym zajęli drugie miejsce, zaś ich rywale uplasowali się na najniższym stopniu podium. Finałowa rywalizacja niezbyt powiodła się drugiej drużynie z Wydziału Ekonomicznego, która w dość szczęśliwych okolicznościach uzyskała awans do finału i przybrała w nim wdzięczną nazwę „**Farciarze**”. Tym razem szczęście się odwróciło i ekipa ta nie ugrała nawet jednego seta, ale dzielnie walczyła do samego końca, zgodnie z założeniem, że w zawodach także liczyła się dobra zabawa i sam udział w grze. Nawiązane kontakty owocowały podczas spotkania w Klubie Studenckim „Pod Palmą”, na oficjalnym zakończeniu turnieju (23 kwietnia).

Podczas tego wieczoru uczestnicy mistrzostw i kibice oraz sympatycy piłki siatkowej oglądali w brawurowych

występach rolkarzy Konrada „Wodzu” Tomaki, Szkołę Tańca Sportowego „AKSEL” Anny Niedzielskiej, BallWizards Tomka Nowaka & Artura Twardego oraz zonglerów piłkarskich. Muzyczną oprawę imprezy integracyjnej studentów-sportowców zapewnił zespół „VIBE” Kamila Trojnar i DJ „Grocyou”.

W klubie „Pod Palmą” prorektor dr hab. prof. UR **Wojciech Walat**, kierownik CSiR mgr **Bogusław Berdel**, prezes KU AZS UR dr hab. prof. UR **Emilian Zadarko**, prezes Stowarzyszenia Studentów i Absolwentów UR mgr **Paweł Stawarz** oraz koordynator VI Mistrzostw Międzywydziałowych UR mgr **Adam Maryniak** (który ten projekt stworzył w roku 2005 i realizuje z pełnym powodzeniem nadal) wręczyli puchary, medale, dyplomy i okolicznościowe koszulki oraz nagrody rzeczowe dla zwycięskich zespołów i wyróżnionych zawodników z poszczególnych ekip.

Wyróżnieni studenci: Karolina Pałka i Wojciech Bałut z Wydziału Medycznego, **Edyta Partyka i Mateusz Tkaczyk** z Wydziału Socjologiczno-Historycznego, **Paulina Lizak i Paweł Zygmunt** drużyna Wydziału Ekonomii I, a z Ekonomii II **Monika Fil i Kamil Bieleń**. Z Wydziału Prawa i Administracji (dwie drużyny) nagrodzono **Natalię Glazar i Macieja Dziedzica** oraz **Annę Klec i Jana Łacińskiego**. Z Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego (I drużyna) – **Ewa Kita i Mateusz Płodzień**, z II zespołu – **Natalia Kalawska i Wojciech Malnyk**, a z III zespołu **Paulina Stawiarska i Łukasz Cisek**. Wyróżnieni otrzymali upominki z Firmy Kosmetycznej „ZIAJA” Marcin Fruga.

Upominki dla najsympatyczniejszej siatkarki mistrzostw, **Karoliny Kulig** (ekonomia) i najsympatyczniejszego siatkarza, **Mateusza Tkaczyka** (socjologia) ufundował i wręczył pan **Jacek Adamowicz**, prezes Eko-Przestrzeń. Edukacja, Rozwój, Przestrzeń.

Nagrody zespołowe ufundowali sponsorzy mistrzostw: **Paweł i Marcin Czerczak**, NEOBUS – dla Wydziału Medycznego (jednodniowa wycieczka do Warszawy), **Adam Bałdyga**, Firma ButyJana.Pl – dla drużyny Wydziału Socjologiczno-Historycznego (obuwie sportowe). **Bogusława i Maciej Twardzikowie**, NTB Active Club Głogów Małopolski – dla Wydziału Ekonomii I (jednodniowy pobyt w Ośrodku NTB).

Ponadto Mistrzostwa sponsorowali: Uniwersytet Rzeszowski (Centrum Sportu i Rekreacji UR, Samorząd Studentów UR, Klub Uczelniany AZS UR, Stowarzyszenie Studentów i Absolwentów UR), PBS Bank Oddział I w Rzeszowie (Karolina Bartkowska), Limblach Zaczernie (Rafał Włodarczyk), Restauracja „Biesiada” (Ryszard Pruszek), Cukiernia „IZA” (Izabela Szczęch), Gabinet Kosmetyczny „Ludmiła” (Ludmiła Winiarska), SpółNet (Tadeusz Świeboda), Kwaśniak-Nieruchomości (Wiesław Kwaśniak), Klub Studencki „Pod Palmą”.

Opiekę medyczną – w formie wolontariatu – zabezpieczali studenci I roku ratownictwa medycznego UR, Marlena Majewska, Kamila Wilińska, Paulina Baran i Jacek Turkosz. Obsadę sędziowską mistrzostw w formie wolontariatu sprawowali studenci UR: Marcin Nobis, Konrad Witek, Agnieszka Lubas i Łukasz Szuba.

MIŁOSZ
SZCZUDŁO

KAJAKIEM NAD BAŁTYK

Członkowie sekcji kajakowej Uniwersytetu Rzeszowskiego **Konrad Madej** i **Wojciech Przywara** kajakiem dopłynęli nad Morze Bałtyckie. Pomysł na wyprawę pojawił się dokładnie rok temu, kiedy obaj rowerami dojechali do Gdańska z uśmiechem na ustach zadeklarowali, że za rok pokonają tę trasę kajakiem. Jak postanowili, tak też zrobili.

Wyruszyli 12 kwietnia 2014 z Rzeszowskiego Klubu Kajakowego, pakując najpotrzebniejsze rzeczy, takie jak śpiwory, ubrania i jedzenie. Nie zapomnieli też o zapasowym wiosle. Pierwszego dnia płynęli praktycznie do północy, aby wpłynąć do Sanu. Niestety nie powiodło się. Udało się natomiast zamoczyć śpiwory i spać w samych ubraniach przy ognisku. Następnego dnia rano dotarli do Sanu, a późnym wieczorem (około godz. 23.00) wpłynęli do Wisły.

Rytuał kolejnych dni wyprawy był podobny, ognisko i śniadanie, a następnie kilka godzin nieprzerwanego wiosłowania i znowu ognisko. Palone często, żeby ogrzać się i osuszyć odzież, gdyż pogoda ich nie rozpieszczała. Tak mijały kolejne dni spływu, aż do ósmego dnia, kiedy spali w łózkach u cici, która mieszka za Grudziądzem. Tu kajak schowali na brzegu i poszli spać. Rano zjedli wielkanocny żurek i wrócili nad Wisłę, gdzie ku ich zaskoczeniu kajaka jednak nie było, gdyż miejscowi znaleźli go i zanieśli do swojego domu. Po wyczerpujących poszukiwaniach udało się go odzyskać.

Nazajutrz znaleźli się w Gdańsku, gdzie w sąsiedztwie Westerplatte po 9 dniach „machania” wpłynęli na otwarte morze. Dziennie przepływali średnio ponad 90 km, a w rekordowym dniu było ponad 110 km. Do Rzeszowa wrócili kolejną.

Serdecznie gratulujemy tego osiągnięcia.

MARTA
TABACZYŃSKA

KAROL
SKROBACZ

THE TWINS – ROWEROWA GRA MIEJSKA

II edycja Rowerowej Gry Miejskiej odbyła się w ramach „Uniwersyteckiego Tygodnia Zdrowia i Sportu” 9 kwietnia. Została zorganizowana przez Sekcję Turystyki Rowerowej Centrum Sportu i Rekreacji UR (pomysłodawca) przy współpracy z Samorządem Studenckim WWF UR, studentami kierunku ratownictwo medyczne, Studenckim Kołem Naukowym Podróżników WWF UR, KU AZS UR oraz Towarzystwem Akademickim „Creator”. Nazwa wydarzenia na stałe wpisała się już w świadomość osób w niej uczestniczących i związana jest z regulaminem, tj. dwuosobowymi zespołami, zaś głównym celem jej jest dobra zabawa, integracja środowisk akademickich z terenu Rzeszowa, poznanie stolicy Podkarpacia, promocja zdrowego stylu życia oraz prezentacja kolejnej możliwości spędzania czasu wolnego.

Scenariusz imprezy zawierał szereg rebusów, zagadek, łamigłówek, szyfrów, jak również elementy, m.in.

języka migowego, czy też harcerskich podchodów. Długość trasy wynosiła około 30 km. Start znajdował się przy ul. Zelwerowicza, zaś meta zlokalizowana została na terenie miasteczka akademickiego przy ul. Cichej 2. Drużyny startowały w 90-sekundowych odstępach czasu. Po otrzymaniu na starcie pierwszej zagadki, wszyscy wyruszyli w miasto, w poszukiwaniu pierwszego punktu kontrolnego. A tam obecni byli sędziowie gotowi do pomocy oraz wręczenia kolejnych wskazówek. Orientację w terenie ułatwiały przygotowane przez organizatorów fragmenty map Rzeszowa z oznaczonymi punktami. Na zakończenie gry organizatorzy przygotowali dla uczestników zabawy integracyjne w postaci zawodów w siłowaniu się na rękę oraz wspólnej nauki tańców integracyjnych. Była też gorąca herbata oraz grilowane potrawy.

POŻEGNANIA

29 KWIECZNIA 2014 R. Zmarł mgr CZESŁAW SOŁTYS
emerytowany nauczyciel akademicki filii krakowskiej Akademii Rolniczej w Rzeszowie,
WSP i Uniwersytetu Rzeszowskiego. Był prekursorem w popularyzacji praw fizyki.

ADAM
MARYNIAK

BRAZOWO-ZŁOCI PIŁKARZE AZS UNIwersytetu Rzeszowskiego

W dniach 8 – 11 czerwca 2014 r. w Poznaniu odbyły się finały Akademickich Mistrzostw Polski w Piłce Nożnej. W mistrzostwach wystartowali piłkarze Uniwersytetu Rzeszowskiego, zwycięzcy Strefy „C” AMP w piłce nożnej, która była rozgrywana w Dębicy i jako jedyni reprezentowali Podkarpacie w finale ogólnopolskim. Nasza drużyna w grupie uniwersytetów zajęła pierwsze miejsce i zdobyła **złoty medal**. W klasyfikacji generalnej Akademickich Mistrzostw Polski rzeszowianie zdobyli **brazowy medal**.

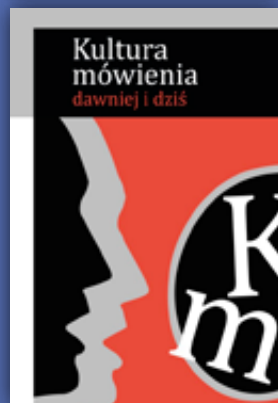
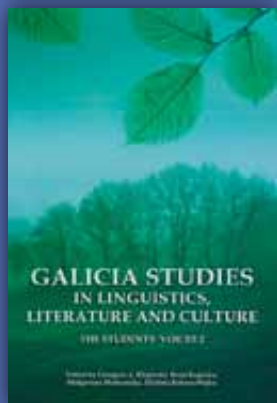
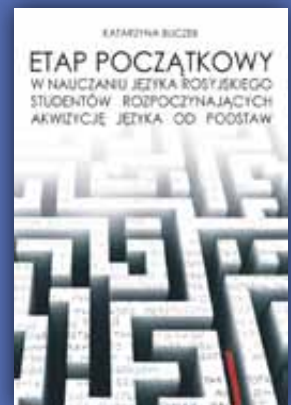
W Poznaniu grali: **Radosław Adamski, Marcin Brogowski, Arkadiusz Dąbek, Dawid Dziekan,**

Damian Jędryas, Mateusz Jędryas, Paweł Joniec, Konrad Karwacki, Kamil Kościelny, Kamil Kozak, Piotr Kukulski, Mateusz Padiasek, Dariusz Róg, Mateusz Skała, Jaromir Skiba, Michał Śmietana, Konrad Szela, Jakub Ząbkiewicz i Mateusz Załucki. Ponadto w meczach strefy „C”, w Dębicy występowali: **Michał Bąba, Sebastian Mendoń, Jakub Pantoł i Artur Zimny.**

Trenerami zespołu byli: mgr **Jacenty Binkowski** i mgr **Wiesław Gołda.**

NOWOŚCI WYDAWNICZE

Wydawnictwo UNIWERSYTETU RZESZOWSKIEGO

e-mail: wydaw@ur.edu.pl

<http://wydawnictwo.ur.edu.pl>